

Årsberetning vedkommende Norges Fiskerier
1950 — Nr. 5

Praktiske fiskeforsøk

1950

Utgitt av
FISKERIDIREKTØREN

Bergen 1951
I kommisjon hos Cammermeyers Boghandel, Oslo

Årsberetning vedkommende Norges Fiskerier
1950 — Nr. 5

Praktiske fiskeforsøk

1950

Utgitt av
FISKERIDIREKTØREN

Bergen 1951
I kommisjon hos Cammermeyers Boghandel, Oslo

I N N H O L D

<i>Forord</i>	5
 <i>Forsøksfiske med notredskaper i Lofoten 1950.</i>	
Av konsulent M. O. Kristensen	7
Innledning	7
Oversikt over forsøksfisket	11
Vedtekt av 19. mars 1950	21
Utdrag av dagbok	23
Tabellarisk oversikt over deltakere i forsøket og resultatet av fisket	30
 <i>Synkeposen.</i>	
Av konsulent M. O. Kristensen	36
 <i>Forsøksfiske med snurrevad. i Vestfold 1950.</i>	
Av konsulent Kaare Halmø	42
Forsøkenes gang	42
Fiskeridirektoratets snurrevad	46
Fangstjournal	47
Merknader til fangstjournalen	57
Dybdeforhold og fangst	58
Maskevidder	58
Merking av redskap	59
 <i>Forsøk med »Pareja« slepenot (partrål) i Finnmark 1950.</i>	
Av konsulent G. Rokstad	60
Forsøkenes gang (dagbok)	60
Konklusjon	66
 <i>Forsøksfiske etter feitsild på bankene utfor Nord-Norge 1950.</i>	
Av konsulent Kaare Halmø	67
Innledning	67
Dagbok fra M/s »Mary Ann«s tokt på strekningen Tomma—Magerøy ..	69
Dagbok fra M/k »Hadselø«s undersøkelser på Røstbanken og Vester-	
ålsfjorden	72
M/k »Hadselø«s og M/s »Mary Ann«s undersøkelser av feltene fra	
Magerøy til indre Varangerfjord	74
M/k »Hadselø«s undersøkelser på strekningen Sørøy—Andenes og i	
Vestfjorden 3/8—10/8 1950	78
M/k »Mary Ann«s undersøkelser fra 2/8—6/9 1950	79

Resultatet av undersøkelsene	85
M/k »Mary Ann«s fiskeforsøk med patentert hov konstruert av Lauritz Høyskar, Svolvær	86
<i>Forsøk med »Pareja« slepenot under torskefisket ved Vest-Grønland, sommeren 1950.</i>	
Av konsulent M. O. Kristensen	88
Utdrag av dagbok	88
Resultater av forsøkene	94
<i>Forsøk med levende sild som lokkemat under størjesesongen 1950.</i>	
Av konsulent G. Rokstad	101
Utdrag av dagbok	102
Størjesnurpenotens konstruksjon og bruksmåte	106
Fisketeknikken	106
Konklusjon	107
<i>Sildetokt med »G. O. Sars« i Norskehavet 5/7—24/8 1950.</i>	
Av konsulent Finn Devold	110
Konklusjoner	116

F O R O R D

I november ifjor sendte Fiskeridirektoratet ut en samlet beretning over de praktiske fiskeforsøk som var drevet siden frigjøringen. Hermed utgis beretninger om de fiskeforsøk som har vært gjort i 1950.

Fiskeridirektoratet, Bergen, mars 1951.

Klaus Sunnanå.

FORSØKSFISKE MED NOTREDSKAPER I LOFOTEN 1950

Av konsulent M. O. Kristensen.

Innledning.

Forsøksfisket med snurpenot måtte komme til å dominere forsøkene i Lofoten i år.

Som følge av direktoratets kunngjøring i pressen om utvidet forsøksfiske med snurpenot under skreifisket i Lofoten var det ved søknadsfristens utløp kommet inn 177 søknader om tillatelse til å delta i forsøkene.

Ved en gjennomgåelse av søknadene viste det seg at det var 121 som fylte de krav som var stillet med omsyn til opplysninger om bl. a. søkeren, fartøyene og redskapene.

Det utvalg som var oppnevnt av departementet til å ta ut de 50 forsøksfartøyer som skulle engasjeres av Fiskeridirektoratet, tråtte sammen i Svølvær i tiden 25.—27. januar. Utvalgets oppgave var vanskelig, da det utvilsomt ville bli rettet kritikk mot fordeling — hvordan enn denne ble foretatt. En fant det rimeligst å foreta en fylkesvis fordeling av de 50 forsøksfartøyer som skulle engasjeres.

Det ble fra Finnmark tatt ut 3, fra Troms 10, fra Nordland 20, fra Trøndelag 6 og fra Møre 11. Videre ble det blant de resterende godtatte ansøkere tatt ut ytterligere 50, som kunne settes inn i tilfelle forholdene skulle tilsi en utvidelse av forsøksdriften. Etter at denne fordeling var foretatt, viste det seg at praktisk talt alle godtatte søkere fra Nordland ville komme med i forsøksdriften såfremt denne ble utvidet.

Etter at reservene var satt inn ble den fylkesvise fordeling slik:

Finnmark 3
Troms 20
Nordland 40
Trøndelag 12
Møre 21.

Under bedømmelsen av de enkelte ansøkeres kvalifikasjoner ble foruten de innkomne søknader også benyttet oppsynsjefens kartotek over overtredelser av Lofotlovens bestemmelser under skreifisket, idet en fant det lite forsvarlig å engasjere fiskere som tidligere år var bøte-

lagt for overtredelser under driften med andre redskaper. Dette var av omsyn til nødvendigheten av best mulig å søke å unngå konflikter under forsøksdriften mellom notfiskere og andre redskapsklasser.

Utenom de 50 fartøyer som ble engasjert hadde direktoratet leiet de to forsøksfartøyer som i de senere år har utviklet metoden for snurpenotfiske etter skrei fra dypt vann, nemlig m/k »Havly« med skipper H. Dyrstad fra Harstad og m/k »Sleipner 2« med skipper Kr. Tinnen, Tørrhogg. »Sleipner 2« ble i år ført av Martin Tinnen. En fant det nemlig hensiktsmessig også selv å kunne være med i driften, idet en da kunne få et bedre inntrykk av hvordan driften artet seg når det var såvidt mange notlag i drift sammen med de øvrige redskaper.

Notutvalget, som så å si daglig var sammen under forsøksdriften, hadde før forsøksdriftens begynnelse satt fram forslag til »Vedtekt for forsøksdriften«, og disse vedtekter ble så utferdiget av utvalgsformannen, herr Sandvær, som også var formann for Notutvalget. (Se s. 00). Vedtektenes hovedpunkt var tidspunktet for utsetting og opp-taking av notredskaper og nattstående redskaper.

Direktoratets forsøksfartøyer kom ikke drift før de øvrige notbruk. Utdraget av Dagbokopptegnelsene viser disse fartøyers driftsresultater. Dog ble det etter departementets anmodning av direktoratets fartøyer og et par andre notlag gjort noen orienterende forsøk de siste 2—3 ukedager i uken før forsøksdriften tok til den 13/3. Disse orienterende forsøk ga som resultat at forholdene i år syntes å ligge gunstig an for fiske med not, og det viste seg da også at notfisket innfridde de forventninger en personlig hadde stillet til resultatet.

Det viste seg allerede etter de første par driftsdøgn at det var plass på feltet for flere notlag, og da det heller ikke ble meldt om overtredelser av vedtektene eller om konflikter med andre bruksarter, fant en det forsvarlig å gå inn for en utvidelse av antallet forsøksfartøyer, slik at de øvrige uttatte, de såkalte reserver, kunne tillates å begynne driften. Allerede etter de første par driftsdøgn var interessen for notfisket blant fiskere som driftet med andre redskaper stigende, og notutvalgets medlemmer fikk stadig henvendelser og forespørsler fra fiskere som ville gå over til å drifte med snurpenot. Stemningen, som hos mange fiskere før forsøksdriften tok til kunne være meget fiendtlig, skiftet litt etter hvert over til velvilje, og dette kan kanskje for en del tilskrives at det gikk såvidt godt på fiskefeltet.

En del av de uttatte reserver meldte seg allerede tidlig for notutvalget for å få anledning til å delta, mens de øvrige ble underrettet pr. telefon eller telegraf om at de kunne få anledning til å delta. Under iverksettelsen av utvidelsen av forsøksdriften viste det seg at flere av ansøkerne som var tatt ut ikke hadde sitt utstyr i orden, idet det til og med var godtatte ansøkere som hverken hadde båt eller not.

Disse synes altså i sine søknader å ha gitt opplysninger som ikke var overensstemmende med virkeligheten, og det er rimelig at det vakte missnøye blant andre fiskere som kanskje kjente forholdene bedre enn notutvalget når det ble kjent at vedkommende var tatt ut til forsøksdriver. Notutvalget kan vanskelig kritiseres for sin fordeling, da det er uråd for et engere utvalg på 3 mann å kjenne hver enkelt not-fisker på kyststrekningen Møre—Finnmark så godt at en med sikkerhet kan si hvilken var den best skikkede.

Da det således viste seg at det var godtatte ansøkere som ikke kunne komme i drift innen rimelig tid, fant notutvalget det forsvarlig å sette inn andre notlag som hadde søkt, men ikke var uttatt, og da fortrinnsvis notlag fra Nord-Norge som var klar for drift eller som på kort tid kunne komme i drift. Det viste seg også at det var enkelte fiskere som hadde tatt med not og utstyr til Lofoten i håp om å kunne komme med i forsøksdriften. Noen av disse ble tatt med så lenge det var forenlig med notutvalgets mandat.

Av de 10 synkenotlag som hadde søkt og blitt godtatt var det bare 7 stk. som meldte seg og fikk sine papirer utskrevet. De fleste av disse lag sluttet imidlertid tidlig av da fangstresultatene ikke svarte til forventningene. Det var bare to synkenotlag som fikk noen fangst av betydning. Herav var det et lag fra Møre som driftet med en vanlig synkenot. Dette lag var utstyrt med ekkolodd og fanget etter den innsendte fangstjournal å dømme ca. 26 000 kg sløyet fisk på 6 sjøvær, hvorav et sjøvær på ca. 15 000 kg. Det annet lag, som hadde leiet direktoratets *synkepose* har etter fangstjournalen levert ca. 37 000 kg sløyet fisk på 10 sjøvær, altså gjennomsnittlig ca. 3 700 kg pr. sjøvær. Dette notlag, som bestod av 4 små skøyter fra Troms, hadde ikke ekkolodd, slik at settingen av noten og fangsten ble mer tilfeldig. Det er derfor verdt å legge merke til dette resultatet som ble oppnådd av tildels uvante mannskaper, idet det bare var føreren på en av småskøytene som tidligere har vært med under forsøksfisket med *synkepose*. Synkeposen er som kjent uteksperimentert under direktoratets forsøksfiske i flere sesonger.

Det var også meningen at direktoratets forsøksfartøyer skulle gjøre forsøk med pelagiske slepepredskaper, og slike forsøk kom også igang, men de oppnådde resultater svarte ikke til forventningene. Således ble det under forsøk som ble utført på Henningsværstraumen med den såkalte »Atomtrål« i to trekk fanget 1 fisk i hvert trekk. Et tredje trekk ga en fangst av 4 fisk i ett trekk, nr. 4 ga ingen fangst. Disse trekk ble utført om dagen, og de forekomster som ble registrert på ekkoloddet i 25—33 favners dybde skulle synes å gi god fangst om redskapet fanget. Årsaken til disse dårlige resultater må formentlig tilskrives det at slepehastigheten for redskapet var for liten. Redskapet, som var 8×8

favner av vanlig dansk type, gikk fint i sjøen, og det ble forsøkt slept i forskjellig dybde for å søke fangsten bedret, men som før nevnt med dårlig resultat. Slepefarten under en 1/2 times sleping ble funnet å være 1 knop. De fartøyer som ble benyttet var ca. 55 fot med 50 Hk glødehedemotorer. Det forhold at sjøen var klar antas også å spille inn, idet redskapet var lett synlig langt nede i sjøen, og det er rimelig å anta at fisken, som for det meste var utgytt da disse forsøk fant sted, også reagerte overfor slepenoten, som den vanligvis gjør overfor andre redskaper som senkes ned eller beveges i sjøen.

Det ble også gjort forsøk med en pelagisk snurrevadlignende slepenot av en fisker fra Helgeland, som hadde fått tilsagn om å gjøre slikt forsøk, men resultatet av dette forsøk ble det samme som for direktoratets vedkommende. Redskapet var for tungt å slepe, slik at de to småskøyter som ble benyttet til forsøket, ikke kunne trekke det fram med tilstrekkelig fart.

Det synes rimelig å anta at skal slepenøter av her omhandlede type gi noen lønnsom fangst om dagen, må det benyttes fartøyer med såvidt stor maskinkraft at de gir redskapet en fart gjennom vannet på inntil 3—4 knop. På grunn av måten å bruke pelagiske slepenøter på (to fartøyer som sleper redskapet mellom og etter seg) vil disse redskaper kreve relativt stor plass på feltet. Etter de erfaringer å dømme en har gjort tidligere år under forsøk med slike sleperedskaper, antas det at resultatene ville ha vært langt gunstigere om slike forsøk kunne ha vært utført etter mørkets frembrudd. Faststående nattredskaper har imidlertid hittil umuliggjort effektive forsøk. Disse forsøk menes imidlertid å være av såvidt stor interesse at de fortsatt bør vies oppmerksomhet.

En hadde videre før forsøksdriftens begynnelse gitt tilsagn til et par andre fiskere om å gjøre forsøk med andre slepenot- og hovlignende redskaper. Uten at disse såvidt vites har gjort forsøk eller har oppnådd nevneverdige resultater. Det skal dog nevnes at direktoratets fartøyer en dag etter anmodning fra herr Ole Mikkelsen, Øijord, gjorde forsøk med et av ham oppfunnet og patentert hovredskap. Redskapet besto av en ramme av aluminiums rør som målte 10 m på hver side. Til denne ramme var festet en nettpose som ved hjelp av en egen anordning kunne frigjøres og snurpes sammen etter at rammen var senket ned over og gjennom fiskestimen.

Av praktiske grunner ble forsøket foretatt inne på havnen i Marinepollen, idet en fant det ønskelig å gjøre et forsøk med monteringen og nedsenkingen i smult vann før en gikk ut på feltet. Det viste seg at redskapet var for stort og uhandterlig, og skulle det kunne utnyttets effektivt — såfremt metoden gå noen fangst — måtte der benyttes fire fartøyer, mens idéen opprinnelig gikk ut på at redskapet skulle

benyttes av et enkelt fartøy, nettopp for å spare de øvrige 3 fartøyer som vanligvis benyttes ved bruken av synkenot og synkenotliknende redskaper.

Oppfinneren, som selv var med og dirigerte forsøket, innså besværlighetene ved å benytte redskapet og avsto fra å gjøre ytterligere forsøk.

Oversikt over forsøksfisket

Forsøkene med snurpenot tok som nevnt til 13/3, men de første par dage var det bare 25—30 notlag som var i fangst. De øvrige kom dog med etterhvert den første uke. Mange av deltakerne hadde de vanlige begynnervanskeligheter med tørr not, for liten dybde, sprengte nøter o. l., men de fleste tok snart etter og kom i ordinær drift innen kort tid. De oppnådde fangstresultater viser også for de flestes vedkommende at bruksmåten for fangst av skrei med snurpenot er lett å tilegne seg.

Som vanlig reiste også i år mange fiskere hjem til påske, og mange notbruk sluttet også av, idet fiskeforekomstene var blitt mere spredte og ikke så tette som tidligere i sesongen.

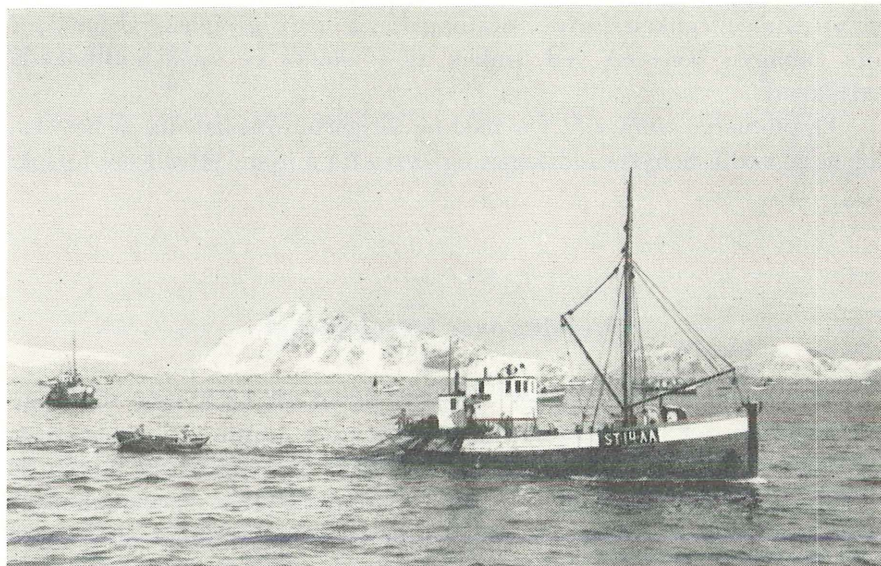
Notutvalget kunne anse seg ferdig med sitt arbeide etter månedsskiftet mars-april. Dog kunne utvalgets formann — om nødvendig — innkalle utvalgets medlem, S. Arnøy, som satt som medlem i Råfiskelagets salgsstyre, for å treffe avgjørelser med omsyn til notdriften av mindre vesentlig betydning.

Mot forventning slo notfisket til også etter påske, idet det viste seg at det seg opp bra forekomster på Henningsværstrømmen, og det ble gjort tildels meget gode fangster i tiden helt utover til 24. april. Fisken var da seget helt vestover til Sørvågen-feltet, hvoretter det ble såvidt tynne forekomster at notfisket ebbet ut.

Det var enkelte notfiskere som hadde planer om å følge fisken på dens sig ut Vestfjorden til yttersiden av Lofoten og Vesterålen, men en har ingen meldinger om at dette ble gjennomført.

Oppstillingen s. 000 viser de enkelte deltakere og deres fangstresultater. Av denne oppstilling går det fram at noen av notlagene nådde opp i et fangstkvantum på ca. 250 000 kg sløyet fisk til en førstehånds-omsetningsverdi av vel 135 000 kr. Tar en i betraktning de rimelige vedlikeholdsutgifter med notdriften, levner et slikt resultat en betydelig lott pr. mann.

Stort sett kan en si at resultatet og avviklingen av forsøksdriften oversteg selv de dristigste forventninger. Det som synes særlig bemerkel-

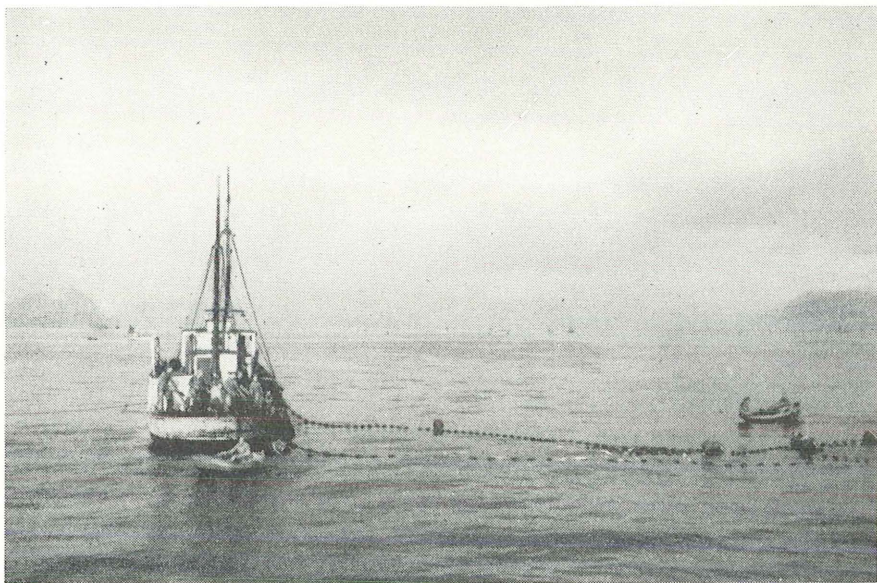

»Sleipner II« setter noten.

sesverdig er at det ikke inntraff flere kollisjoner mellom notbruk og de øvrige redskaper enn tilfellet var. Vedtektenes strenge bestemmelser kan formentlig for en vesentlig del tilskrives dette, men de øvrige bruksdrivere som dagline- og juksafiskernes synes også å ha vist stor velvilje og forståelse for forsøkets betydning, slik at de i en del tilfelle trakk opp sine redskaper for å gi plass for en snurpenot. Da de som regel fikk et rommelig vederlag i form av fisk fra noten, var dette til fordel for alle parter. Forholdet var også det i år at fisken en tid av sesongen ikke ville ta agn eller bite på juksa, mens notfiskerne fikk sine fangster uavhengig av dette forhold. Vedtektene for forsøksdriften hadde den bestemmelse at nattstående redskaper som garn og liner ikke skulle settes i sjøen før etter kl. 18, og at notredskapene skulle være av feltet innen denne tid. Denne bestemmelse medførte at garn- og linefeltene var ryddige en stor del av dagen, og det ble da rommelig plass for notbrukene som ved hjelp av sine ekkolodd kunne lokalisere fiskestimene og selv velge seg de steder hvor forholdene høvet best.

Juksa- og snikfiskere vil vanligvis konsentrere seg på de steder hvor fisken biter best, og dette kan medføre at disse bruksarter blir liggende i en klynge som følger en bestemt fiskeflo fra dag til dag, mens de øvrige felt er opptatt av mere spredte enkelbåter som driver juksa og daglinefiske. Daglinene vil som regel også søke de steder hvor fisken biter best.

Daglinefiskerne krever mere plass for sine redskaper og blir da

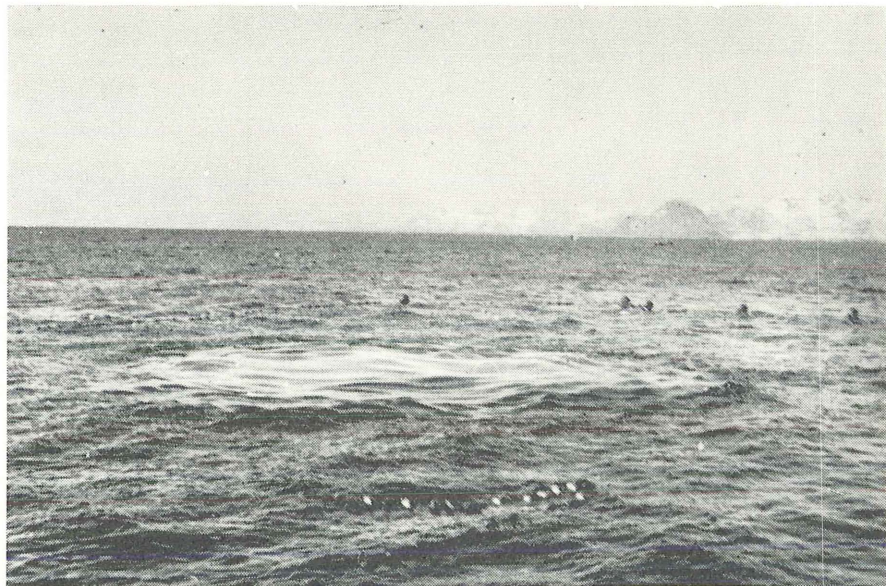
Noten snurpes sammen.

gjerne å finne rundt om der hvor juksa og snikfiskerne ligger. Det er dog rimelig at daglinefiskerne, som vet at notbrukene registrerer fisken ved hjelp av sine ekkolodd, setter sine redskaper der hvor de ser at notbrukene gjør sine forberedelser til å sette ut noten. På denne måte kan det lettere inntreffe kollisjon mellom denne bruksart og notbrukene, enn mellom notbrukene og noen av de andre bruksarter.

Da daglinefisket hittil bare er regulert ved fastsettelse av en bestemt dato for driftens begynnelse og ellers kan drives hele dagen inntil settetid for nattredskaper, synes denne bruksart å skape de største vanskeligheter for notdriften om denne skulle utvides til å bli en regulær driftsmåte i Lofoten under skreifisket.

Som før nevnt var garn- og nattlinefeltene ryddige inntil kl. 18 under forsøksdriften siste sesong. Forholdet vil formentlig bli noe annerledes om notfisket skulle ta til tidligere i sesongen. Da notfisket tok til 13. mars, var dagene begynt å lenges så pass meget at det ikke medførte noen særlige ulemper for line- og garnfiskerne om de måtte gå tillands etter å ha trukket sine redskaper, for så å gå ut igjen når redskapene skulle settes etter kl. 18.

Det var alminnelig oppfatning blant notfiskerne at notfisket kunne ha vært begynt tidligere i sesongen, enkelte mente endog helt fra begynnelsen av februar måned. En kan til en viss grad være enig i dette men det synes vanskelig å kunne fastsette noen bestemmelse så tidlig som først i februar, da dagene ennå er korte, og de fartøyer som driver

»Oppfar« av fisken.

med nattstående redskaper pleier som regel å sette disse ut igjen før de går til lands. Dette av omsyn til at værforholdene er mere ustabile med dårlig siktbarhet, slik at de vanskeligere kan orientere seg for å få satt sine redskaper på de respektive teiger om de først skulle gå til lands for å levere fisken og deretter gå ut for å sette sine redskaper etter mørkets frambrudd. Lofotloven inneholder også bestemmelser om forbud mot opphold på feltet etter visse klokkeslett også i denne tid av sesongen. Det vil dog synes rimelig — om notfisket skulle bli noen regulær driftsmåte — at notfiskerne fikk anledning til å bruke sine redskaper så snart forholdene med omsyn til fiskeforekomstene var slik at notfiskerne kunne gjøre regning med fangst, idet som kjent fisken først i sesongen er fast på rognen og ellers er av bedre kvalitet enn når det lir ut i mars måned når gytingen er kommet igang.

Erfaringsmessig har direktoratets ekkoloddinger de senere år vist at fisken i siste halvår av februar begynner å samle seg så pass meget at det kan være muligheter for å fange den i noen mengde om den ellers står så pass høyt i sjøen at den lar seg fange.

Direktoratets egne forsøksfartøyer har tidligst fanget skrei med snurpenot 25. februar. Dette var i 1949, men etter ekkoskreimeldingene å dømme hadde fisken da forekommet i drivverdige mengder på feltet i ca. 14 dager.

Det vil formentlig vanskelig la seg gjøre å sette notfisket igang så tidlig i sesongen, om fisken bare sto på et engere felt, og der samtidig

sto faststående redskaper i sjøen. En kan dog tenke seg at det lot seg gjøre å sette inn et bestemt antall notbruk fra f. eks. 20. februar, og at disse notbruk i likhet med alle andre notbruk ved en kvantumsbegrensning fikk anledning til å fiske, forslagvis 150 000 kg sløyet fisk. Disse notbruk vil da formentlig kunne fylle sitt fangstkvantum tidligere enn de notbruk som kom i drift senere. Etter at kvantumet var fylt, gikk disse notbruk ut, hvorved plassforholdene ville bli rommeligere for de notbruk som kom igang senere, inntil en kom så langt ut i sesongen at det kunne settes igang forbud mot setting av garn og liner før et bestemt klokkeslett.

Fra fiskerhold var det under forsøksdriften tilkjennegitt missnøye med at notbrukene etter bestemmelsen i vedtektene skulle være av feltet innen kl. 18. Dette med den begrunnelse at det enkelte ganger var vanskelig å etterkomme denne bestemmelse, og at det kanskje ble nødvendig å slippe ut fisk som var fanget for å få noten opp av sjøen innen tidsfristens utløp. Det kan for mange være vanskelig å bedømme hvor stor fangst et kast kan gi når fisken er registrert på ekkoloddet, og det er naturlig at det tar lengre tid å berge opp og hove inn et stort kast enn et lite kast. Således er det ofte vanskelig å beregne akkurat hvor sent på dagen noten kan settes for å være sikker på å kunne få not og fangst inn igjen før garn og nattliner skal settes.

Det kunne kanskje være en fordel å fastsette et bestemt klokkeslett, slik at det ikke er tillatt å sette not i sjøen etter denne tid. Dette ble også praktisert i vinter en tid av sesongen, men selv da kan det inntreffe at et notbruk blir liggende og arbeide med not og fangst utover den fastsatte tid.

Det synes urimelig å forlange at fisk som ikke er hovet opp av noten innen en bestemt tid, skal slippes ut igjen, da bl. a. en stor del av den fisk som har vært trengt sammen i noten under hoving sannsynligvis er lite levedyktig.

Det vil formentlig være mulig å praktisere og påby at et notbruk som ikke kan avslutte hovingen innen den fastsatte tid, skal påbegynne sleping ut av feltet enten til lands eller inn for egga for å gi plass for de redskaper som skal settes for natten.

Av notfiskets motstandere har det bl. a. vært hevdet at noten krever stor plass og at nøtene skremmer fisken.

For å søke å belyse disse spørsmål ble det ombord i direktoratets forsøksfartøyer under driften tatt terestriske observasjoner for å fastsette fartøyets plass da noten:

- 1) var satt ut
- 2) da hovingen begynte og tilslutt
- 3) når fangsten var berget og noten var inne.

Disse observasjoner ble satt ut i sjøkartet. Avtrykket av kartet viser de steder på feltet hvor de enkelte kast ble gjort, og hvor langt fartøyet beveget seg mens arbeidet med noten og fisken pågikk.

Til sammenligning er det på kartet også inntegnet og avmerket det område garnlenker av forskjellige lengder legger beslag på, likesom også en vanlig linesetning er avmerket.

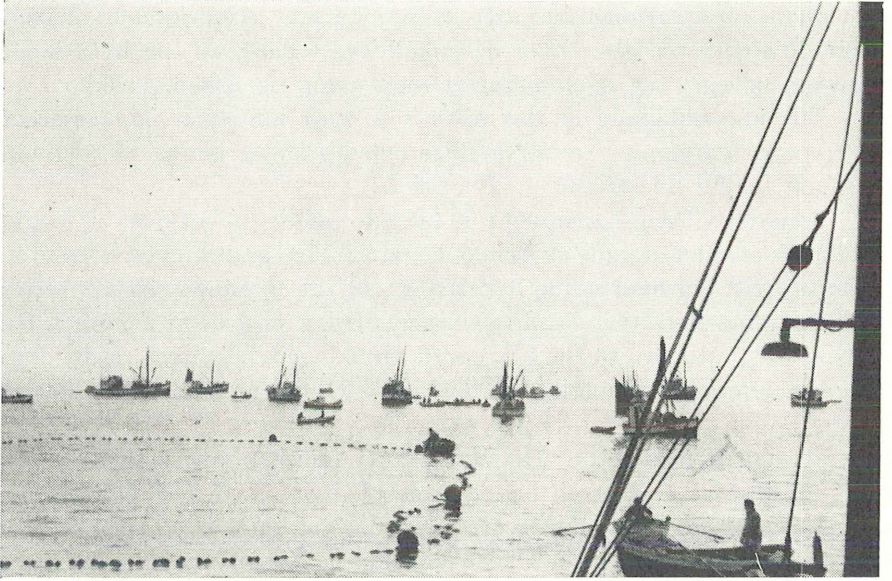
Som det vil sees har noten i de ferreste tilfelle drevet over en lengre strekning enn det område en garnlenke på 75—100 garn krever. Dessuten er havet fritt der hvor noten har passert, slik at en annen not kan settes ut på samme sted. En garnlenke legger beslag på hele sitt område fra den er satt ut om ettermiddagen til trekkingen begynner neste dags morgen. Det skal bemerkes at det notkast som er avmerket i kartet med 10/3 ble gjort under dårlige værforhold med frisk NO bris og strøm, slik at avdriften ble stor. Under det kast som er avmerket med 14/3, var fangsten så stor at en hadde vanskeligheter med å få den berget. En god del fisk måtte slippes ut, og da det var smul sjø, måtte hjelpefartøyet slepe fartøy og not for å forsøke å lette arbeidet.

Som det vil ses av kartet, ble det i tiden 15/3—30/3 fisket praktisk talt på det samme felt på Stamsundhavet og innen et område på 3 kvartmil.

Da det samtidig deltok et stort antall andre snurpenøter på det samme felt, synes påstanden om at nøtene skremmer fisken å være lite holdbar.

Under forsøksdriften og etter dens avslutning har det i fiskerikretser vært diskutert meget om hvilken størrelse og type not som vil være den mest effektive. Enkelte hevder at en ca. 140 favners not satt fra en dekksturper vil være den ideelle, mens andre hevder at en ca. 200 favners not satt ut fra 2 snurpedorrier vil være den som egner seg best. Meningene er delte, og det er vel rimeligst å anta at det etter hvert som notdriften utvikles, vil høstes erfaringer som da gir de beste resultater for det enkelte fartøy eller den enkelte bruksmåte, dekkssnurpe eller dorridrift.

Det skal dog nevnes at det fartøy som siste sesong oppnådde et av de høyeste fangstkvantum, ca. 230 000 kg — en ca. 60 fots dekksturper — benyttet en not som var forarbeidet etter de erfaringer en gjorde med den av direktoratets forarbeidede og benyttede dyptvannsturpernot som ble benyttet under fjorårets forsøksdrift. Denne not er nå ca. 200 favner lang og 33 favner dyp. Dorridriften synes dog også å by på visse fordeler, idet en bl. a. ved å kle noten opp på hovedfartøyet, vil få fisketyngden fordelt over en større del av noten og på denne måte berge større fangster. Såvidt vites ble det siste sesong tatt enkeltfangster på ca. 60 000 kg med denne fangstmåte. Dekkssnurperne ligger dog ikke så langt etter, idet dekkssnurperen berget enkelte fangster på inntil 50 000.

Snurperne på feltet.

En har fått inntrykk av at styrken av redskapet spiller en avgjørende rolle for berging av store fangster. Forsøksvis ble det ombord i direktoratets fartøyer, såvel som ombord i enkelte andre dekkssnurpere, gjort forsøk med å benytte maskinkraft til tørking av noten under større kast. Det viste seg å gå godt, idet en da benyttet lossebommer, og ved å sette taustropper på notlinet kunne dette hives opp av vinsjen når mannskapenes håndkraft ikke strakk til. Denne metode vil formentlig også kunne utvikles til å benyttes under inntakingen av noten før tørkingen og hovingen tar til.

Som kjent er denne metode alminnelig anvendt unnder surpenotfisket i Amerika, hvor da fartøyene er spesialbygget for fiske med snurpenot.

Det ville ha vært av stor interesse om en også her hjemme kunne få gjort forsøk med den amerikanske fremgangsmåte såvel under størje- og seifisket som under sild- og skreifisket. En vil formentlig da med større sikkerhet kunne beregne hvor lang tid det ville ta å line inn en snurpenot og berge fangsten, dette da spesielt med tanke på Lofoten, hvor det formentlig vil bli nødvendig med en tidsbegrensning for snurpenøtene, og hvor da tidspunktet for siste utsetting spiller inn.

Skulle en prøve å bedømme snurpenotens anvendelighet i forhold til de andre redskapsklasser, som garn, liner og juksa når det gjelder antall sjøveirdager for en sesong, ville det være nødvendig å kunne sette opp en tabell som viser hvor mange driftsdøgn de enkelte redskaper

Snurpelag i arbeide.

har hatt gjennom sesongen for de senere år, men det foreligger ikke statistisk materiell til å foreta en slik sammenligning. Dog viser nedenstående tabell en samlet vurdering for Lofoten i tiden 1940—1949. uten at en kan ta ut de enkelte bruksarter. Tabellen omfatter både garn, line og juksa.

Fortegnelse over engasjerte notbruk siste sesong med driftsresultatene for de enkelte bruk (s. 00) viser også hvor mange sjøvær notbruket har hatt, uten at dette tilkjenner hvor mange landliggedager notbruket har hatt på grunn av styggevær. En mere detaljert bearbeidelse fra dette materiell vil bli foretatt senere.

Fra kompetent hold er det uttalt at notfiskeriet er av ringere kvalitet enn fisk som er fanget med andre redskaper. Denne uttalelse kunne ha sin berettigelse i mange tilfelle siste sesong, men det er neppe riktig å fremholde at notfiskeriet jevnt over er dårligere enn annen fisk.

En var allerede før forsøksdriftens begynnelse klar over at det ved store fangster kunne være fare for kvalitetsforringelse på grunn av mangelfull bløgging når hele lasterommet ble fylt med fisk, uten at rommet var avdelt med binger og skott. En fant dog ikke å kunne sette fram forslag til regler for rommenes innredning før en hadde mer erfaring å bygge på.

En har også viet spørsmålet bløgging av fisken oppmerksomhet, og siste sesong ble det ombord i direktoratets fartøy »Sleipner 2« satt opp en bløggerbenk, som vist på fotografiet. Denne innretning virket meget tilfredsstillende. Fisken hoves fra noten og tømmes på denne

Landliggedager, sjøværsdager og trekningsdager under Lofotfisket årene 1940—1949 etter Årsberetningen vedkommende Norges fiskerier.

	Landliggedager:				Sjøværsdager:		Trekningsdager:	
	Ø. Lofoten		V. Lofoten ¹		Ø. Lofot.	V. Lofot.	Lofoten ²	
	Hele	Delvise	Hele	Delvis			Hele	Delvise
1940	1	4	2	4	59	60	60	
1941	0	4	1	4	65	63		
1942	3	8	3	5	61	62		
1943	6	14	6	13	65	66	66	
1944	6	6	4	8	72	71		
1945	9	11	13	13				9
1946	4	10	4	9			59	8
1947	1	4	2	5			63	4
1948	7	6	6	10			56	8
1949	5	7	7	11			58	8

¹ Vest-Lofoten medregnet Værøy og Røst fiskevær.

² Hele Lofoten unntatt fiskeværene Rinøy, Kjeøy, Risvær, Værøy og Røst.

Oppgavene over hele og delvise trekningsdager i Lofoten i årene 1945 til 1949 er regnet ut som et gjennomsnitt av det oppgitte antall hele og delvise trekningsdager i de enkelte fiskevær. Værene nevnt under ¹ er holdt utenfor.

benk, hvor da mannskapene kan stå i oppreist stilling og bløgge fisken etter hvert som fisken tas inn. Fra benken går fisken direkte ned i bingen i lasterommet eller i binger på dekket. Innretningen er tidsbesparende, og mannskapene spares for anstrengelser ved å løfte hver enkelt fisk opp fra dekket og kaste den ned i bingene.

Siste sesong forekom det også under berging av store fangster og for å få tømt noten innen den fastsatte tid, at fisken bare ble hovet inn på dekk for senere å bli bløgget. Det var da ikke til å unngå at en del av fisken døde før den ble bløgget og kanskje også ble liggende ubløgget.

Før neste sesongs notfiske tar til, bør det fastsettes regler for fartøyenes innredning i rom og på dekk, og det bør kontrolleres at disse regler er fulgt før fartøyet tar til med fisket, likesom det også bør foretas kontroll under selve fisket.

Det synes rimelig å utnytte den fangstkapasitet som finnes hos snurperne, og det vil muligens da være hensiktsmessig nærmere å undersøke om det er muligheter for å kunne utnytte fiskeforekomstene før fisken siger opp på gytebankene ved Lofoten. En tenker da på fiskens sig inn Vestfjorden. År om annet meldes det nemlig om gode fiskeforekomster ved innlandet (Fastlandssiden) og om registrering av fiskeforekomster ute i Vestfjorden, som da muligens også kan utnyttes av

Bløgging på bløggingsbenk.

fartøyer som fisker med notredskaper. Det ville være naturlig at direktoratets ekkoskreimeldings fartøyer i første omgang tok seg av denne oppgave.

Skulle notfisket slå til også kommende sesong, og skulle deltakerantallet økes nevneverdig, kan en ikke se bort fra den mulighet at det vil melde seg vanskeligheter med avtaket.

Det er da spørsmål om det kunne bli aktuelt å etablere en fangst-dirigering i likhet med den som benyttes under stor- og vårsildfisket.

Vedtekt av 19. mars 1950.

Utvalgsformannen ved Lofotfisket har i henhold til § 17 i lov angående skreifiskeriene i Lofoten av 6. august 1897, slik som den nå lyder etter lovendringen av 10. mars 1950 og Fiskeridepartementets bestemmelse av samme dato, utferdiget følgende vedtekt for *forsøksfiske med notredskaper samt utsetting av garn og nattliner under Lofotfisket 1950*:

De av Staten engasjerte båter, samt båter som driver forsøksfiske direkte under ledelse av Fiskeridirektoratet, kan uhindret av lov angående skreifiskeriene i Lofoten av 6. august 1897 og senere tilleggslover og de med hjemmel av samme utferdigede vedtekter, drive forsøks-

fiske med notredskap som ellers er forbudt i h. t. nevnte lov etter følgende regler:

1. Forsøksfisket kan begynne den 13. mars 1950. Før den tid må ingen av forsøksfiskerne nytte noe slags not eller dermed likeartet redskap.
2. Før notfisket tar til, skal hovedfartøyets fører melde seg for oppsynet og forevise legitimasjon for at notlaget har tillatelse til å fiske med notredskaper.
Ved avslutning av notfisket, eller ved overgang til annen redskapsart, plikter føreren likeledes å melde av til oppsynet. Forøvrig blir bestemmelsene i »Lofotloven« § 7 å følge forsåvidt innog utmelding samt merking angår.
3. Under fiske med snurpenot må det nyttes to fartøyer, et hovedfartøy og et hjelpefartøy.
 - a. Hovedfartøyet må ved snurpenotfisket være utstyrt med nødvendig vinsj eller spill for innhiving og arbeid med redskap og fangst. Noten som nyttes må være fullgod sei- eller torskesnurpenot.
 - b. Ved bruk av synkenot, eller andre notlignende redskaper, står det fritt å nytte ett eller flere måskindrevne fartøyer.
 - c. Fartøyer som driver forsøksfiske, skal på formasten føre et lett synlig flagg for å tilkjennegi at de er forsøksfiskere og har rett til å fiske med notredskap.
 - d. Under forsøksfiske kan ikke noen av fartøylene samtidig drive med faststående redskaper.
4. Utsetting av not eller notlignende redskaper må ikke påbegynnes før kl. 9.30 og utsetting av snurpenot skal være avsluttet innen kl. 14.30. Opptaking og hoving kan fortsette inntil kl. 17.45. Opphold på fiskefeltet etter kl. 18.00 er forbudt.
5. Utsetting av snurpenot skal foregå til styrbord. Med setting til styrbord menes at settingen begynner til venstre for fiskestimen, slik at fartøyet må svinge (runde noten ut) til styrbord. Snurpefartøyer skal som tegn på at setting av noten begynner, gi et langt støt i fløyten.
6. Den som først tar til å sette ut noten sin og fortsetter med det uten sedvanlig opphold, har rett til det havområde noten krever eller vil omslutte. Begynner to eller flere lag å sette ut sine nøter samtidig, har de like rett.
7. Fartøyer med snurpenøter, synkenøter eller andre notredskaper som driver eller som slepes, har vikeplikt for faststående redskaper.
8. Fartøyer eller nøter må ikke plaseres slik at de skader eller unødigg kommer i veien for fiskere som allerede har tatt til med sitt fiske.

På felt hvor det fiskes med håndsnøre eller snik, er det dog tillatt å sette ut not når noten ikke ringer flere enn to farkoster med disses fangstbåter. Disse må i så fall ta opp sine redskaper, men har krav på et rimelig vederlag i form av fisk, som i mangel av mindelig overenskomst, fastsettes av nærmeste oppsynsbetjent etter skjønn.

9. Fra og med 13. mars må utsetting av faststående nattredskaper, som garn og liner, ikke påbegynnes før kl. 18.00 (kl. 6 etterm.). På felt hvor det ikke foregår, eller hvor det med sikkerhet antas ikke å ville foregå fiske med not, kan en på eget ansvar sette ut faststående nattredskaper tidligere enn det i første ledd nevnte klokkeslett (kl. 18).
10. Forsøksfiskere som overtrer noen av denne eller av det ordinære utvalg gitte vedtekter og bestemmelser, eller som ikke opptrer overensstemmende med god skikk og bruk på fiskefeltet, kan av det utvalg som har utferdiget denne vedtekt, med øyeblikkelig virkning fratras adgangen til å delta i forsøksfiske. Utvalgets avgjørelse kan innankes for Fiskeridirektøren. Anken har ikke utsettende virkning.
11. Gjensidige forulempninger på fiskefeltet er forbudt.
12. Vedtekter og bestemmelser utferdiget av det ordinære utvalg gjelder også forsøksfisket forsåvidt de ikke står i strid med denne vedtekts bestemmelser som i så fall går foran.
13. Overtredelse straffes med bøter i henhold til Lofotlovens § 17, og inndragning av fangst kan finne sted overensstemmende med strl. § 36.
14. Denne vedtekt trådte i kraft 20. mars 1950. Fra samme dato oppheves vedtekten av 10. mars s. å.

Utdrag av dagbok.

Onsdag 8. mars. Vekslende bris, pent vær. Møte i utvalget fra kl. 10.00. Begge båtene har vært ute og loddet. Gode fiskeforekomster for Hopsteigen og Valbergflesa. Fra Fiskeridirektøren innløp telegram om at en skulle forsøke med notfiske fra torsdag 9. med 2 eller 3 båter.

Torsdag 9. mars. Etter oppfordring fra departementet begynte prøvedriften. Kl. 9.00. Gikk ut fra Svolvær. Gikk vestover mot Henningsværhavet. Begynte å merke spredte forekomster i 35—45 fv. dybde StO av Moholmen på 50 fv. vann. Gikk herfra videre SV-over. Kl. 11.00 Brakk ut. Pos. Hor. vinkler. Skrova fyr—Mohl. varde 34° Mohl. varde—Vågakallen 36°. Brakk ut rekken med notrullen. Kl. 13.20 noten inne. Fangst 5 fisk. Noten tørr, så sent før den sank. Gikk vestover til Henningsvær-skallan. Registrerte bra fiskeforekomster. Kl. 14.30. Brakk ut østenfor Henningsvær-skallan. Pos. Hor. vinkler Mohl.—Brødrene 56°, Brødrene—Lyngø 26°. Kl. 16.00 fisken opptørket og begynt hoving, kl. 17.00

Noten er tørket opp. Dybden i fiskeposen måles med en åre.

ferdig hovingen, kl. 17.30 alt inne, gikk fra feltet. Gikk inn til Svolvær og la til kai hos Mogstad hvor en også leverte fisken. I alt 914 stk. fisk. = 4.872 kg sløyet fisk, 670 l lever, 720 l rogn.

Fredag 10. mars. Kl. 11.30 gikk ut fra Svolvær. Gikk utover Hopsteigen og vestover og fant pene forekomster ved Henningsværskallan. Kl. 13.15. Gjorde klart for kasting. Kl. 14.23. Brakk ut. Posn. Hor. vinkler Vågakallen—Henningsvær 19°, Lyngø varde—Henningsvær 16°. Kl. 14.40. Begynte å snurpe, kl. 15.15 begynte å line inn, kl. 16.35 begynte å hove, kl. 16.50 ferdig med hovingen. Pos. Hor. vinkler Vågakallen—Lyngø varde 18°, Dalstind—Lyngø varde 25°. Frisk NO bris. Reiet 2 n. m. i rettv. S. 37° V. Kl. 17.00. Alt inne. Gikk inn til Svolvær og leverte fangsten 175 stk. fisk ved Mogstads bruk (Rasmussen & Wiig). I alt 690 kg torsk, 65 hl lever, 65 hl rogn.

Lørdag 11. mars. Kl. 09.15.

Gikk ut fra Svolvær. Gikk vestover innenfor Henningsvær for å prøve om det var forekomster innenfor Vestværan. Frisk bris til liten kuling av NO og landligge for de fleste båter. Satte ekkoloddene på da Henningsvær var passert og fant bra forekomster på vestre garnteig vestenfor Vestværan og langs denne oppover strømmen. Det var imidlertid ikke arbeidsvær og kl. 13.00 gikk en tilbake til Svolvær.

Mandag 13. mars. Kl. 08.00. Gikk til oljekaien og fylte olje. Kl. 09.35 gikk ut på feltet og vestover Hopsteigen. Været stille, pent. Fant en pen fiskeflo kl. 11.45 på Henningsværstraumen. Kl. 12.15. Brakk ut. Posn. Hor. vinkler Vågskallen—Valbergfl. varde 50°. Hor. vinkler Vågakallen—Hagbarden 103°. Kl. 12.30 begynte å snurpe. Etter å ha snurpet opp begynte en å tørke opp. Dette gikk meget tungt på grunn av stor fisketyngde. Mantelen ble satt på linet for å ta tyngden, og en fikk på den måten tørket opp. Kl. 15.40. Begynte å hove. Kl. 16.15. Avbrøt hovingen for å prøve Giskes fiskepose. Posn. da en begynte hovingen: Hor. vinkler Vågakallen—Dalstind 40,3°, Vågakallen—Steinetd. 97,2°. Kl. 17.00 ferdig med hovingen. Pos. Hor. vinkler Vågakallen—Dalstd. 40°, Vågakallen—Steinetd. 91°. En juksasjark med en mann hjalp til å berge kastet. Han plukket 170 stk. fisk for hjelpen. 14.162 kg fisk, 21 hl lever, 19,55 hl rogn. Fisketyngden ved dette kast var så stort at den tok ned flåen og en vesentlig del av fisken gikk ut over flåen.

Tirsdag 14. mars. Kl. 09.00. Gikk ut fra Svolvær og gikk vestover mot Stamsundhavet. Fant pene forekomster utfor Stamsund og kl. 11.15 brakk ut

Fisken har tatt på seg notlin.

i posn. Hor. vinkler Vågakallen—Godsboen varde 66° , Vågakallen—Æsø varde 94° . Kl. 12.00 Begynte å ta inn noten, kl. 13.15 begynte å tørke, kl. 15.55 begynte å hove. Pos. Godsboen varde—Æsø varde $44,5^{\circ}$, Godesboen varde—Ureberget $77,5^{\circ}$. Kl. 17.15. Ferdig med hovingen, 77 hover. Hor. vinkler Hagbarden—Æsø varde 40° , Hagbarden—Ureberget 76° . Været: Lett bris enkelte snøbyger. Fisken sto på 50 fv. vann i en dybde av 30—45 fv. ca. 2.400 fisk, vekt 13.300 kg, 2.030 l lever, 1.100 l rogn.

Onsdag 15. mars. Kl. 07.00 gikk fra Svolvær til Stamsundhavet. Fant spredte forekomster fra Moholmen og vestover. Kom til Stamsundfeltet kl. 09.45 og begynte å lete etter en passende forekomst i utkanten (sønnenfor) juksaflåten. Kl. 10.15. Brakk ut i posn. Hor. vinkler Godsboen varde—Solkan varde 32° , Godsboen varde—Ureberget 58° . Ostlig bris, pent vær. Kastet på 50 fv. dybde. Fiskeflom sto fra 30—45 fv. Kl. 10.47. oppsnurpet, begynte å ta inn noten. Kl. 12.35. Begynte å hove. Pos. Hor. vinkler Godsboen varde—Hagbarden $11,6^{\circ}$, Godsboen varde—Solkan varde $34,8^{\circ}$. Kl. 13.30. Ferdig med hovingen. 54 hover. Hor. vinkler Godsboen varde—Hagbarden $13,6^{\circ}$, Godsboen varde—Solkan $32,3^{\circ}$. Kl. 13.50. Noten inne, klar for nytt kast. Kl. 14.45. Brakk ut igjen i samme dybde og med samme tykkelse på fiskefloen. Hor. vinkler Hagbarden—Solkan $31,4^{\circ}$, Godsboen—Solkan $36,7^{\circ}$. Kl. 15.33 oppsnurpet begynte å line inn. Kl. 16.45 opptørket beg. å hove. Hor. vinkler Godsboen—Hagbarden $7,1^{\circ}$, Hagbarden—Solkan $29,1^{\circ}$. Kl. 17.33. Ferdig med hovingen 54 hover. Hor. vinkler Hagbarden—Solkan $34,4^{\circ}$, Skafttind—Solkan $29,4^{\circ}$. Kl. 17.45. Ferdig. Gikk fra feltet I alt ca. 3.000 stk. fisk. Fisk 16.300 kg, lever 2.02 l, rogn 800 l.

Torsdag 16. mars. Kl. 07.00. Gikk fra Svolvær. Gikk vestover mot Stamsundfeltet. Satte på ekkoloddet tvers av Henningsvær. Observerte spredte forekomster av fisk i 27 til 35 fv. dybde. Forekomstene ble bedre etter hvert som vi kom vestover. Kl. 09.30. Kom til feltet utfor Stamsund. Begynte å

lete etter passende forekomst sønnenfor juksaflåten. Kl. 10.37. Brakk ut på 50 fv. dyp. Fisken sto i 30—43 fv. dybde. Posn. Hagbarden—Solkan 27,3°, Ureberget—Solkan 29,3° ved Hor. vinkler. Kl. 11.10. Oppsnurpet begynte å line inn. Kl. 12.20. Begynte å hove. Kl. 13.05. Ferdig med hovingen. I alt 23 hover, ca. 600 stk. fisk. Kl. 13.25. Noten inne og klar for nytt kast. Etter ilene var strømmen østgående og noten ble satt i henhold hertil. Det viste seg imidlertid at det var en vestgående understrøm, og dette gjorde at kastet ble lite effektivt. Ingen posn. grunnet snøtykke. Kl. 14.15. Satte igjen på 45 fv. dybde på fiskeflo, som sto i 30—40 fv. dybde. Posn. Hor. vinkler Hagbarden—Solkan 31,4° Ureberget—Solkan 27,0°. Kl. 14.55. Oppsnurpet, begynner å line inn. Kl. 16.25. Opptørket, begynte å hove, posn. Hor. vinkler Hagbarden—Solken 36°, Ureberget—Solkan 29,7°. Kl. 17.37. Ferdig med hovingen 69 hover, ca. 2.000 stk. fisk. Posn.: Hagb.—Solkan 46°, Solkan—Ureberget 36,6°. Kl. 17.43. Noten inne. Går av feltet. I dagens løp lett til laber SO bris med snøbyger. Gode arbeidsforhold. Levert fisken hos Beyer Rogde. 14.176 kg fisk 2.050 l lever 800 l rogn.

Fredag 17. mars. SO kuling og landligge. Bøter not. Gjort klar Atomtrålen og slepeposen.

Lørdag 18. mars. SV liten kuling. En del sjø. Gikk inn på Østnesfjorden og prøvet Atomtrålen. Det gikk greit å sette ut trålen bortsett fra et mindre uhell. Justerte slepeanordningene og plasserte slepekroene i passende posisjoner. Slepning og innhiving foregikk jevnt og nøyaktig. Slepetid 12 minutter. Innhiving 20 min. Arbeidet over en strekning på 0.4 n. mil.

Mandag 20. mars. Kl. 07.00. Gikk fra Svolvær vestover mot Stamsundfeltet. Lett nordlig bris pent var smult. Fant spredte fiskeforekomster fra vestsiden av Henningsværstraumen vestover mot Stamsundfeltet på fra 30—45 fv. dyp. Forekomsten ble bedre etter hvert som en kom vestover. Kl. 10.15. Kastet på Stamsundfeltet. Posn. Hor. vinkler Hagbarden—Solkan 22° og Solkan—Ureberget 22°. En stor del av notflåten var samlet her, mens bare enkelte juksa- og daglinebåter var å se. Juksa og daglinebåtene lå nærmere land og størstedelen lenger vestover. Kl. 11.00. Oppsnurpet, begynte å line inn noten. Noten hadde lagt seg på snurpe-linen, så en var en del plaget. Dette skyldes antagelig at overflatestrømmen gikk i motsatt retning av understrømmen. Kl. 12.20 opptørket. Begynte å hove. Hor. vinkler Hagbarden—Solkan 21°. Kl. 12.33. Ferdig med hovingen. Fangst ca. 400 stk. fisk. Kl. 12.47. Noten inne. Hor. vinkler Hagbarden—Solkan 19,6°, Solkan—Ureberget 21,6°. Kl. 13.19. Satte igjen. Kl. 13.29 begynte å snurpe. Hor. vinkler Hagbarden—Solkan 33,7°, Solkan—Ureberget 37,6°. Fiskefloen sto i 33—45 fv. dybde og dybden 53 fv. Kl. 15.20. Opptørket. Hor. vinkler Hagbarden—Solkan 29,1°, Solkan—Ureberget 37,2°. Begynte hovingen. Kl. 16,31. Ferdig med hovingen. I alt 80 hover, ca. 2.400 stk. fisk. Posn. Hagbarden—Solkan 25,4°, Ureberget—Solkan 36,4°. Kl. 16.42. Alt inne. Går ut fra feltet. På innturen loddet gode forekomster i 30—45 fv. dybde fra feltet og til en var S 30° O rettv. — 3,5 n. m. av Hagbarden. Østenfor her ble forekomstene mer spredt. Utveid i alt 14.266 kg fisk, 2.045 l lever. Ved kontroll av fiskevektene gjennom hele lasten (23 vekter) viste denne seg å være 5,20 kg i gjennomsnitt. Kontrollen var tatt ved å telle tre til fem vekter i rekkefølge i de forskjellige lag av lasten.

Den 21. mars. Landligge.

Onsdag 22. mars. Kl. 07.00 Gikk fra Svolvær. Gikk vestover til Stamsundfeltet. Observerte spredte fiskeforekomster på Henningsværstrømmen. Forekomstene ble bedre etter hvert som en kom vestover. Kl. 09.45. Slakket opp på fiskefeltet utfor Stamsund. Observerte meget bra forekomster i 32 til 45 fv. dyp. Kl. 10.08. Lot gå noten i Pos.: Hor. vinkler Steinetd.—Ureberget 39,2°, Solkan—

Det gamle og det nye.

Ureberget 23,7°. Kl. 11.58. Opptørket. Johan Hjort fikk ca. 600 stk. fisk til merking. Pos.: Hor. vinkler Steinetd.—Solkan 17,7°, Steinetd.—Ureberget 38,5°. Kl. 12.30. Ferdig med hovingen. 15 hover ca. 450 stk. fisk. Pos.: Hagbarden—Solkan 18,5°, Ureberget—Solkan 19,5°. Brukte 15 min. til å levere fisk til Johan Hjort. Kl. 12.45 noten inne, klar til nytt kast. Kl. 13.25. Kastet på nytt. Posn.: Hor. vinkler Hagbarden—Solkan 25,4°, Ureberget—Solkan 35,2°. Kl. 13.54 Oppsnurpet kl. 14.00. Begynte å line inn noten. Kl. 16.17. Opptørket. Begynte å hove. Posn.: Hagbarden—Solkan 26,2°, Ureberget—Solkan 42,0°. Kl. 17.55. Begynte å slepe fra feltet. Hovet under slepingen. Kl. 18.20. Ferdig med hovingen. Går til Svolvær. (I alt 147 hover). Levert i alt 24.676 kg fisk ca. 5.300 stk., 3.365 l lever, 50 l rogn.

Torsdag 23. mars. Landligge.

Fredag 24. mars. Landligge. Ole Mikkelsen, Øyjord, fikk prøvet sin synkenot. Det viste seg at konstruksjonen virket tilfredsstillende, men at rammen av aluminiumsrør var meget vanskelig å behandle selv i stille vær inne i havnen. Fiskeridirektoratets konsulenter, høvedsmennene på forsøksbåtene og oppfinneren selv, fant at en not av slik konstruksjon ikke svarte til forventningene, og at den ikke ville egne seg til fiske på Lofothavet idet rammen ble for stor og vanskelig å behandle.

Lørdag 25. mars. Kuling og landligge.

Mandag 27. mars. Kuling og landligge.

Tirsdag 28. mars. Kl. 08.30. Frisk vestlig bris, noe sjø. Gikk fra Svolvær. Alf Pedersen Smørsgård, Henningsvær, var varslet telegrafisk om at en ville prøve hans redskap. En gikk innom Henningsvær for å hente Smørsgård og hans redskap. Han meldte seg imidlertid ikke, og en gikk ut på feltet for å prøve atomtrålen. Kl. 11.30. Satte ut atomtrålen på Stamsundfeltet. Fisken sto i 28—38 fv. dybde. Brukte 30 fv. kagge-slag og stakk ut 150 fv. på slepewiren.

Avstanden mellom båtene 100—128 meter. Kl. 11.57 begynte å slepe. Kl. 12.10 begynte å hive inn. Kl. 12.28. Loddene innhevet. Kl. 12.40. Noten inne — resultat 1 fisk. På grunn av usiktbart vær, fikk en ikke noen pålitelige stedsbestemmelser. Kl. 13.00. Satte ut igjen. Kl. 13.13. Begynte å slepe. Kl. 13.27. Begynte å hive. Kl. 13.42. Loddene inne. Kl. 13.55. Alt inne. 4 stk. fisk. Samme kaggeslag og lengde på drottene og samme slepeavstand. Pos. da noten var satt: Hor. vinkler Valbergflesa—Steinetd. 68,7°, Ureberget—Steinetd. 28,4°. Under settingen av noten hadde kaggeslagene gått uklar, så noten hadde neppe holdt seg ordentlig åpen. Kl. 14.10. Satte igjen. Pos. Hor. vinkler Valbergflesa—Hagbarden 90°, Valbergflesa—Vågskallen 54,2°. Kl. 14.28. Begynte å slepe. Kl. 14.55. Begynte å hive inn. Kl. 14.55 Loddene inne. Kl. 15.20. Alt inne, 2 stk. fisk. Pos.: Hagbarden i Skaftnestd. og Valbergflesa i C.kant Rundtd. Samme kaggeslag, slepeavstand og lengde på sleperne. Det viste seg at loddene hadde tatt bunn. Fiskefloen var meget tett, og en antar at grunnen til at en ikke fikk fisk var at fisken skar unda noten. Det kan videre bemerkes at sjøen var usedvanlig klar. »Sleipner II« ekkolodd fusket. Gikk inn til Henningsvær for å få det reparert.

Onsdag 29. mars. Laber N bris, enkelte snøbyger, noen sjø. Kl. 10.00. Gikk ut fra Henningsvær. Fant bra fiskeforekomster på Stamsundhavet. Fisken sto forholdsvis glissent, men floen var dyp — fra 25—40 favner. Kl. 11.57 kastet. Pos.: Hor. vinkler Hagbarden—Solkan 46,3°, Ureberget—Solkan 34,1°. Kl. 12.21. Oppsnurpet. Kl. 12.30 begynte å line inn. Kl. 14.04. Opptørket, Johan Hjort fikk ca. 300 fisk til merking. Pos.: Hor. vinkler Hagbarden—Solkan 37,1°, Ureberget—Solkan 32,7°. Kl. 14.13. Begynte å hove. Kl. 15.10. Ferdig med hovingen, 61 hover. Hor. vinkler — Solkan—Skaftnestd. 15°, Solkan —Ureberget 30°. 6.226 kg fisk, 1.358 l. lever. Da en ikke fant service-mannen til ekkoloddet, måtte en inn til Henningsvær for å forsøke å få loddet reparert.

Torsdag 30. mars. Kl. 09.00. Gikk ut fra Henningsvær. Ekkoloddet fremdeles ikke reparert. Gikk til Stamsundfeltet. Forsøkte å finne plass for sleperedskapene for å gjøre flere forsøk, men det lykkes ikke på grunn av daglinebruk. Kl. 10.48. Satte snurpenoten på en fiskeflo som sto i 30—45 fv. dybde. Pos.: Hor. vinkler Hagbarden—Solkan 30,4°, Ureberget—Solkan 46,5°. Kl. 10.55. Begynte å snurpe. Kl. 11.25. Oppsnurpet. Kl. 11.35. Begynte å line inn noten. Kl. 12.40. Opptørket, begynte å hove. Pos.: Hor. vinkler — Hagbarden—Solkan 30,3°, Ureberget—Solkan 49,8°. Kl. 13.18. Ferdig med hovingen. I alt 38 hover. Pos.: Hor. vinkler Hagbarden—Solkan 31,4°, Ureberget—Solkan 50,4°. Kl. 13.30. Alt inne. Klar til nytt kast. Været stille, smul sjø, spredte snøbyger. Sjøen usedvanlig klar. Kl. 14.10. Satte igjen på fiskeflo i samme dybde. Kl. 14.22. Begynte å snurpe. Pos.: Hor. vinkler Hagbarden—Solkan 22,6°, Ureberget—Solkan 50,6°. Kl. 14.50. Beg. å line inn. Kl. 15.50. Opptørket. »Johan Hjort« fikk ca. 500 stk. fisk til merking. Kl. 16.07. Ferdig med hovingen, i alt 18 hover. Pos.: Hor. vinkler Hagbarden—Solkan 23,4°, Ureberget—Solkan 50,8°. Gikk inn til Henningsvær og fikk ekkoloddet reparert.

Fredag 31. mars. Ostlig frisk bris til liten kuling. Gikk vestover til Ballstad. Spredte men også en del meget gode forekomster. For dårlig vær til nøtene. Garn og dagline dårlig. Enkelte juksabåter fikk bra fisk. Gikk østover. Satte slepenoten (atom) med 30 fv. slag på loddene. Fisken sto i 24—28 fv. dybde. Slepte i 1/2 time. Ingen fangst. Dist. ca. 1 n. mil. Avsluttet forsøkene. Gikk til Kabelvåg og østover til Svolvær.

Tabellarisk oversikt over deltakere

Nr.	Hovedfartøy				Hjelpfartøy			
	Navn	Reg.nr.	Lg.′	Br. tonn	Ant. mann	Navn	Reg.nr.	Ant. mann
1	Svendsgrunn T-2-TK	50	28	10	Harsjø T-61-TK	4
2	Kvitingen M-27-NA	66	42	11	Sjøgutten 3 M-4-NA	..	11
3	Støttund N-62-ME	67	40	10	Rota M-43-ME	2
4	Otterøy NT-75-O	50	31	7	Stein NT-97-O	4
5	Nylund T-128-TK	59	25	8	Hanna T-20-TK	5
6	Reform M-314-A	105	130	20	Havbryn I N-25-LK	..	4
7	Rønsodd M-166-HP	56	30	8	Ramsøyfjord M-82-E		6
8	Sankey M-36-HP	63'6	44.5	12	Frank M-37-HP	6
9	Nordholmen N-144-MS	..	47	23	13	Sørholmen M-15-MS	..	6
10	Hellnessund N-65-LR	57	37	9	Havdønn N-72-LR	...	2
11	Øra F-40-M	63	42.5	9	Real F-44-M	4
12	Høken F-16-K	55	?	9	Magnhild N-45-BE	..	7
13	Alken N-298-H	51	22	10?	Møysalen N-34-SO	10
14	Kornstadjord M-58-KD	..	53	23.6	12	Ørfjord M-14-KD	4
15	Brødrene N-21-BØ	55	26	9	Harskøy N-10-LS	8
16	Mamma I N-294-G	51		10	Sandhornet N-95-G	5
17	Røstholmen N-51-RT	46	25	8	Ragnar II T-66-TD	..	8
18	Hardhaus N-34-MS	48	20	8	Alpha N-44-MS	7
19	Stjernen N-57-R	48	21.6	8	Frithjof N-271-R	5
20	Lomen N-19-VR	46	20.4	14	Luna N-38-VR	7
21	Blåmyra N-91-TN	55	30.5	8	Nordhavet N-13-TN	..	6
22	Nero N-179-H	50	30	7	Vestegga N-4-GM	7
23	Flessafjord ST-124-S	64		11	Vikafjord ST-113-S	..	2
24	Klubben F-6-LB	56	30	6	Aursula F-74-K	6
25	Havnnes T-51-S	80	79	12	Gideon T-28-S	8
26	Hornsund T-30-A	63	51	12	Fram T-7-A	10
27	Asbj. Langnes T-54-HG	..	60	48	11	Stormfuglen T-2-HG	..	6
28	Vårvon T-16-TD	60	39	15	Norafjell T-53-LK	15
29	Ragnar II T-66-TD	53	26	8	Brattfjell T-128-TD	..	8
30	Lakstind T-63-HS	50	24	8	Stenbakken T-129-HS		10
31	Anden T-9-AF	52	27	11	Brødrene T-4-TS	9
32	Lomstind T-27-TK	50	24	9	Lykken N-35-AN	3
33	Eiken T-85-BK	65	47	11	Terna T-27-I	5
34	Prins Olav T-19-A	52	28	11	{Lilla F-58-S	8
						{Asbj. Selsbane T-34-TS		11
35	Clar N-93-ME	80	84	19	Æsvik N-123-ME	2
36	Torsnes I N-198-T	60		9	Heimland N-1-DS	4

i forsøket og resultatene av fisket.

Nøter		Fangsttid		Antall sjøvær	Antall kast	Antall kg fisk	Verdier fangst	Anm.
Dimensjoner	Ant.	Fra—til	Ant. dager					
207 × 33 m.f.	1	22/3— 4/4	14	6	10	36.048	19.822,80	
200 × 34 fv.	1	13/3— 5/4	24	14	26	157.253	83.868,89	
180 × 32 » } 200 × 30 » }	2	13/3— 5/4	24	13	17	42.842	22.911,31	
190 × 30 »	1	20/3— 3/4	15	6	8	22.846	12.230,81	
205 × 30 »	1	13/3— 4/4	23	10	12	99.675	56.131,33	
192 × 36 »	1	20/3— 4/4	16	8	14	96.115	51.718,21	2 snurpedorrier + lettbåt.
190 × 30 »	1	15/3—13/4	30	16	22	140.532	72.220,69	
200 × 33 »	1	22/3—14/4	24	12	21	94.999	50.159,37	
200 × 33 »	1	14/3—20/4	37	18	27	123.185	65.436,36	
185 × 33 »	1	13/3—19/4	38	22	49	165.775	93.864,72	
210 × 36 »	1	13/3—11/4	29	14	27	169.854	94.660,20	
185 × 32 »	1	27/3—19/4	24	15	27	110.188	57.291,64	
210 × 34 »	1	14/3—20/4	37	21	47	214.108	116.622,28	
190 × 35 »	1	21/3— 4/4	15	8	11	106.007	57.675,10	
206 × 33 »	1	28/3—24/4	28	14	28	107.761	57.887,26	
	1	22/3—11/4	21	11	13	87.622	46.429,74	
180 × 27 »	1	21/3	1	1	1	13.000	7.130,67	
185 × 31 »	1	21/3—20/4	31	16	25	163.575	90.000,00	ca. verdi.
185 × 33 »	1	13/3—20/4	39	22	43	164.607	88.859,13	
210 × 35 »	1	13/3—21/4	40	21	26	139.521	73.925,17	
200 × 30 »	1	13/3—20/4	39	21	42	167.851	91.475,34	
200 × 34 »	1	16/3—21/4	37	16	29	109.423	59.952,56	
206 × 34 » } 169 × 27 » }	2	13/3— 3/4	21	10	20	120.505	65.240,46	
200 × 35 » } 200 × 35 » }	2	13/3—11/4	30	13	23	142.539	73.700,00	verdi omtr.
212 × 33 »	1	13/3— 5/4	26	17	28	150.866	80.000,00	—»—
190 × 30 »	1	22/3— 5/4	15	7	10	49.906	26.714,00	
210 × 32 »	3	22/3—12/4	22	11	18	126.879	69.497,70	
195 × 32 fv.	1	20/3—14/4	26	13	21	121.719	62.613,32	
180 × 32 »	1	28/3—14/4	18	11	27	95.522	50.453,12	
210 × 29 »	1	14/3— 5/4	23	13	24	147.058	147.058,88	
190 × 33 »	1	21/3—12/4	23	10	11	97.765	52.014,25	
206 × 33 »	1	13/3— 4/4	23	13	22	157.973	89.690,18	
200 × 30 »	1	13/3—14/4	33	18	31	153.111	83.288,40	
190 × 29 »	1	15/3— 5/4	22	10	14	55.204	31.172,05	
210 × 33 » } 160 × 27 » }	2	27/3— 3/4	8	5	5	26.584	13.395,69	2 snurpedorrier + lettbåt
204 × 35 »	1	28/3— 5/4	9	5	7	32.446	16.449,89	

(Forts.).

Nr.	Hovedfartøy			Hjelpfartøy		
	Navn Reg.nr.	Lg.	Br. tonn	Ant. mann	Navn Reg.nr.	Ant. mann
37	Baren N-84-ME	75	47	11	Hugnad N-170-ME ..	6
38	Signal N-133-BØ	42.5	20	8	Andholmen N-97-BØ	6
39	Odd N-54-SO	64	40	8	Skoglund N-62-SO	11
40	Sjøstjerne N-101-HM	56		8	Kvikk II M-27-SA ..	9
41	Martha N-7-ME	80	70	14	Havheim N-31-TM ..	2
42	Hornfjell N-11-BØ	70	28	15	Solveig N-81-H	6
43	Sjøgutten N-1-S	50		8	Alken N-29-S	5
44	Finkampen ST-22-NF ...	67	42	9	Skogsøy ST-25-NF ...	3
45	Vikstein ST-20-S	56	29	8	Havdis ST-93-S	7
46	Hellfjord ST-93-R	52	22	7	Bjørgan ST-132-R	7
47	Havlys ST-12-S	64	40	9	Stokkøy ST-107-S	4
48	Sulsfjord ST-63-AA	52	23	13	Jessingfjord ST-17-J ..	6
49	Bølnes ST-20-O	65	44	12	Sleipmer ST-94-R	2
50	Linesfjord ST-117-S.....	58	28	13	Linesfjell ST-78-S	5
51	Hersleb ST-27-K	65	32	9	Halsafjord ST-8HS....	4
52	Frimann ST-135-R			10	Synøve ST-29-SD	4
53	Føyken M-222-BS	60	34	9	Olav H-206-K	3
54	Nybo M-56-SA	66	41	10	Flid M-3-SA	2
55	Noregg M-199-BS	?	?	?	?	
56	Fram IV M-125-HØ	60	32	12	Sverre M-117-HØ	4
57	Barden M-18-SA	59	30	14	Glimt M-106-SA	3
58	Stølar M-150-SØ	71	75	16	Elida I O-78-O	?
59	Barvåg M-16-KD	55	33	9	Rangøy M-80-KD	3
50	Urvåg M-65-BS	56	40	8	Nor Æ-46-BS	4
51	Nor I M-12-SØ	55	26	9	Mars I M-10-SØ	9
52	Njord I M-91-H	55	25	7	Riston M-94-H	8
63	Storsund II M-69-SØ ...	72	49	20	Heim II N-24-F	9
54	Sveggøy M-33-K	63	40	8	Sulafjord M-30-HP ...	6
65	Tampen I M-72-KD	60	31	10	Myra M-100-KD	8
66.	Storma T-3-LV				Lovgun T-38-BK	
67	Resong N-228-LN	60		15	Kapella T-10-TN	3
58	Dynamo N-199-F				Egil N-172-F	
69	Varfjell F-96-LB	63	40	8	Nordkyn F-26-LB	4
70	Åndervåg T-44-A	68	50	9	Haveggen T-6-A	7
71	Spanstind T-22-LV	80	72	15	Solvang T-5-SK	4
72	Albatross T-13-G	50	24	10	Nor T-37-G	4
73	Nygrunn T-2-I	59		16	Varangerfjord T-54-TK	7

Nøter		Fangsttid		Antall sjøvær	Antall kast	Antall kg fisk	Verdier fangst	Anm.
Dimensjoner	Ant.	Fra—til	Ant. dager					
180 × 33 »	1	30/3— 5/4	7	3	3	19.748	10.000,00	omtr. verdi.
200 × 33 »	1	27/3—19/4	24	14	31	97.205	52.227,92	
180 × 30 »	5	29/3—17/4	20	10	23	28.702	15.069,91	
200 × 33 »	1	27/3— 3/4	8	5	12	43.055	23.325,72	
210 × 36 »	2	13/2— 4/4	23	12	18	122.110	55.223,49	
180 × 30 »								
208 × 36 »	1	13/3—19/4	38	18	34	165.183	91.333,92	
150 × 27 »	1	10/3—14/4	36	16	28	108.258	58.203,38	
195 × 32 »	2	13/3— 3/4	22	12	17	106.631	63.471,95	2 snurpedorrier
205 × 36 »								
200 × 30 »	1	16/3— 5/4	21	12	21	157.105	84.000,00	omtr. verdi.
200 × 30 »	2	24/3— 5/4	13	8	13	55.898	30.106,83	
200 × 30 »								
200 × 30 »	1	15/3— 3/4	20	11	15	103.562	53.428,72	
180 × 30 »	1	21/3— 4/4	15	8	12	41.054	22.157,86	
180 × 28 »	1	27/3— 3/4	8	5	7	34.265	14.700,70	
200 × 32 »	1	27/3—30/3	4	2	3	18.874	10.000,00	omtr. verdi
200 × 33 »	1	13/3— 4/4	23	12	21	131.821	73.538,81	
190 × 30 »	1	27/3— 3/4	8	5	8	31.452	15.991,01	Nytt navn Meridian
180 × 30 »	1	9/3— 4/4	27	14	20	153.129	79.456,02	
190 × 35 »	1	13/3— 3/4	22	12	21	232.620	129.408,78	
?		20/3—30/3	11	7	12	104.707	55.150,70	
180 × 35 fv.	1	28/3— 5/4	10	7	12	47.557	25.147,55	
181 × 33 »	1	20/3— 3/4	15	10	17	92.295	48.743,37	
180 × 37 »	1	28/3— 1/4	5	4	6	24.024	12.660,51	1 snurpedorri
190 × 29 »	1	20/3— 4/4	16	8	18	96.940	48.840,00	
185 × 33 »	1	13/3— 4/4	23	13	26	183.855	102.082,94	
180 × 34 »	1	13/3— 3/4	22	12	17	115.137	62.958,96	
200 × 35 »	1	20/3— 3/4	15	7	9	67.940	34.725,64	
204 × 37 »	1	13/3—30/3	18	11	15	176.200	93.838,70	
210 × 40 »	1	21/3— 4/4	15	7	8	89.485	47.000,00	omt. verdi.
190 × 33 »	1	20/3— 4/4	16	8	11	82.000	44.265,55	mangler oppg. for 1 kast kom ikke i drift
180 × 28 »	1	20/3—31/3	12	6	11	59.159	32.926,96	
		13/3—19/4	38	18	39	107.378	64.000,00	omtr. verdi.
220 × 40 »	2	14/3—14/4	31	17	29	201.209	102.809,63	
150 × 30 »								
200 × 30 »	1	13/3—20/4	39	25	39	150.462	80.000,00	omtr. verdi.
180 × 27 »	1	30/3— 5/4	7	2	3	11.780	6.281,67	2 snurpedorrier
200 × 30 »	1	13/3—20/4	39	15	26	124.974	70.042,18	
220 × 35 »	2	13/3—20/4	39	21	32	250.054	135.014,09	1 snurpedorri
146 × 22 »								

(Forts.).

Nr.	Hovedfartøy					Hjelpfartøy				
	Navn	Reg.nr.	Lg.´	Br. tonn	Ant. mann	Navn	Reg.nr.	Ant. mann		
74	Breigrunn	T-131-TK	59	41	8	Havegg	T-91-TK	8
75	Falken	N-27-BØ	54	24	9	Nordlys	N-159-BØ	...	9
76	Queen	N-1-MS	64	42	8	Sport	N-247-MS	7
77	Rødholmen	N-243-V	43	14	7	Bremsund	N-308-V	7
78	Mårsund	N-128-BØ	?	18	8	Nittingen	N-75-BØ	...	8
79	Havleik	N-5-BØ	53	26	10	Hebe	N-45-BØ	8
30	Hingen	N-31-DS	45	18	8	Osean	N-213-HR	5
81	Havskåren	N-107-Ø	45	18	6	Junior	N-126-Ø	9
82	Fangtind	N-212-ME	43	16	10	Alma	N-18-ME	3
83	Aurora	N-83-Ø	45	18	8	Moder	N-41-BØ	8
84	Fix	N-2-F	47	23	12	Seltik	N-58-F	4
85	Duell	N-41-H	46	16	8	Merkur	N-60-H	8
86	Buster	N-161-MS	50	32	8	Draugen	N-36-MS	4
87	Vikan	N-21-A	54	35	7	Brattegg	N-63-LS	7
88	Stølvåg	ST-82-NF	64	36	10	Normann	ST-26-NF	..	4
89	Vestbrona	M-9BS	56	29	6	Signal	M-160-BS	6
90	Vikenes	M-306-HØ	70	49	10	Brødrene 5	M-40-HØ	.	9
91	Judith	N-152-L	50	24	9	Lurøyfjell	N-350-L	..	9
92	Brattegg	N-8-VR	46	24	6	Janny	N-117-VR	5
93	Brødrene	Prøve N-7-BØ	.	53	24	8	Floholmen	N-3-BØ	8
94	Leif	N-36-Ø	48	20	7	Anders Nilsen	N-89-Ø		9
95	Mårtind	T-17-MV	57	55	9	Ørna	N-24-H	6

Nøter		Fangsttid		Antall sjøvær	Antall kast	Ant. kg fisk	Verdier fangst	Anm.
Dimensjoner	Ant.	Fra—til	Ant. dager					
207 × 36 »	1	20/3—22/4	34	18	35	174.682	94.399,01	
200 × 32 »	1	20/3—20/4	31	20	48	172.064	95.026,67	1 snurpedorry
206 × 40 »	1	21/3—19/4	30	17	27	114.773	62.500,00	omtr. verdi
200 × 30 »	1	3/4—19/4	17	9	16	63.413	32.318,42	
220 × 34 »	1	13/3—20/4	39	23	57	235.692	130.496,78	
202 × 34 »	1	20/3—20/4	32	20	46	250.271	136.076,65	
200 × 30 »	1	27/3— 3/4	8	5	11	34.478	17.295,85	
200 × 33 »	1	27/3—20/4	25	16	34	104.639	55.948,08	1 snurpedorry
180 × 30 fv.	1	29/3— 4/4	7	4	6	11.801	6.300,00	1 snurpedorry
168 × 28 »	1	13/3—20/4	39	20	40	155.658	88.241,10	
200 × 33 »	1	14/3—20/4	38	18	24	131.495	69.319,68	
190 × 34 »	1	22/3—12/4	23	9	16	74.598	41.280,57	
200 × 33 »	1	21/3—20/4	30	17	26	92.661	48.524,52	
170 × 23 »	1	15/3—20/4	37	22	46	154.530	84.361,42	
200 × 33 »	1	20/3—20/4	32	19	43	174.709	94.400,00	omtr. verdi.
175 × 26 »	2	20/3— 5/4	17	9	18	85.606	45.466,00	
175 × 27 »								
195 × 35 »	1	14/3—14/4	32	20	38	237.989	129.571,17	1 snurpedorry.
200 × 35 »	2	13/3—14/4	33	20	37	224.245	125.000,00	omtr. verdi.
180 × 30 »								
196 × 33 »	1	13/3—20/4	39	21	28	153.546	88.725,50	
200 × 34 »	1	4/4—20/4	17	12	25	80.294	48.662,00	
205 × 35 »	1	27/3—24/4	29	18	37	143.660	72.398,51	
202 × 33 »	1	22/3—10/4	20	6	12	23.067	11.677,16	

„ S Y N K E P O S E N “

Av konsulent M. O. Kristensen.

Synkeposen er et synkenotliknende redskap som er utviklet under forsøkene i Lofoten.

Redskapet som kan benyttes av mindre motorfarkoster, har gitt dagsfangster på opptil ca. 15 000 kg. Da mange fiskere er interessert i dette redskapet gir en nedenfor en mere detaljert beskrivelse av det og framgangsmåten under bruk.

Synkeposen som arbeider etter synkenotprinsippet, adskiller seg fra den vanlige synkenot vesentlig ved redskapens konstruksjon. Synkeposen er således satt sammen av 4 like stykker not, slik at de danner en firkantet pose, som forlenges med en noe smalere og sterkere fiskepose. Denne fiskepose benyttes for inntaking av fangsten. Langs posens fire sider er der på telnen anbragt en del ringer med en snurpeline som benyttes til å snurpe posen sammen med, etter at den er hevet opp til overflaten. Snurpelinens begge ender festes ved det ene not-øret.

Som ved den vanlige synkenot benyttes det 4-farkoster som holder på og hivet inn på hver sin arm.

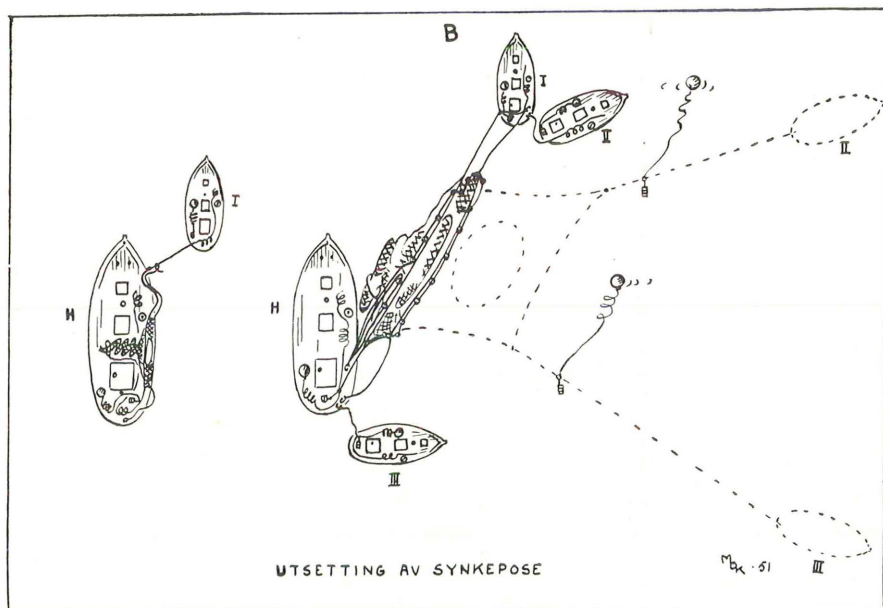
For å holde redskapet godt utstrakt på dypt vann, benyttes det en jernvekt ved hvert øre. Disse vekter er sammensatt av flere flate jernlodd som veier 10 kg og som anbringes på en jernstolpe, slik at vekten kan varieres fra 10—20 til 40—50 kg på hvert not-øre, alt etter den dybde en fisker på.

Som notarmer benyttes 2—2½" tauverk som er oppmerket for hver 10 favner. I hvert av redskapets ører er der en stjern på ca. 3 fv. lengde. I enden av stjerten er der en smygeløkke som hukes inn i en liknende løkke på notarmen. Vektene hukes også fast på samme løkke sammen med blåsetauet som er nevnt nedenfor.

På grunn av vektene i notens ører er det nødvendig å benytte spill for å hive redskapen opp gjennom sjøen, samtidig som motoren benyttes for å holde redskapen utstrakt under innhivingen.

Fartøyenes størrelse har mindre betydning såfremt de er utstyrt med gode spill. Det har nemlig vist seg at det kan bli stor påkjønning på notarmene, især i sjøføre når fangsten er stor.

For å kontrollere at redskapen er senket ned til den riktige dybde,

er der til hver av vektene festet en seilduksblåse, blåsetauets lengde bestemmes etter den dybde fisken står i. Erfaringene har vist at redskapen må senkes 5—10 favner under fiskefloa og redskapet bør reie i 10—15 minutter før den hives opp.

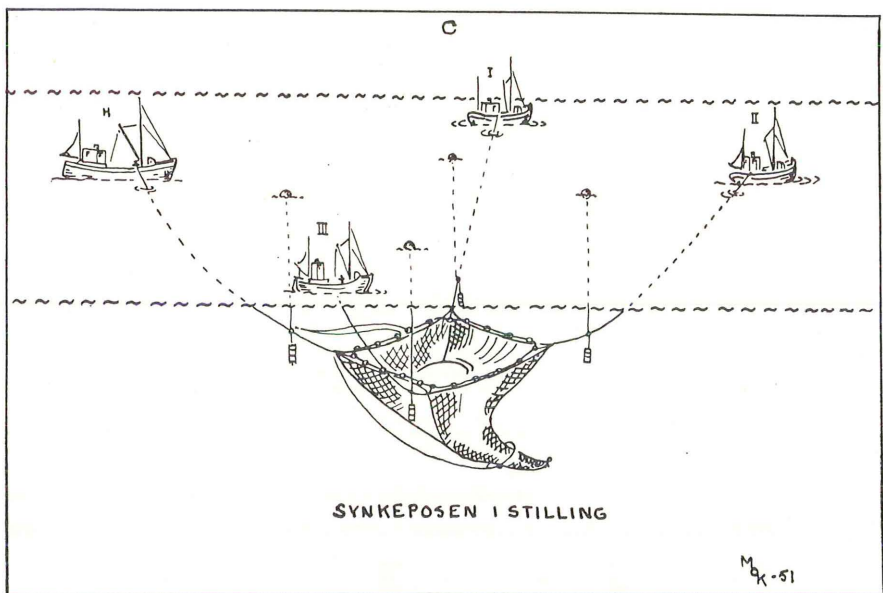
Blåsene tjener også til å vise om noten står grei i sjøen, idet en ved manøvrering av farkostene passer på at avstandene mellom blasene er like. Hvis det ene fartøy holder for meget i, vil blåsen på dette fartøy's øre bli lett og den vil drive ut av stilling. Det er vanlig å holde omtrent en halv blåse når redskapet står riktig.

Alle fartøyer bruker like lange armer. Innhivningen begynner på et gitt signal fra fangstlederen og det er av stor betydning at alle fartøyer hiver jevnt og sikkert de første 20—30 favner. Det beste er å gi et signal for hver 10 favner som hives inn.

Når redskapet har passert fiskefloa, begynner fartøylene å nærme seg hverandre inntil notarmene er hevet inn.

Alle fartøyer huker nå løs vektene og blåsetauene fra notøret og når det fartøy som har snurpelinen festet til sitt notøre begynner å snurpe noten sammen, stikker de øvrige tre fartøyer ut på sine armer inntil noten er snurpet sammen og inn til det ene fartøyet. Notarmene hukes nå ut og hales inn på de respektive fartøyer.

Under innhivningen av posen settes en stropp rundt linet og ved hjelp av mantelen i lossebommen hives posen inn, tak for tak, inntil fisken er samlet i fiskeposen.

Fiskeposen er som for vanlig trål forsynt med en avdelingsstropp slik at fangsten om nødvendig kan tas ombord i flere heis. I enden av fiskeposen er der et snurpebånd som åpnes når sekken skal tømmes.

Noten greies på dekket på den måte at to notører strekkes forover og to akterover langs rekken, mens fiskeposen og det øvrige lin ligger midtskips eller på luken. Åpningen av posen vender da uot rekken.

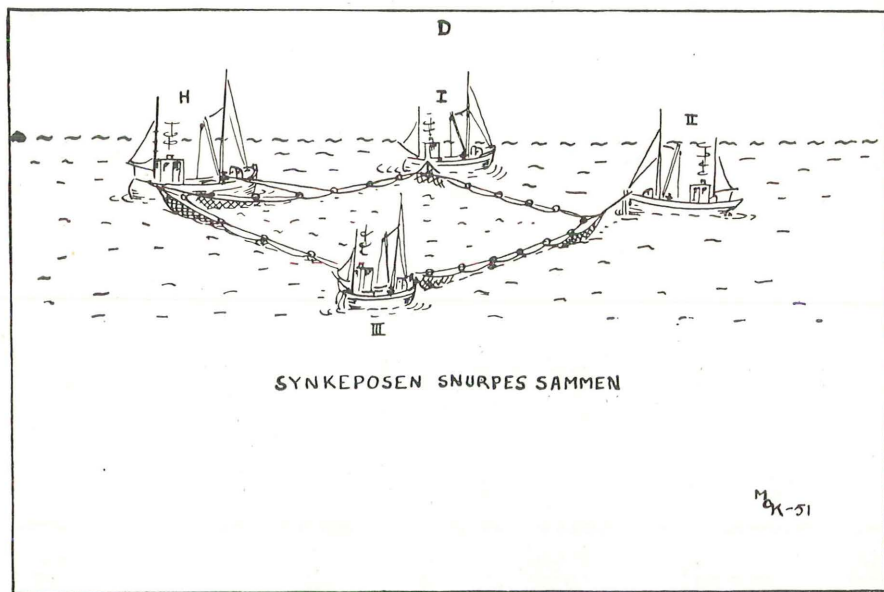
Redskapet greies best ved å kveile opp telnene og snurpelinen under ett, med en halypart ved de to forreste notører og resten akterut ved de to andre ører.

For manøvreringens skyld bør fartøyene alltid ha de samme notører.

Utsettingen foregår lettest på den måte at det fartøy som har noten, hovedfartøyet, merket med H på skissene, ligger mot vinden med den side hvor noten ligger klar til setting.

Et av de andre fartøyer, som på skissene er merket med I kommer nå aktenfra langs siden på notfartøyet og kaster sin notarm over til notfartøyet. Her blir notarmen huket inn i løkken på stjerten i det øret som dette fartøy skal ha, samtidig blir stjerten i øret til fartøy nr. 2 slått fast på nr.1's notarm. Nr. 1 haler nå ombord begge stjerrene og setter disse fast ombord. Deretter strekkes noten ut fra notfartøyet inntil dette bare holder igjen sin egen stjern som er huket inn på notarmen, og den stjert som tilhører fartøy nr. 3.

Mens dette foregår manøvrerer fartøy nr. 2 opp til fartøy nr. 1

og hiver sin notarm over til dette fartøy hvor den blir huket inn på den stjern som tilhører fartøyets notøre.

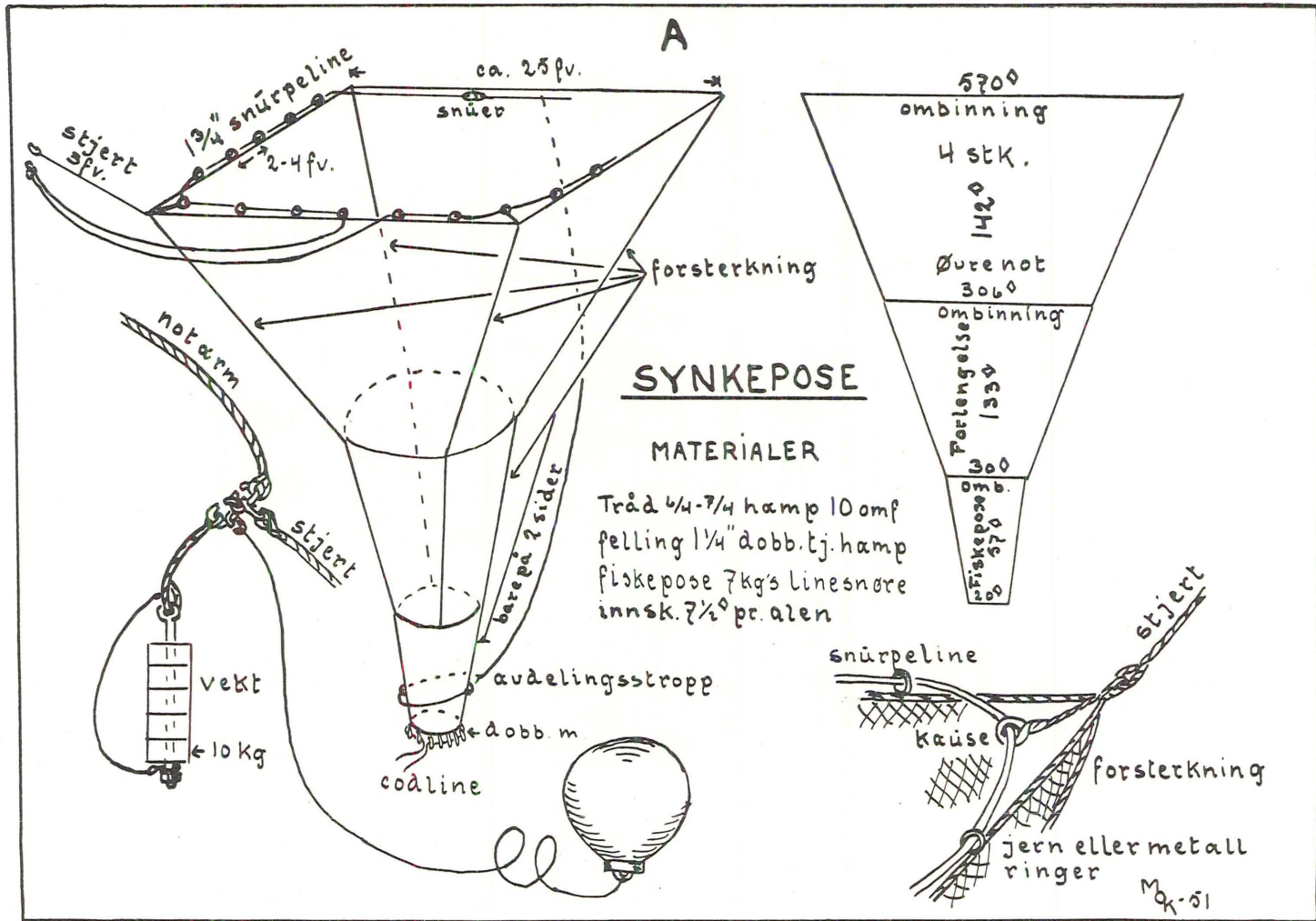
Samtidig har fartøy nr. 3 manøvrert opp aktenfor mot notfartøyet og hiver sin arm over til dette fartøy hvor notarmen blir huket inn på den siste stjern.

Fartøy nr. 2 og 3 haler nå inn på notarmen til stjerten nåes og huker deretter fast vekten med blåsetauet til den samme løkke som forbinner notarmen og stjerten. Når dette er gjort strekker fartøy nr. 2 og 3 litt på for å få noten godt utstrakt, hvoretter disse to fartøyer, på gitt signal, lar gå sine vekter og stikker ut på notarmen mens de siger ut til passende avstand.

Når fartøy nr. 2 og 3 er kommet på plass vil noten henge omtrent vertikalt. Notfartøyet og fartøy nr. 1 lar nå sine vekter, hvortil blåsetaue er festet, gå ut og stikker passende på notarmen slik at noten skjærer igjennom fiskefloa, samtidig som også disse fartøyer siger ifra og inntar sine plasser i forhold til de andre.

Når redskapet er sunket ned vil blåsene vise hvordan fartøyene skal manøvrere for å komme i den riktige stilling i forhold til hverandre. Mens noten reier, er det nødvendig at fartøyene er kommet i riktig innbyrdes stilling.

Når redskapen skal hives opp må der kort tid i forveien gis et avtalt signal slik at alle 4 fartøyer er klar til å hive inn på samme tid etter et gitt signal.

Innhivingen av notarmene kan foregå på hekken, baugen eller i en rull ved line eller garnspillet.

Skissene viser hvordan synkeposen er konstruert, likesom de anskueliggjør bruken av redskapen.

På konstruksjonstegningen skisse A er målene angitt for en 25 fvs. synkepose, beregnet for ca. 50—55 fots fartøyer.

En gjør merksam på at synkeposen, som er et prøveredskap, under utprøvingen har gjennomgått enkelte forandringer uten at dette framgår av konstruksjonstegningen.

Således har det vist seg at det var en fordel å skyte noten noe mere inn på telnen mot notørene, likesom fiskeposen er gjort smalere ved å lisse en del masker sammen med forsterkningene på hver side av posen.

Videre bør trådtykkelse og tykkelse av fellingstau tilpasses etter størrelsene, likesom omkretsen og dybden av posen kan varieres etter forholdene.

En ca. 20 favns synkepose som har gitt gode resultater talte 470 masker langs øverste del av sidestykkene.

FORSØKSFISKE MED SNURREVAD I VESTFOLD 1950

Av konsulent Kaare Halmø.

Forsøkene gang.

Foranlediget av tvistigheter mellom snurrevadfiskere og fiskere som drifter med andre redskaper i Oslofjorden, satte direktoratet i verk endel fiskeforsøk med snurrevad for bl. a. å søke å bringe på det rene hvilke skadevirkninger snurrevadfisket kan ha for yngel av matnyttig fisk.

Det var også hensikten å forsøke å få brakt på det rene hvilken betydning maskestørrelsen i snurrevadet kan ha for fangst av matnyttig fisk og fiskeyngel. For dette øyemed hadde direktoratet hos Kristiansands Fiskegarnsfabrikk bestilt et snurrevad, med maskevidde som fastsatt i Londonoverenskomstens av 1946, men forøvrig av samme størrelse som de snurrevad som vanligvis nyttes i Oslofjorden.

Forsøkene som ble ledet av konsulent Halmø, ble utført i tiden 22—27 mai og i tiden 13—15 november.

Spørsmålet om forbud mot snurrevadfiske i visse områder hadde vært oppe til behandling i Vestfold Fylkesting og etter anmodning fra Fiskeridirektøren oppnevnte fylkesmannen i Vestfold fisker Harald Christensen, Hvasser, som representant for snurrevadfiskets motstandere, til å delta under forsøkene. Dessuten deltok formannen i Oslofjordens Fiskerlag, herr Jacob Johansen, Gressvik, som representant for snurrevadfiskerne.

Forsåvidt den vitenskapelige side av forsøkene angår, var der innledet samarbeide med dr. A Dannevig, Flødevigen, og med konsulent G. Dannevig som ledet brislingundersøkelsene i Oslofjorden med m/s »G. M. Dannevig«.

M/gavl »Falken« Ø. 48. F., 35 fot lang med 17 Hk motor, var leiet til forsøkene med fullt mannskap og utstyr hos eieren William Skofterud, Fredrikstad.

Redskaper og utstyr ble tatt ombord i m/s »Falken« den 22. mai.

Den 23. mai kl. 06.40. Gikk fra Fredrikstad til Horten, hadde et mindre maskinstopp på 20 minutter og var i Horten kl. 10.15. Fiskeriinspektør Buvik

Klar til å hive inn vadet.

hadde meldt forfall og var ikke møtt fram. Dr. Dannevig var møtt fram og hadde avtalt samarbeid med konsulent Gunnar Dannevig. I henhold hertil ble vi enige om at båtene skulle møtes etter endt dagsarbeid og snurrevadfangstene tas ombord i »G. M. Dannevig« til vitenskapelig bearbeidelse. For Oslofjorden Fiskarlag møtte formannen, Jacob Johansen, Gresvik, og for motstanderne av snurrevadfisket Harald Christensen, Hvasser. kl. 10.15. Gikk fra Horten ut på feltene mellom Bastø og Åsgårdstrand. Kl. 11.15. Satte bøyen og begynte fisket og gjorde i alt 5 trekk på dybder fra 10 til 40 meter på disse feltene. I annet trekk kom vi borti forurensninger av bunnen og spjæret noten. Ny not ble skiftet inn og fisket fortsatte. Kl. 16.45. Avsluttet fisket for dagen og gikk til Larkollen hvor vi møtte »G. M. Dannevig« og fangsten ble brakt ombord her for videre undersøkelser.

Den 24. mai kl. 06.00. Gikk fra Larkollen til Vestfjorden ved Tønsberg. Kl. 09.50 var vi fremme på fiskeplassen og gjorde i alt 6 trekk på dybder fra 9 til 44 m på feltene her. Kl. 15.02 sluttet for dagen og gikk til Sleivikkilen i Østfold hvor vi kom kl. 17.35 og møtte »G. M. Dannevig« som avtalt.

Den 25. mai. Besluttet å foreta noen forsøk også på feltene i Østfold for å sammenlikne resultatene. Kl. 09.30. Gikk ut og gjorde to trekk på Fredrikstadler i dybder fra 24 til 37 m. Feltene her er for en stor del ubrukelige på grunn av forurensninger av tyskerne under krigen. Gikk så til Ramsøyflaget hvor vi gjorde to trekk på dybder fra 10 til 24 m vann. Kl. 15.30. Forsøkene avsluttet. Gikk til Fredrikstad. Ankom der kl. 17.00.

Ovenstående utdrag av dagboksopptegnelsene viser forsøksfiskets gang.

Under forsøkene ble nøyaktige posisjoner, dybder og værforhold notert. Likeså lengden på snurrevadlinene for de enkelte kast.

Den oppfiskete fangst ble for nyttefiskens vedkommende målt og tatt ombord i »G. M. Dannevig« for aldersbestemmelser og annen vitenskapelige analyse.

En meget vesentlig del av fangsten var ikke matnyttig fisk. Hver art av den fangete fisk ble talt og hvor det hadde vitenskapelig interesse ble den også målt.

Slike forsøk må antas å ha både praktisk og vitenskapelig interesse, men de bør suppleres med videre forsøk i den tid det vanligvis drives med snurrevad. Ved å ta kontroll av snurrevadfangstene ombord i de båter som driver dette fisket skulle en kunne få et godt bilde av forholdene. Båtens fangst måtte da telles og måles på samme måte som ved de forsøk som er omtalt foran. Denne kontroll burde foregå i september—oktober, og strekkes over så mange fangstdager at en får et tilstrekkelig materiale til bedømmelse av forholdene.

Liknende forsøk bør gjentas i januar/februar 1951.

Det ville være av betydning å få omhandlede kontroll under ulike sjøtemperaturer, da fisken ved høy sjø-temperatur antas å stå spredt utover bunnen, mens den ved lave temperaturer synes å søke dyprennene hvor vannet holder lengere på sin varme. Etter avslutningen av slike forsøk, vil en kunne sammenlikneresultatene og ha et godt grunnlag for bedømmelsen av forholdene.

På grunn av leveringsvansker nådde ikke det bestilte spesialsnurrevad med maskevidde etter Nordsjøkonvensjonen fram i rett tid til undersøkelsene i mai måned.

Fredag 26. og lørdag 27. mai ble forsøksbåt og redskaper rengjort rengjort og redskapene tatt iland.

Fangstjournal er inntatt s. 00—00.

Som planlagt ble forsøkene fortsatt i vintermåneden november og de fant sted i tiden 13.—15. november.

Det av direktoratet bestilte snurrevad var nå levert fra fabrikk og ble benyttet under forsøkene.

De interesserte parter var underrettet om forsøkene og Harald Christensen, Hvasser møtte fra Vestfold fylke. Formannen i Oslofjorden Fiskerlag, Jacob Johansen, var ute på fiske og kunne ikke møte. I hans sted ble Anders Øra, Larkollen, oppnevnt.

Øra hadde sagt seg villig til å stille sin m/b »Høyding« til disposisjon for forsøkene.

Assistent Løversen fra Flødevigen, skulle ivareta de vitenskapelige undersøkelser.

Deltakerne møttes i Larkollen og enedes om at undersøkelsene skulle omfatte feltene i Vestfjorden ved Tønsberg, ved Åsgårdsstrand

Snurrevadet hives inn.

samt en del felt i Østfold, slik at det ble en arbeidsdag i hvert av de angitte områder.

Under forsøkene skulle direktoratets stormaskede snurrevad brukes vekselvis sammen med de vanlige snurrevad. Dessuten skulle en såvidt mulig kontrollere fangstene hos andre snurrevadfiskere som fisket på de samme og andre felt.

Følgende utdrag av dagsboksopptegnelsene viser forsøkene gang:

Mandag 13. november. Kl. 08.15. Gikk fra Larkollen til Vestfjorden. Det ble gjort to trekk med Anders Øra's vad, to trekk med Fiskeridirektoratets vad og dessuten kontrollertes fangsten av tre trekk som ble gjort av m/b »Brott« V. 8. TM. Kristen Kristensen, Medø, Tjømø. Fangstene ble talt opp og målt hvor dette fantes nødvendig og dybder, vaddimensjoner og andre data som måtte ha interesse ble notert. Gikk tilbake til Larkollen og var der kl. 18.45.

Tirsdag 14. november. Kl. 08.10. Gikk fra Larkollen til feltene ved Åsgårdstrand. Det ble gjort to trekk med Fiskeridirektoratets vad, to trekk med Anders Øra's vad og dessuten tok vi kontroll av fangstene ved 5 trekk tatt av m/b Ø. 20.R. Gøsta Johannessen, Råde. Gikk tilbake til Larkollen og var der kl. 17.30.

Onsdag 15. november. Kl. 08.00. Gikk fra Larkollen til feltene sønnenfor. Det ble gjort to trekk med Anders Øra's vad og tatt kontroll av fangstene ved to trekk tatt av m/b »Kapdua« Ø. 31. R.D., Markus Mortensen, Råde. Forsøkene ble avsluttet med dette og vi gikk inn til Larkollen hvor vi kom kl. 13.00.

Resultatet av forsøkene framgår av fangstjournalen. Etter forsøkene avslutning møttes en til drøfting av de foreløpige resultater. Ut

Fangsten i ett trekk.

fra rent praktiske synspunkter var den samstemmige oppfatning at de resultater forsøkene hadde gitt på ingen måte kunne berettige til å karakterisere snurrevadfisket som rovfiske.

Fiskeridirektoratets snurrevad.

Dette vad ble bestilt gjennom Kristiansands Fiskegarnsfabrikk S/A og montert i Danmark. Maskevidden var overensstemmende med vedtak i Nordsjøkonvensjonen av 1946.

Det ble gjort 4 trekk med vadet, to i Vestfjorden og to på Åsgårdstrandfeltet.

Det viste seg at snurrevadet var montert for hardere bunn enn i Vestfjorden og at det skar seg ned og tok mye skitt med fra bunnen. I annet trekk i Vestfjorden fikk vi snurrevadet fullt av tømmer og slagg og alt måtte gå ut.

Snurrevadet ble prøvet på hardere bunn ved Åsgårdstrand, og her viste det seg at fangstevnen var utmerket.

Såvidt en kunne se, vil ikke maskevidden i dette snurrevad virke urimelig, men dette spørsmål vil bli bedre belyst ved nye forsøk, idet det vil bli gjort de nødvendige forandringer med stentelnen slik at snurrevadet også kan gå på bløt bunn.

Fangstjournal.

Smurrevad — 23/5 1950. Kast nr. 1.

Åsgårdstrandfeltet ca. 100 m vest av Rødskjær 16 m vann. Vad nr. 1.

Kast	Art	Matnyttig		Ikke matnyttig	Anmerkninger
		Måls	Undermåls		
1	Torsk	2	18		Av ikke matnyttige fisk nevnes 61 lysing og 83 sypike.
	Kolje	2	6		
	Hvitting	4	3		
	Rødspette	12	35		
	Sandflyndre.....	3	31		
	Bergtunge	2	1		
	Tunge	1	1		
	Smørflyndre	1			
Andre			204		
		27	95	204	

Kast nr. 2 noten spjæret, ingen fangst.

Kast nr. 3. Åsgårdstrandfeltet 0,5 n.m. WtS av Østenskjær. 24—29 m dybder.

3	Torsk	4			Av ikke matnyttig fisk kan nevnes 15 stk. knurr.
	Kolje		1		
	Rødspette	3	2		
	Sandflyndre.....		1		
	Andre				
		7	4	19	

Kast nr. 4. Åsgårdstrandfeltet 0,5 n.mil WtS av Østenskjær. 24—29 m dybde.

4	Torsk	6	1		Av ikke matnyttig fisk kan nevnes 8 stk. gapeflyndre
	Rødspette	2	4		
	Sandflyndre.....		4		
	Tungevar		1		
	Andre				
		8	10	24	

5	Torsk	5	2		Av ikke matnyttige fisk kan nevnes 16 stk. gapeflyndre 38 stk. lysing 12 stk. sypike 11 stk. knurr.
	Kolje		1		
	Hvitting		1		
	Rødspette	6	7		
	Sandflyndre.....	4	17		
	Smørflyndre	2			
	Tungevar		7		
Andre			82		
		17	35	82	

Snurrevad den 24/5 1950. Kast nr. 1.

I Vestfjorden midtsunds ved Munkerekken lykt. 9—10 m vann.

Kast	Art	Matnyttig		Ikke matnyttig	Anmerkninger
		Måls	Undermåls		
1	Torsk	3	4		Av ikke matnyttig kan nevnes 176 stk. skrubbe
	Kolje		1		
	Hvitting	1	4		
	Rødspette	21	47		
	Sandflyndre.....	5	12		
	Andre			180	
		30	68	180	

Kast nr. 2. I Vestfjorden 0,2 n. m. SW av sørlige odde av Munkerekken 9 m vann.

2	Torsk	5			Av ikke matnyttig fisk nevnes 371 stk. skrubbe.
	Hvitting	2	11		
	Rødspette	14	21		
	Sandflyndre.....	2	11		
	Andre			372	
		23	43	372	

Kast nr. 3. Ved Melsomvik i Vestfjorden tvers av Trælsodden. 21—32 m vann.

3	Kolje		2		Av ikke matnyttig nevnes 15 stk. sypike 16 stk. gapeflyndre.
	Hvitting	7	25		
	Lange	1			
	Rødspette	3	1		
	Sandflyndre.....	1	43		
	Bergtunge	1			
	Tungevar		7	40	
Andre			40		
		13	78	40	

Kast nr. 4. Vestfjorden utenfor Melsomvik midtsunds mellom Gåsø og Glomsteinskjær 44—45 m vann.

4	Torsk	1			Av ikke matnyttige nevnes: 18 stk. lysing 22 stk. gapeflyndre 24 stk. sypike.
	Kolje	1	1		
	Hvitting	22	23		
	Rødspette		1		
	Sandflyndre.....	4	28		
	Andre		22	78	
		28	53	78	

Kast nr. 5. Vestfjorden i Ravnøsundet mellom Ravnø og Strandlien 27 m vann.

Kast	Art	Matnyttig		Ikke matnyttig	Anmerkninger
		Måls	Undermåls		
5	Torsk	3	1		
	Hvitting	1	1		
	Rødspette	1	2		
	Sandflyndre.....		10		
	Brisling	2			
	Andre			2	
		12	14	2	

Kast nr. 6. Vestfjorden i Ravnøsundet mellom S. pynt Ravnø og Vestlandet. 25 m vann.

6	Torsk ..	1			Av ikke matnyttig nevnes: 32 stk. lysing.
	Rødspette	1	1		
	Sandflyndre.....		20		
	Tungevar		3		
	Andre			37	
		2	24	37	

Den 25/5 1950 i Østfold.

Kast nr. 1. Fredrikstadleira 0,3 n. m. SSO av lille Marnet. 24 m vann.

Kast	Art	Matnyttig		Ikke matnyttig	Anmerkninger
		Måls	Undermåls		
1	Torsk	1	1		Av ikke matnyttig nevnes: 38 stk. gapeflyndre.
	Kolje	5	5		
	Hvitting	7			
	Rødspette	5	5		
	Sandflyndre.....	10	63		
	Bergtunge	3			
	Andre				
		31	74	45	

Kast 2. Fredrikstadleira 0,4 n. mil ONO av Strømtangen fyr 31—34 m dybder.

2	Torsk	3	1		Av ikke matnyttig nevnes: 25 stk. gapeflyndre 276 stk. sypike	
	Kolje	6	8			
	Hvitting	46	10			
	Rødspette	1				
	Sandflyndre.....	7	51			
	Andre					303
			63			70

Kast nr. 3. Østfold 0,3 n. mil SSV av Bømsen varde ved Ramsøy. 14—24 m dyp.

3	Torsk	2				
	Hvitting		1			
	Sandflyndre.....	2	27			
	Andre					1
		4	28			1

Kast nr. 4. Østfold 0,2 n. mil ost av Hatle. 10—16 m vann.

4	Torak	2				
	Hvitting	74	25			
	Rødspette		2			
	Sandflyndre.....	2	44			
	Andre					4
		78	71			4

Første kast ble gjort med et snurrevad 16 fv. lang overtilne maskevidde 17,5 omfar i vingene 33 omfar i posen vått nett. (Henholdsvis 16 og 28 omfar nytt nett).

De øvrige kast ble gjort med et vad av samme dimensjoner, men maskevidden var her henholdsvis 27 og 37 omfar vått nett (24 og 32 vått nett).

Det ble for alle kasts vedkommende brukt 200 fv. armer.

Snurrevad. — 13/11 1950 kl. 10.30.

Vestfjorden midtfjords tvers av lykten ved Munkehatten. 9—10 m dyp.

Kast	Art	Matnyttig		Ikke matnyttig	Anmerkninger	
		Måls	Undermåls			
1	Torsk	3	12	4	Hvitting under 25 cm er ikke salgsvare.	
	Hvitting	24	89			
	Rødspette	16	12			
	Sypike					
	Sandflyndre.....		6			
	Skрубbe (små) ..		30			
	Makrell.....	3				
	Butth. 61	2				
	Rødknurr.....					1
	Smørbutt					10
	Glasvar					13
		48	159	28		

13/11 1950 kl. 12.00.

Ca. 50 m sør for østre odde av Melsesvik med noten sønnenfor. Ca. 40 m dyp.

2	Torsk	3	2	3	10 små blekksprut	
	Hvitting	3	18			
	Lysing					
	Rødspette	10	1			
	Brosme 4 cm.					
	Sypike					6
	Smørbutt					20
Div. småfisk			30			
		16	23	59		

Snurrevad. — 13/11 1950. — Trekk III, kl. 13.30. Fiskeridir. vad.

Midtvaters mellom Gåsø og Glomsteinskjær. 40—42 m dyp.

3	Hvitting	12			2 stk. kreps. Enkelte eremitkreps. Korstroll. Kråkeboller. 1 stk. svømmekrabbe. En del kuskjell.
	Rødspette	3			
		15			

Snurrevad. — 13/11 1950 kl. 14.37. — Trekk IV, Fiskeridir. vad.

Syd for odden ved Munkerekken og nordover langs Nøtterøsiden. Overskyet vær. — Dybder ca. 9 m.

Kast	Art	Matnyttig		Ikke matnyttig	Anmerkninger
		Måls	Undermåls		
4					Fikk noten full av skitt (stein, stokker m.v.) og måtte la alt gå. Så noen rødspetter i posen.

13/11 1950. . — V 8 TM — Christen Kristiansen, Medø, Tjøme.

2 trekk ved Ravnø — dybder 25—40 m.

Torsk (ca. 9 kg) ..	6			
Hvitting	20			
Rødspette (1 ks.) ..	ca. 50	noen få		
	76			

13/11 1950 kl. 11.30. — V 8 TM — Christen Kristiansen, Medø, Tjøme.

Ved Verjø — dyp 12—14 m. Vad: 31 omf. vått nett, 28 omf. nytt.

Hvitting	10	24		
Rødspette	30	7		
Lysing (stor)			3	
Sypike			74	
Ål	3			
Rødknurr			2	
Fløyfisk			1	
Tangbrosme 4 -tr.			1	
Diverse småfisk ..			10	
	43	31	91	

Snurrevad — 14/11 1950 kl. 09.30.

1 n. m. SSO av Borre kirke og sydover. Dybder 11—24 m.
Fiskeridirektoratets vad 420 fv. tau.

Kast	Art	Matnyttig		Ikke matnyttig	Anmerkninger
		Måls	Undermåls		
1	Torsk (3 kg)	4		15	2 stk. blekksprut, kråkeboller, sjøstjerner, atskillig tang enkelte småstein.
	Kolje		1		
	Lysing				
	Rødspette	28	25		
	Sandflyndre	1	22		
	Bergtunge	1			
	Gapeflyndre	1			
	Tunge (Solea)	1			
	Tungevar				
Knurr			1		
		36	48	17	

14/11 1950 kl. 10.45.

SSO av Borre kirke ca. 2 n. m. av. Direktoratets vad, 500 fv. tau.

2	Rødspette	46	9		Trekket rent og fint.	
	Sandflyndre		17			
	Tunge (Solea)	2				
	Lysing (liten)					1
	Knurr					2
	Tungevar 30—36					2
	Piggvar (liten)		1			
	Piggrokke »					7
		48	27	12		

14/11 1950 kl. 12.00.

NO av Åsgårdstrand 1 n. m. av, 20—30 m dyp.
(Røa) Not nr. 1, 420 fv. armer.

3	Torsk ca. 4,5 kg..	5	1			
	Kolje små		22			
	Hvitting	5	46			
	Rødspette	5	4			
	Tunge (solea)	1				
	sild	1				
	Lysing, små					18
	Sypike					10
	Div. småflyndre		100			
	Tungevar					1
Knurr			3			
		18	173	32		

14/11 1950 kl. 13.30. Syd for Åsgårdstrand.

Kast	Art	Matnyttig		Ikke matnyttig	Anmerkninger
		Måls	Undermåls		
4	Torsk 1/2 kg	3			3 stk. kreps 2 stk. sjøpølse.
	Kolje	2			
	Hvitting	16	18		
	Rødspette	14	3		
	Div. flyndre		60		
	Lysing			84	
	Sypike			37	
	Makrell.....	6			
	Vassild			11	
	Knurr rød og grå .			10	
		41	81	142	

14/11 1950 kl. 09.00. Ø 20 R Gøsta Johansen.

1 trekk SV av Østmarkskjær mellom Bastø og Åsgårdstrand D. 24—36 m.
Vad: 14 fv. overtindel, maskevidde 16—24—28 omf. 420 fv. armer.

1	Torsk, ca. 5 kg ..	5			
	Rødspette	15			
	Tunge (Solea)....	4			
	Div. flyndre		20		
	Hvitting		20		
	Lysing (små)			25	
	Sypike			10	
	Rødknurr.....			3	
	Pigghå			5	
			24	40	43

14/11 1950 kl. 09.30. Ø 20 R.

Nord av Åsgårdstrand. Dyp 20—25 m. Samme vad og samme armer.

2	Torsk 3 kg	3				
	Kolje ca. 5 kg ..	20	1			
	Hvitting	16	4			
	Rødspette	9				
	Tunge (Solea)....	1				
	Div. flyndre		35			
	Lysing (små)			88		
	Knurr			6		
			49	40	94	

14/11 1950 kl. 10.30. Ø 20 R.

1,5 n. m. SO av Borre Kirke.

Kast	Art	Matnyttig		Ikke matnyttig	Anmerkninger
		Måls	Undermåls		
3	Torsk 4 kg	6	litt	ca. 50	
	Kolje	30			
	Rødspette	15			
	Div. flyndre				
	Lysing (små)				
		51		50	

14/11 1950 kl. 11.00. Ø. 20 R.

NNO Åsgårdstrand midtveis mellom Åsgårdstrand og Borre.

4	Torsk	4	22	42	Vesentlig sandflyndre og gapeflyndre
	Kolje	23			
	Hvitting	11			
	Rødspette	12			
	Lysing (små)				
	Div. småflyndre .				
	Kristi				
	Knurr				
	Slettvar 46 cm ..	1			
		51	62	50	

14/11 1950 kl. 12.30. Ø 20 R.

Syd for Åsgårdstrand — ca. 50 m dyp.

5	Kolje	6	litt	60	
	Hvitting	8			
	Rødspette	17			
	Tunge (Solea)	6			
	Div. flyndre				
	Lysing (små)				
	Knurr				
	Fløyfisk				
Hå					
		37	30	73	

14/11 1950. Ø. 20 R. NO av Fiskeskjær.

Kast	Art	Matnyttig		Ikke matnyttig	Anmerkninger
		Måls	Undermåls		
6	Torsk, 1/2 kg ...	1			3 stk. kreps.
	Hvitting		20		
	Rødspette	3			
	Div. flyndre		20		
	Makrell.....				
	Lysing			10	
	Sypike			20	
	Knurr			4	
Vassild			2		
		5	40	36	

15/11 1950 kl. 07.00. M/B Ø 31 HD. Markus Mortensen, Spettholm, Råde.

S av Dannemark, dyp 13—20 m.

Vad: hele vadet 24 omf. 17 fv. tindler, 3 tauer 300 fv.

1	Torsk	3			1 stk. blekksprut 1 stk. korstroll. Oppgir vanlig dagsfangst i høst til 60—70 kr.
	Hvitting	4			
	Rødspette	25			
	Div. flyndre		15		
	Kristi			30	
		32	25	30	

15/11 1950 kl. 08.15.

Ved Sildnes innenfor Store Sletter — ca. 30 m dyp.

Samme vad som kast 1.

2	Torsk	2			En del sten, tang og kråkeboller, sjøpølser blekksprut
	Hvitting	4	8		
	Rødspette	14	12		
	Div. flyndre		ca. 100		
	Lysing			6	
	Sypike			31	
	Fløyfisk			2	
		20	120	39	

Snurrevad — 15/11 1950 kl. 09.00.

Nord av staken nordenom (kloss ved) Sletter 30 m dyp.

Vad 16—20—20 omf. 16 fv. overtindel, 18 fv. undertindel.

Kast	Art	Matnyttig		Ikke matnyttig	Anmerkninger
		Måls	Undermåls		
1	Torsk	7	3	2	
	Hvitting	1	1		
	Lysing				
	Rødspette	11	22		
	Sandflyndre (små)		125		
		19	151	2	

15/11 1950 kl. 10.00.

Mellom Sletter og staken nordenor. 5—9 m dyp.

Samme vad som kast 1. 15/11. 300 fv. armer.

2	Torsk	7	4			
	Hvitting		3			
	Kolje		1			
	Rødspette	10				
	Sandflyndre	4	3			
	Gapeflyndre	1				
	Breiflabb					1
	Slettvar	2	2			
	Knurr					1
		22	13	2		

Merknader til fangstjournalen.

Som det framgår av fangstjournalen er en meget vesentlig del av småfisken ikke matnyttig fisk. Dette er også framholdt av Oslofjorden Fiskarlag i diskusjonen om fredning av snurrevadfeltene i Vestfold.

Sandflyndren oppgis ikke å finne kjøpere. Den er i fangstjournalen tatt med blant matnyttig fisk. Ved å overføre også sandflyndre til kategorien «ikke matnyttig» vil dette bevirke en videre forskyvning med økende mengde ikke matnyttig småfisk og følgelig gi ovennevnte argument større vekt.

Rødspetten. På alle de båter hvor fangstene ble kontrollert, ble undermåls rødspette sluppet ut igjen. Alle båtene hadde målebord

for røspette og det synes som om fiskerne var samvittighetsfulle med å sette ut småflyndren. Hvis dette er alminnelig blant de fleste snurrevadfiskere, vil selvsagt mulige skadevirkninger bli redusert.

Hvitting. Minstemål for hvitting er 21 cm, men den oppgis ikke å være salgbar når den er under 25 cm. Dette ble det tatt hensyn til ved forsøkene i november og måls-hvitting refereres til fisk over 25 cm.

Dybdeforhold og fangst.

Ved de forsøk en foretok i mai fikk en mest småfisk på grunt vann. Dette syntes mest framtrædende for flyndrens vedkommende.

Ved forsøkene i november kan denne tendens ikke sies å være så merkbar, idet småflyndren i enkelte trekk kunne være forholdsvis tallrik på grunt vann, mens det samme også kunne være tilfelle på dypere vann. En eventuell fredning av grunnere partier synes etter dette ikke fullt ut å kunne eliminere mulige skadevirkninger av snurrevadfisket.

Maskevidder.

Under forsøkene ble det benyttet snurrevad med følgende maskevidder:

- Nr. 1. Fiskeridirektoratets prøvevad, maskevidde 10—12,5 omf., lengde 16 fv. på begge telner.
- 2. Anders Øra's vad nr. 1.
Lengde: overtelne 16 fv. undertelne 18 fv. maskevidde 16—24 omf.
- 3. Anders Øra's vad nr. 2.
Lengde: overtelne 16 fv. undertelne 18 fv. 16—20 omf.
- 4. Kristen Kristiansen, Medø's vad,
Lengde: 16 fv. maskevidde 20—28 omf.
- 5. Gøsta Johansens vad:
lengde: 14 fv. begge telner, maskevidde 16—24—28 omf.

Det foreliggende materiale gir ikke grunnlag for noen endelig uttalelse om betydningen av maskevidden, især da Fiskeridirektoratets vad var montert spesielt for fangst av flatfisk.

Så vidt en kunne se, vil en maskevidde på 12,5 (Nordsjøkonvensjonen 1946) neppe bety noen vesentlig mindre fangstmengde, men dette vil en formentlig kunne få nærmere belyst ved de påtenkte forsøk i januar, etter at Fiskeridirektoratets vad er blitt forandret.

Det ble benyttet fra 300 til 500 fv. lange armer (liner) og det ble fisket på dybder fra 5 til 42 m.

Merking av redskap.

Det var lite faststående redskaper å se under forsøkene. De fleste av disse var godt merket, men det fantes også redskap hvor bare en alminnelig notkork var ilefløyt. Slik merking kan bli årsak til redskapskollisjoner, da en notkork kan være meget vanskelig å se, og lett kan forveksles med vrakgods.

FORSØK MED „PAREJA“ SLEPENOT (PARTRÅL) I FINNMARK 1950

Av konsulent G. Rokstad.

Forsøkernes gang (dagbok).

Som en fortsettelse av de forsøk som ble utført med m/s »Stormfuglen« og m/s »St. Svithun« i 1949, traff direktoratet avtale med to fartøyeiere fra Finnmark om leie av deres fartøyer til slike forsøk våren 1950.

Konsulent Rokstad ledet forsøkene som ble utført i tiden 29/4—26/5. De fartøyer som ble benyttet var m/s »Vardfjell« og m/s »Nordkyn II«, begge hjemmehørende i Kjøllefjord.

Fartøyene var vanlige fiskefartøyer av ca. 60 fots lengde med 50 HK motorer.

Forsøksredskapene besto av en original spansk »Pareja« slepenot og en not av norsk fabrikat, forarbeidet etter den spanske not som mønster.

Følgende utdrag av dagboksopptegnelser viser forsøksfiskets gang.

Fredag 28/4. Ankom Honningsvåg fredag 28/4, og oppsøkte Viggo Lund ombord i m/k »Varfjell« og drøftet diverse planer med ham i forbindelse med de planlagte forsøk.

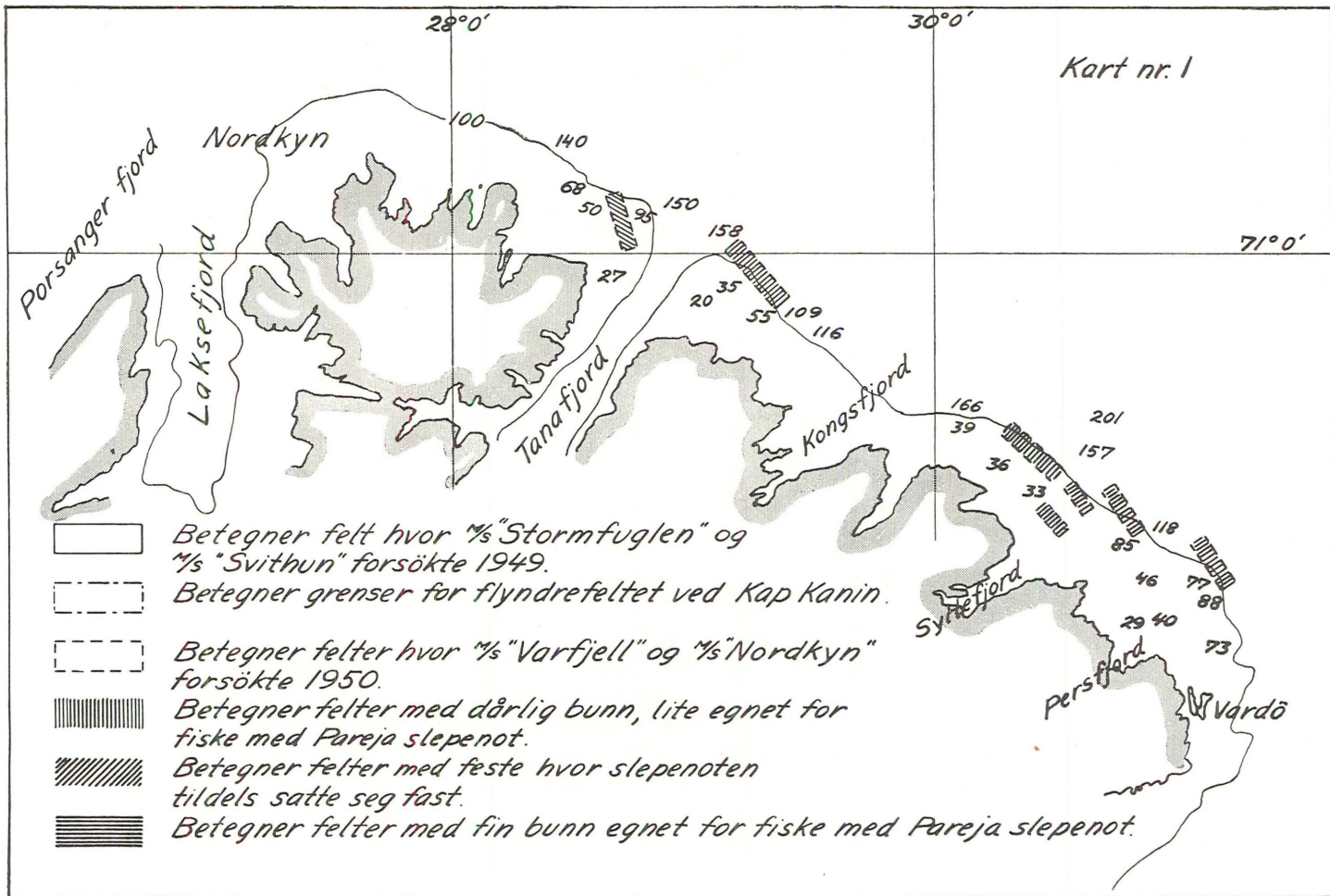
Lørdag 29/4. Redskapene som kom sydfra med hurtigruten ble tatt ombord i m/s »Varfjell« i løpet av dagen.

Søndag 30/4 og mandag 1/5. Lå i Honningsvåg.

Tirsdag 2/5. Lå i Honningsvåg. Utførte i løpet av dagen diverse tilrigging, spleising av virer, bending av trålnett og opprigging av blokkverk m.m. Avgikk fra Honningsvåg kl. 19.00. Gikk til Kjøllefjord for å ta ombord resterende utstyr, bunkers og proviant. Ankom Kjøllefjord kl. 23.00.

Onsdag 3/5. Lå i Kjøllefjord. Fikk i løpet av dagen ombord proviant, kasser, is og bunkret nødvendig brenselolje for turen.

Torsdag 4/5. Avgikk fra Kjøllefjord kl. 02.00. Liten vestlig kuling. På grunn av det dårlige været ble det ikke gjort noe forsøk utenfor Nordkyn, som en egentlig hadde tenkt, men fortsatte østover langs kysten. Utpå dagen økte vinden til stiv NV kuling. Man fant det rådeligst å søke havn og bestemte seg for Vardø. Ankom Vardø og ankret på havnen kl. 15.00.

Fredag 5/5. Lå i Vardø. Ut på dagen spaknet vinden en del og en bestemte seg for å gjøre seg klar og stikke tilsjøss. Under manøvreringen ble en imidlertid oppmerksom på at maskinen ikke fungerte som den skulle og ved nærmere ettersyn viste det seg at en hadde fått et eller annet på propellen. På grunn av den usiktbare sjøen inne på havnen var det ikke mulig å få rensket propellen ved egen hjelp, og en ble derfor nødt til å få assistanse av en dykker. Etter at propellen på »Varfjell» var blitt rensket for den wire og det tau som en under manøvreringen foregående dag hadde fått på den, ble kompassene på begge fartøyene korrigert.

Lørdag 6/5. Avgikk fra Vardø kl. 03.00. Frisk SV bris. Kurs ble satt for flyndrefeltet ved Kape Kanin.

Søndag 7/5. Lett nordlig bris. Kl. 08.45 var en på 68° 55' N br. og 40° 05' O lg. og trålen ble satt for første gang på 50 fv. dyp. Utsettingen og slepingen av trålen gikk over all forventning og det så til å begynne med ut som om det hele var en lek, men allerede etter 30 min. slep kjørte trålen fast og den måtte hives inn igjen. Da en fikk den inn viste det seg at den var stygt revet. Fangsten besto av noen få flyndrer og ca. 200 kg. hyse. En hadde over radio fått kontakt med noen av de fartøyer som driftet etter flyndre med snurrevad på samme felt. De berettet at fisket i det store og hele var smått. For å få trålen istand igjen ville det gå med atskillig tid og en bestemte seg da for å benytte tiden til å gå lenger NO-over for å undersøke forholdene der.

Mandag 8/5. Lett NO bris. Kl. 01.30 var en på 69° 40' N bredde og 43° 00' O lg. og trålen ble satt. Det så ut til å være fin bunn og en slepte i en time uten at trålen satte seg fast. Det ble ingen nevneverdig fangst, noen få hysere og et par flyndrer. Dessuten noe småfisk (yngel), og noen få eksemplarer av sild som det ble tatt vare på. Senere på dagen foretok en måling og undersøkelse av silden. Det var forskjellige størrelser, fra bladsild og oppover til størrelse 25 cm regnet fra snute til halespiss. Etter utseende å dømme så silden ut som vanlig fetsild, men ved å sprette den opp, fikk en konstatert at størstedelen var kjønnsmoden og inneholdt melke og rogn. Ved målingen kom det fram at størrelsen 19—25 cm var kjønnsmoden. Det ble i løpet av dagen gjort flere slep på forskjellige plasser. Resultatet var likt overallt. Det ble ingen nevneverdig fangst. Bortsett fra den silden en fikk var det bare raskfisk i posen. En besluttet å flytte igjen og trålen ble tatt inn og kurs satt for 70° 20' N br. og 40° 00' O lg. Kl. 18.00 ble trålen satt igjen. Denne gang ble det forsøkt litt dypere, på ca. 80 fv. Etter å ha slept i 1 t 20 min. ble trålen halt inn igjen. Denne gang var det ingen fisk i posen.

En hadde til stadighet kontakt med de øvrige flyndrefiskere og meldingene gikk for det meste ut på lite eller ingen fisk. Som kjent var det en forholdsvis stor flåte som driftet på feltet og det ble gjort forsøk over store områder, men resultatet var likt over alt. En var nå i tvil om hvor vidt en skulle fortsette forsøkene der øst. All den tid det ikke var forekomster til stede på feltet var det vanskelig å danne seg noen mening om partrålens effektivitet sammenliknet med andre redskaper. Fiskerimeldingen og meldinger fra trålerne som driftet for Syltefjorden syntes å tyde på at det var gode forekomster av hyse og torsk på Finnmarkskysten, og en ble enig om å gå tilbake til Finnmarkskysten.

Kurs ble satt for Vardø.

Tirsdag 9/5. Lett vestlig bris. Underveis til Finnmarkskysten.

Onsdag 10/5. Vinden øket utover natten og kl. 03.00 blåste det en liten NV kuling. Været bød ikke på noen mulighet for å gjøre forsøk og en bestemte seg for å gå opp til Havningberg og se tiden an til været bedret seg. Ankom Havningberg kl. 13.00.

Torsdag 11/5. Lå i Havningberg. Liten NV kuling. Utpå dagen bedret

været seg en del og kl. 17.00 var det så pass at en kunne gå ut og forsøke. Kl. 19.00 ble trålen satt på 40 favner dyp rett ut for Syltefjorden. Etter ekkoloddet å dømme så det ut for å være fin, slett bunn, men allerede etter 5 min. forløp slepte en så fast at en ble nødt til å hive trålen inn igjen. Trålen ble så stygt forrevet at det ikke var mulig å reparere den på sjøen og en tok en annen trål i bruk. I løpet av en times tid var alt klart igjen og trålen ble satt påny. Denne gang ble det forsøkt på 60 fvn. dyp. For sikkerhets skyld tok en forbehold og slepte bare i 20 min., men allikevel hadde trålen fått en stygg medfart og var stygt forrevet. Forbausende nok ble fangsten ca. 1.500 kg blanding hyse, sei og torsk. Tatt i betraktning den korte tiden en slepte var det en uventet stor fangst og en ble nå forvisset om at redskapet fisket så framt en fant bunnforhold som passet for det. Dessverre var nå begge trålene i en slik forfatning at det ikke lot seg gjøre å foreta flere forsøk før de ble reparert og da det var best å få dette gjort på land, bestemte en seg for å gå opp til Vardø.

Fredag 12/5. Ankom Vardø kl. 01.30. Levte i alt 1.400 kg fisk. I løpet av dagen ble begge trålene reparert og alt gjort klart.

Avgikk fra Vardø kl. 21.00.

Lørdag 13/5. Lett SV bris. Kl. 00.30 ble trålen satt i NV av Syltefjord på 60 fvn. dyp. Av erfaring var en forsiktig og slepte bare 15 min. Det ble denne gang ingen vesentlig fangst, noen få torsk. Men trålen var heldigvis hel og ble satt igjen med en gang. Denne gang ble slepetiden forlenget til 30 min. Fangsten ble ca. 200 kg hyse. Dessverre ble trålen denne gang stygt forrevet og vi ble liggende lenge og bøte. Mens bøtingen foregikk benyttet en tiden til å ekkolodde feltet og fant da også en plass som det etter ens formening var bra og hvor en etter all sannsynlighet skulle få trålen til å gå. Kl. 06.00 ble trålen satt igjen. Denne gang ble slepetiden øket til 45 min., men imot formeningen var trålen også denne gang revet i stykker. Det var bare filler igjen av den. I håp om, og samtidig for å få rede på om det var mulighet for å tråle på dypere vann, bestemte en seg for å gjøre et forsøk til. Denne gang ble trålen satt på 90—100 favner. Som tidligere ble feltet undersøkt med ekkoloddet før trålen ble satt. En slepte i 30 min. Under innhivingen satte trålen seg fast i bunnen og selv om det ble vist forsiktighet under hivingen røk slepelinen ombord i m/s »Varfjell«. Heldigvis løsnet trålen i bunnen da slepelinen til Varfjell røk, og etter meget strev fikk m/s »Nordkyn II« berget trålen ombord. Trålen var stygt forrevet. I posen var det flere store steiner, og noen få fisk. Så stygt som trålene nå var forrevet var det uråd å reparere dem på sjøen og en bestemte seg for å gå opp til Vardø. Ankom Vardø kl. 13.00.

Søndag 14/5. Lå i Vardø, NV kuling.

Mandag 15/5. Lå i Vardø, liten NV kuling. Mannskapet arbeidet med reparasjon av trålene.

Tirsdag 16/5. Lå i Vardø. Lett nordlig bris. Mannskapet arbeidet med trålene. For muligens å forebygge noe av den rivingen som en hadde vært utsatt for, ble det foretatt en del forandringer med trålen for å få den til å gå lettere etter bunnen. Kl. 12.00 var trålene ferdig og alt klart. Avgikk fra Vardø kl. 13.00. Denne gang bestemte en seg for å forsøke ut for Persfjorden sammen med de norske trålere som driftet der. For sikkerhets skyld ble også denne gang bunnen undersøkt med ekkolodd før trålen ble satt og etter alt å dømme skulle bunnforholdene være fine. Kl. 16.00 ble trålen satt på 100 favner dyp, men tiltross for de forandringer som ble foretatt, slepte trålen allikevel fast etter bare 20 min. forløp. Det ble slått stopp med det samme en merket at trålen var fast, men allikevel hadde den fått en stygg medfart. Den var revet fra ende til annen og store deler av nettet var borte. Hva som egentlig var årsaken til at trålen ble så

stygt forrevet er det ikke så godt å si, men en antar at det skyldtes sopp og stein. Det viste seg nemlig at det som var igjen av posen var full av sopp og det er således grunn til å tro at trålen hadde vært så full at den hadde revnet under opphivingen på grunn av tyngden. En var klar over at det ikke lot seg gjøre å fiske med partrålen på dette felt, idet bunnen ikke bød på de gode forhold som drift med partrål krever. Forholdene i Barentshavet var etter meldingene å dømme det samme som tidligere. I håp om at der muligens kunne finnes felt lengere vest som var bedre egnet til formålet, bestemte en seg for å trekke seg vestover til Nordkyn og å fortsette forsøkene der. Kurs ble satt for Nordkyn. Vinden øket utover natten og kl. 23.00 var det frisk bris av NV. Været ble nå etter hvert så dårlig at en bestemte seg for å gå opp til Kjøllefjord.

Onsdag 17/5. Ankom Kjøllefjord kl. 08.00 og fortøyet til dampskipskaaien.
Torsdag 18/5. Lå i Kjøllefjord.

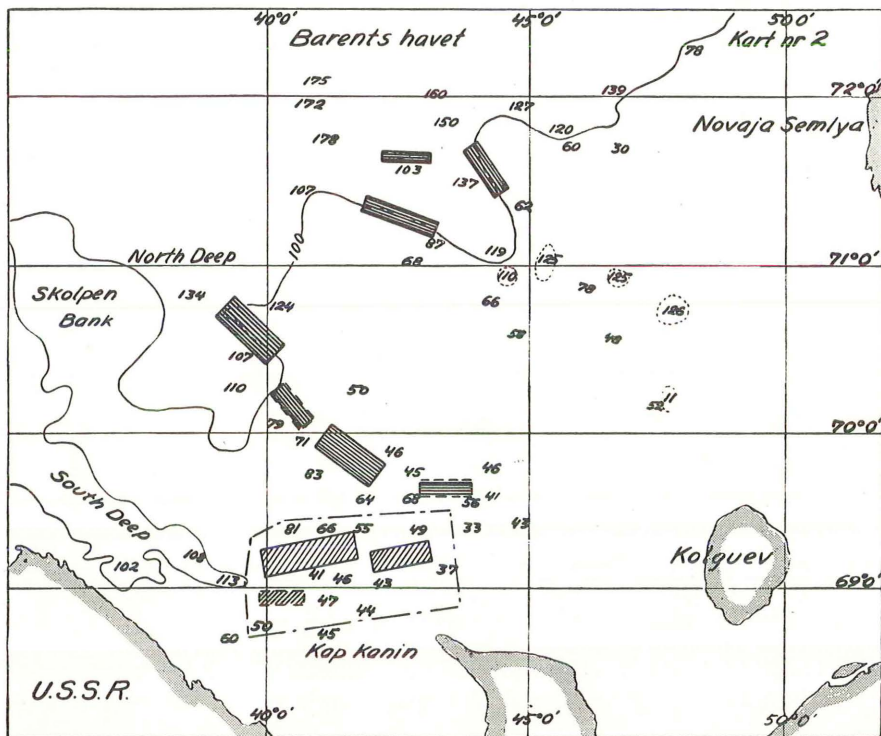
Fredag 19/5. Lå i Kjøllefjord. Lett NV bris. Mannskapet arbeidet med reparasjon av trålen. Det ble atter foretatt en del forandringer med fløyt og synk, idet en håpet på å kunne finne fram til en ordning som muligens ville resultere i at trålen gikk lettere etter bunnen.

Lørdag 20/5. Lett bris. Avgikk fra Kjøllefjord kl. 00.30. Til å begynne med var været fint, men etter hvert som en kom ut fra land frisknet det til og kl. 04.00 var det liten kuling av SV. En fant det rådeligst å søke havn igjen og returnerte til Kjøllefjord.

Søndag 21/5. Lå i Kjøllefjord. Frisk NV bris.

Mandag 22/5. Avgikk fra Kjøllefjord kl. 12.00. Lett NV bris. Loddet opp feltet ved Nordkyn, men fant ikke de bunnforhold som en hadde ventet. Etter ekkoloddet å dømme var bunnen svært ujevn og en anså det lite sannsynlig at det lot seg gjøre å foreta noe forsøk der og fortsatte østover langs bakkekanten. Da en var kommet nord for Omgang ble bunnen jevnere og en bestemte seg for å gjøre et forsøk. Etter en del loding fram og tilbake fant en et felt som en mente passet og kl. 15.00 ble trålen satt. Av forsiktighets hensyn ble det ikke slept mer enn 20 min. Det ble ingen nevneverdig fangst, bare noen få torsk. Trålen var denne gang hel og en begynte å håpe på at det muligens ble bedre med rivingen etter den siste forandringen som ble foretatt med kavlingen av trålen. Den forholdsvis beskjedne fangsten fristet ikke til å gjenta forsøket der og en fortsatte nordover til Tanasnaget. Kl. 20.00 viste ekkoloddet 100 favner og etter beregning skulle en være på vanlig trålfelt og satte trålen. Ekkoloddet, som hele tiden var igang, viste fin, jevn bunn, men allerede etter 10 min. forløp var trålen fast. Da en fikk trålen opp viste det seg at det var slepelinen som hadde satt seg fast og ikke trålen. Trålen hadde ikke vært i bunnen og var således like hel. Trålen var nemlig så meget kavlet at den fløt da den ble satt ut. Den skulle etter beregning trekkes ned til bunnen av tyngden av slepelinene. Det ble i løpet av natten gjort flere slep, men uten noe positivt resultat. Som regel kjørte en fast etter 10—15 min. forløp, men til alt hell berget en trålen stort sett like hel. Til gjengjeld fikk en ingen fisk. Etter beregningen skulle trålen gå like ved bunnen. Kjettingene som ble brukt til synk var festet ca. en halv favn fra trålen, og etter slitasten på disse å dømme, skulle en anta at avstanden mellom trålen og bunnen ikke oversteg 1/2 favn. Fangstene som hovedsakelig utgjorde 4—5 fisk i hvert enkelt slep, sto ikke i forhold til fangsten i de forskjellige forsøk og fangsten til trålerne som driftet på samme felt. Årsaken til at fangstene var så små antas å være at trålen ikke har fulgt bunnen tilstrekkelig nær. En synes her å få bevis for hvor lite som skal til og hvor stor betydning det har for fiske med bunntål at trålen til enhver tid er halt ned til bunnen.

Tirsdag 23/5. Lett vestlig bris. I løpet av formiddagen ble der forsøkt

Se forklaring til kart 1 (s. 61).

langs bakken på forskjellige dybder, men resultatet var det samme, fastkjøring og ingen nevneverdig fangst. Vinden som tidligere på dagen hadde vært flau vestlig, dreidde mer NV og øket til liten kuling. En fant det rådeligst å søke havn og bestemte seg for Vardø. Ankom Vardø kl. 15.00. I Vardø lå der flere båter som hadde vært i Barentshavet på flyndrefiske. En del av disse hadde sluttet opp og lå bare og ventet på at været skulle bedre seg så de kunne ta fatt på hjemveien. Fisket hadde ikke svart til forventningene og var en skuffelse for alle, idet de fleste hadde bomtur. Det var et fåtall som hadde fisket såpass at de dekket driftsutgiftene og kunne si at de gikk noenlunde skadesløs ut av turen. NV kulingen spaknet like fort som den kom og kl. 23.00 var det noenlunde fint vær igjen. En bestemte seg for å gå ut igjen. Avgikk fra Vardø kl. 23.30.

Onsdag 24/5. Været ut på feltet var ikke noe førsteklases. Det blåste frisk vestlig bris og sjøen gikk høy. En så det ikke likt til å gjøre noe forsøk og fortsatte vestover nærmere land og lå for været. Bortimot middag løyet vinden og en bestemte seg for å gjøre et forsøk utenfor Omgang. Det ble foretatt ekko-lodding og trålen ble satt på 70 favners dyp. I tillegg til den synk som tidligere var på trålen ble det denne gang satt på noe mer mens en beholdt den fløyt som var på fra før. Etter beregningen skulle en være noenlunde på det samme feltet hvor en tidligere i uken hadde gjort forsøk og hvor en hadde greidd å dra trålen i 30 min. uten å sette den fast. En håpet derfor på at tilfellet skulle gjenta seg, men dessverre, det gikk ikke som en håpet. Allerede etter 15 min. forløp var det fast. Denne gang var det undertelnen som hadde vært fast. Heldigvis var den laget av vire så den holdt og en fikk trålen igjen uten nevneverdig skade. En

var nå etter hvert blitt klar over at det var små sjangser for å finne et felt hvor det var såpass fin bunn at en kunne dra partrålen uten å risikere å sette den fast og da værmeldingene bød på økende vestlig vind med kuling for flere dager, bestemte en seg for å gå til Kjøllefjord og legge redskapene på land. Vinden øket utover dagen og kl. 14.00 blåste det stiv NV kuling og en ble nødt til å gå inn til Mehavn.

Torsdag 25/5. Lå i Mehavn. Stiv NV kuling.

Fredag 26/5. Avgikk fra Mehavn kl. 09.00. Frisk NV bris. Ankom Kjøllefjord kl. 14.00.

I løpet av ettermiddagen ble redskapene og div. utstyr brakt på land og turen avsluttet.

Konklusjon.

Fangstmessig sett gir ikke forsøkene de resultater en hadde håpet på, men dette kan for en vesentlig del tilskrives de dårlige fiskeforekomster på de vanlige felt i Barentshavet i den tid forsøkene ble utført.

Forsåvidt angår forsøkene på Finnmarkskysten så svarte resultatene heller ikke der til forventningene idet det viste seg at bunnforholdene på de fleste steder var slik at redskapen ikke kunne slepes over noen større strekninger uten at den ble revet istykker.

Enkelte trekk med tildels gode fangster synes dog å tyde på at fiskemetoden som sådan kan gi betingelser for en lønnsom drift, om en kunne finne fram til et system med bobbins eller ruller som beskytter redskapen mot ujevnheter på bunnen og derved forebygger større skader på redskapen.

De redskaper som ble benyttet synes forøvrig å være tjenlige for den fartøystørrelse som ble benyttet under forsøkene.

FORSØKSFISKE ETTER FEITSILD PÅ BANKENE UTFOR NORD NORGE 1950

Av konsulent Kaare Halmø.

Innledning.

Det dårlige feitsildfisket i de senere årene har betydd en følelig svikt i inntekten for fiskerne, for sildoljefabrikkene og deres arbeidere og valutamessig for hele landet. Svikten har vært særlig følbar i de nordlige fylker.

Årsakene til dette har vært gjenstand for diskusjon blant næringens menn og blant vitenskapsmenn, og forskjellige rådgjerder har vært drøftet.

Det er særlig to spørsmål som har hatt interesse. Det ene om hvorvidt mussafisket i fjordene resulterer i at småsilden blir oppfisket og ikke opplever feitsildstadiet. Det annet om silden i feitsildstadiet holder seg på bankene utfor kysten og i Barentshavet, og bare i enkelte år søker inn i fjordene.

Administrasjonen har hatt sin oppmerksomhet rettet på saken og forskjellige tiltak er satt i verk for å bringe klarhet i spørsmålene.

Jeg skal ikke her komme inn på Fiskeridirektoratets Havforskningsinstituttts årelange arbeid med disse spørsmål og de forskjellige lovtekniske spørsmål som har vært behandlet. Jeg vil bare nevne at det utvalg som nylig er nedsatt til å behandle spørsmål om fredning av sildfjorder mot mussafiske og de fiskeforsøk som skal omtales her, begge deler er ledd i undersøkelser vedrørende feitsildfisket og dets naturgrunnlag.

Hensikten med de her omtalte praktiske forsøk er å bringe på det rene om det finnes driv-verdige forekomster av feitsild på bankene utfor Nord-Norge og i tilfelle hvilke redskapstyper som egner seg best til å nyttiggjøre disse forekomster.

Fra tid til annen er det kommet rapporter fra småhvalfangere og bankfiskere om at de har sett tildels store stimer av feitsild på kyst-bankene og i Barentshavet. Trålerne har også rapportert feitsild fra

forskjellige posisjoner på bankene og i Barentshavet. Likeså har losene på kullbåtene i Svalbardtrafikken rapportert feitsild i farvannet mellom Nord-Norge og Bjørnøya.

Både før og etter krigen har det vært drevet praktiske forsøk for å undersøke mulighetene for feitsildfiske ute på bankene. I årene før krigen og de første etterkrigsårene hadde båtene ikke ekkolodd og var følgelig en del handicappet i forhold til de siste årene. Til tross herfor hadde M/S »Elin I« skipper Ole Mortensen, Glesvær, en fangst på ca. 500 tønner saltet sild i 1939. Fangsten var tatt på drivgarn i løpet av 1 ½ md. tur i munningen av Varangerfjorden, på Østbanken og Kildinbanken.

Etter krigen har følgende undersøkelser vært foretatt på bekostning av, eller med garanti av det offentlige ved Fiskeridirektoratet:

I 1946 M/S »Elin I«, H. 198. S. leder Ole Mortensen, Glesvær, forsøksfiske med drivgarn på strekningen Dønna — Skjærvøy i tiden 25/7—30/10. Forsøkene konsentrerte seg om fjordene og bankene nærmest utfor fjordmunningene.

I 1947 M/S »Kvefjord« av Harstad., leder Alf Lund, forsøksfiske med snurpenot på Vesterålsbankene, Røstbankene og i Vestfjorden i tiden 2. til 8. juli.

I 1948 M/K »Myra« M.27.BS, leder Ole Otterlei, Ekkilsøy, forsøksfiske med drivgarn på kysten Nordmøre—Trøndelag i tiden 13/9—13/10.

M/S »Elin I«, leder Ole Mortensen, Glesvær, forsøksfiske med drivgarn på strekningen Sannessjøen—Lopphavet i tiden 24/8—19/10.

Forsøkene i 1948 konsentrerte seg også vesentlig om fjordene og de nærmeste kyststrøk.

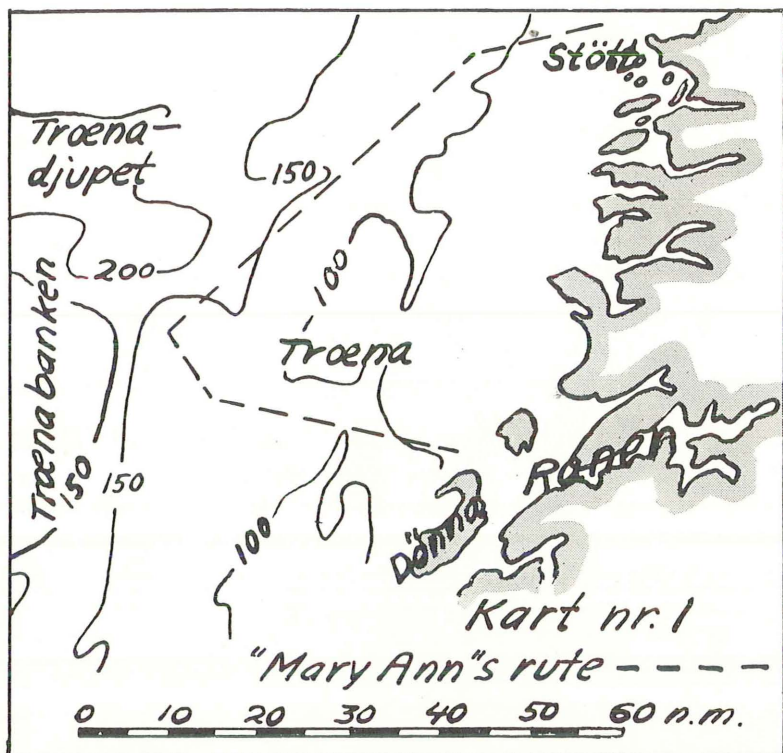
For samtlige disse forsøk gjelder at de har ikke fisket noe særlig. Årsakene har vært forskjellige. Dårlig vær har hindret båtene å komme til havs, og den silden de har observert, har vært for liten til å gå på garn.

Da samtlige forsøk har vært avviklet i nøye samarbeid med sildefiskernes salgsorganisasjoner, idet disse har fått daglige rapporter om båtenes observasjoner, tør en si at selv om driften ikke har gitt overskudd, har forsøkene hatt stor økonomisk betydning for fiskerne. Dette har også direktør Samson Nyborg framhevet sterkt.

Også i år har det offentlige ved Fiskeridirektoratet satt igang forsøksfiske etter feitsild. Forsøkene ble, som tidligere, avviklet i samarbeid med fiskernes og sildoljeindustriens organisasjoner.

Det ble leiet to fartøyer, snurpefartøyet M/K »Hadselø« av Sortland, skipper Petter Eilertsen og notmann Levi Pedersen, Finsnes, og drivgarnsfartøyet M/S »Mary Ann« av Telavåg, skipper Ole Mortensen, Glesvær. Som Fiskeridirektørens representant og leder for forsøkene fungerte fiskerikonulent Kaare Halmø.

Forsøksbåtenes arbeidsoppgaver var følgende:

1. Undersøke kystbankene og egga fra Røstbanken til Østfinnmark.
2. Såvidt mulig holde kontakt med småhvalfangere, bankfiskere, trålere og andre som trafikkerer bankene, og eventuelt undersøke sildforekomster som måtte bli observert av disse.
3. Stå i kontakt med Feitsildfiskernes Salgslag og umiddelbart rapportere de forekomster som måtte bli observert.

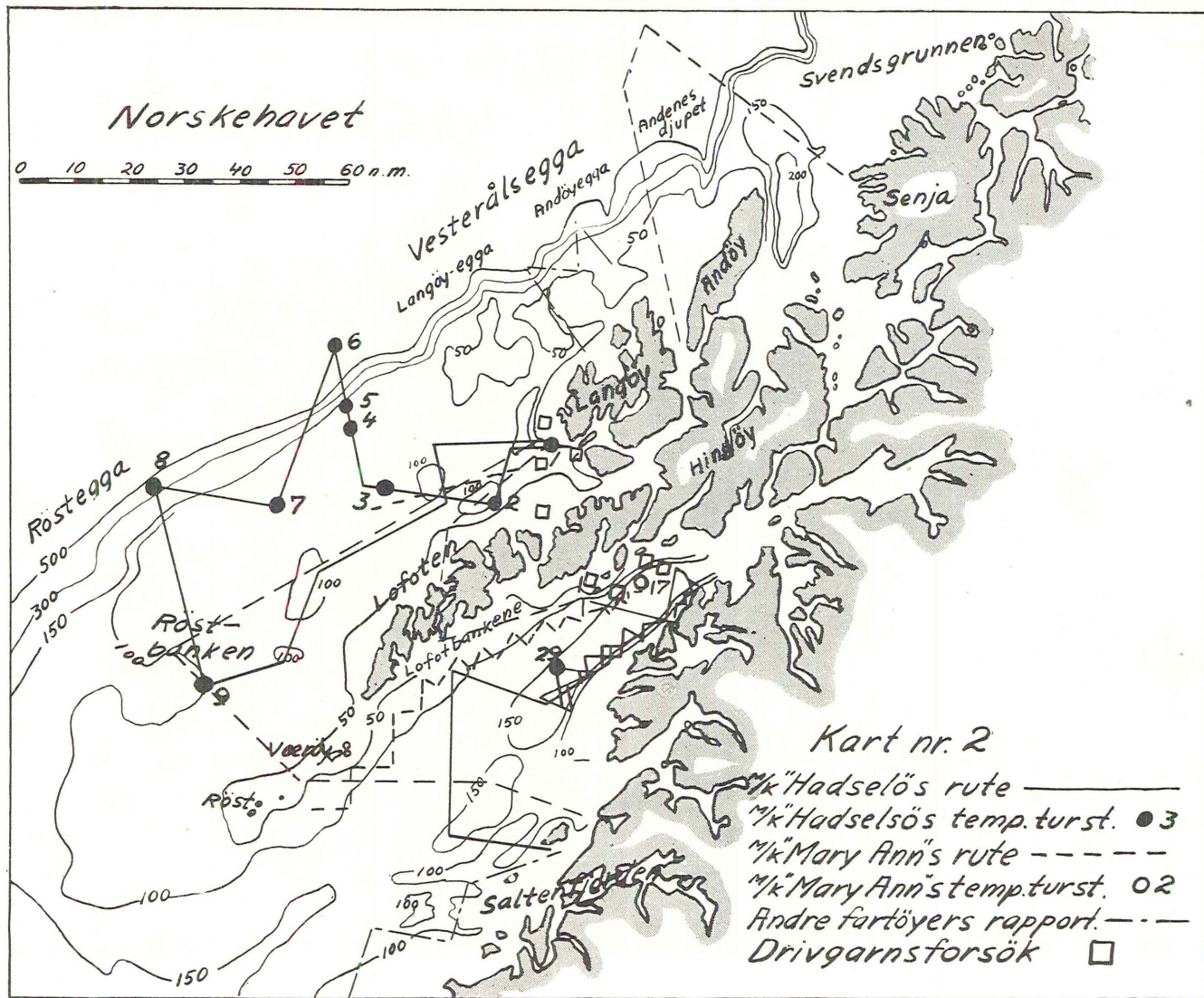
Det ble under forsøksfisket gjort en del temperaturmålinger, og når værforholdene ikke var gunstige for arbeid utfor kysten, ble en del sildfjorder undersøkt.

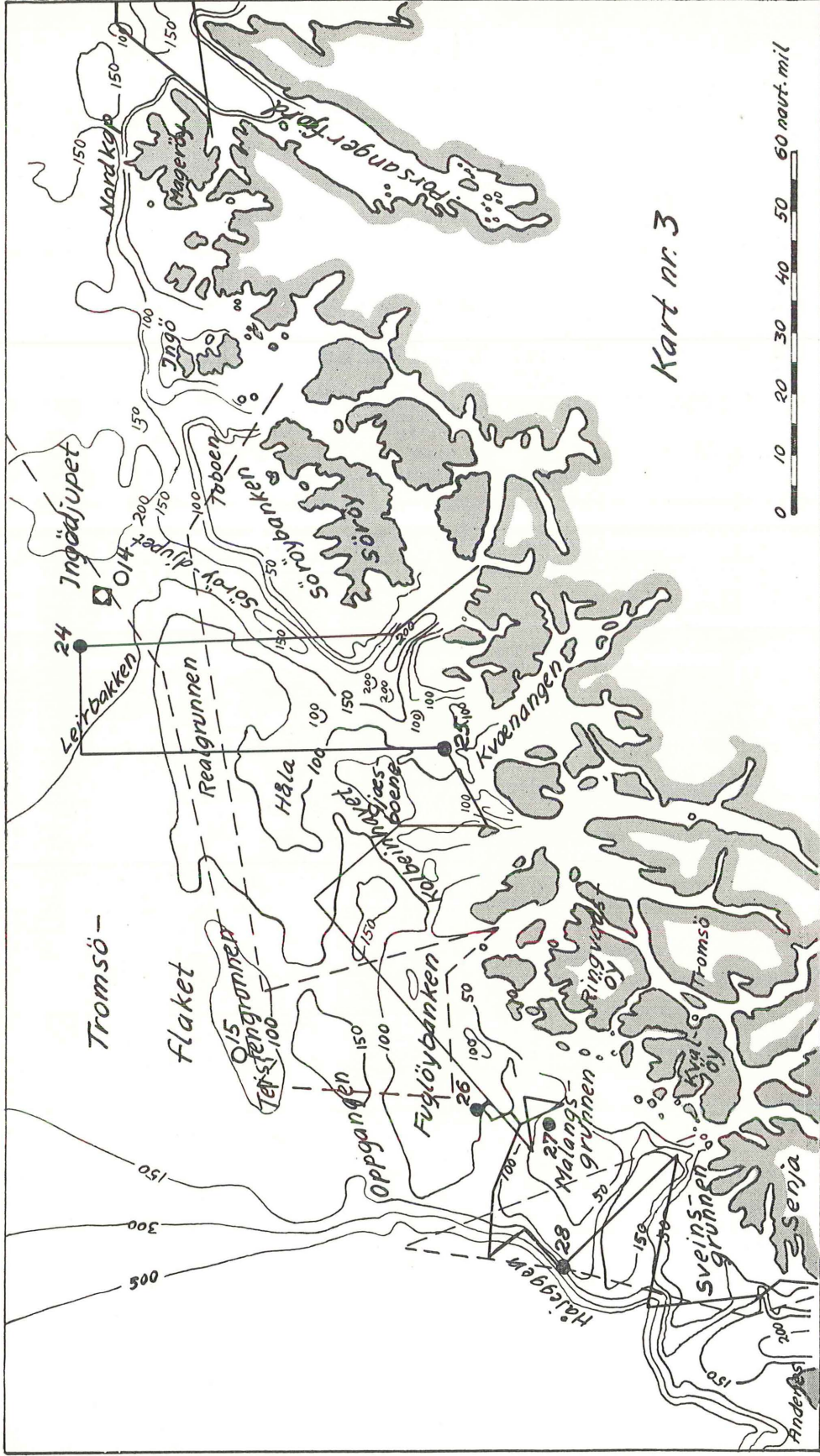
Etterfølgende journalutdrag og karter viser forsøkenes gang, like- som temperaturmålingene er satt opp i tabeller.

Dagbok fra m/s »Mary Ann«s tokt på strekningen Tomma—Magerøy.

Onsdag 12. juli 1950. Kl. 19.00 gikk vi fra Bergen. Bunkret i Skålvik og fortsatte leden nordover. Den 15/7 kl. 24.00 kom vi til Huseby på Tomma og bunkret der.

Søndag 16. juli 1950. Kl. 12.00 gikk vi fra Huseby og ut på feltet (se kart nr. 1). Gikk ut syd for Trøena og utover mot 150 favners koten. Ut på etter-

middagen begynte det å blåse nordlig vind som frisknet til utover kvelden og natten. Krysset indre bakke av Trænadjupet og innover mot 100 favners-koten utfor Støtt. Utover morgenen den 17. frisknet vinden mer og vi gikk inn ved Støtt og fortsatte til Bodø hvor vi kom den 17/7 kl. 12.00. Det var ingen fugl eller åte å se og ingen registreringer på ekkoloddet.

Mandag 17. juli. Gikk fra Bodø kl. 15.00 og ut på Vestfjorden (se kart nr. 2). Gikk ut forbi Landego og vestover mellom Værøy og Røst. Derfra fortsatte vi nordvestover Røstbanken og krysset 100 favners-koten ca. 35 n. mil NV av Værøy. Vinden frisknet og kursen ble satt på Litløy fyr. Vinden var nå frisknet meget og vi gikk innenfor Langøy. Været var overskyet, men klarnet da vi passerte Værøy. På Vestfjorden var det nordlig laber bris, og på Røstbanken frisknet vinden, idet den skiftet til NO. Det ble ikke sett sild eller fugl på hele krysset og ikke registrert noe på ekkoloddet.

Tirsdag 18. juli. Kl. 17.00 gikk vi ut Gavlfjorden og utover Vesterålsbankene. Krysset Egga vest for Andenesdjupet og var kl. 24.00 30 n. mil NV av Andenes fyr. Fortsatte NNO i 2 timer og krysset Egga innover mot Gryllefjord.

Onsdag den 19. juli. Vi kom inn til Gryllefjord kl. 12.30, fylte vann og hadde telefonforbindelse med Sildekontoret i Harstad.

Været var på siste kryss laber NO bris og overskyet. Det var ingen sild å se og ingen registrering på ekkoloddet. Gikk fra Gryllefjord kl. 14.00 (se kart nr. 3). Kursen ble satt utover Svendsgrunnen. Krysset Svendsgrunnen og Malangsdjupet og sto kl. 24.00 i Håjegga 35 n. mil NV av Hekkingen fyr. Fortsatt nordover langs egga til Stupet. Kursen ble satt for Hekkingen og vi gikk inn Malangen og videre til Tromsø hvor vi var kl. 12.00.

Torsdag den 20/7. Været bedret seg på dette kryss og vinden løyet. Kl. 18.30 hadde vi telefonforbindelse med M/k Hadselø, som var på vei til Røstbanken. På hele krysset merket vi ingen sild eller andre utsikter og ingen registreringer på ekkoloddet. Det ble tatt en temperaturprøve i Håjegga.

Fredag 21. juli. Etter at vi i går hadde bunkret og hatt telefonforbindelse med sildkontoret i Harstad, gikk vi fra Tromsø kl. 05.00 (se kart nr. 3). Vi gikk ut ved Torsvåg og krysset Fugløybanken, Sotbanken og Håkjerringdjupet. Kl. 24.00 sto vi på Teistegrunden hvor vi tok en temperaturprøve. Været var oppklarende med laber NO bris. Kursen ble nå satt østover.

Lørdag 22. juli. Krysset Real-grunnen og Sørøy-djupet til egga vest for Tuboen. Herfra gikk vi inn til Hammerfest hvor vi kom kl. 12.00. På dette kryss var det ingen registreringer på ekkoloddet og intet å se. I Hammerfest hadde vi telefonforbindelse med sildekontoret i Harstad. Kl. 13.30 gikk vi fra Hammerfest. Vi gikk ut vestenfor Magerøy, men det var da frisknet med NO, så vi snudde og gikk indre til Honningsvåg.

Søndag 23. juli. Kl. 03.00 kom vi til Honningsvåg og lå der den dag. Kl. 23.30 kom M/k »Hadselø«.

Dagbok fra m/k »Hadselø«s undersøkelser på Røstbanken og Vesterålsfjorder.

Tirsdag 18. juli. Gikk fra Tromsø kl. 18.00. Vi gikk ut Malangen, men da vi kom utfor Hekkingen var det frisk NO vind, krapp sjø og dårlig sikt, så vi måtte snu.

Onsdag 19. juli. Fortsatte sydover for å prøve å gå ut Vågsfjorden, men værforholdene var også her ugunstige. Det blåste nordlig vind og det var tung sjø. Været usiktbart. Vi gikk inn Bygdenfjorden og ankret. Vi hadde kontakt

med båter utfor kysten. De meldte om dårlig vær. Kl. 16.00 begynte været å lette, og vi ble enige om å gå til Stokmarknes for å ligge klar til å gå ut på Røstbanken så snart det lot seg gjøre for været. Over Andfjorden holdt vi ekkoloddet gående, men ingen registrering. Styrte farvannets kurser sydover leden.

Torsdag 20. juli. Kl. 01.00 gikk vi ut Børøysundet og passerte Dragnes kl. 02.15. Det var enda temmelig frisk vind og en del sjø med dårlig sikt, men vi begynte å arbeide oss utover utenfor Eidsfjordmunningen hvor vi hadde litt le av landet. Været bedret seg etter hvert, og vi kunne arbeide uhindret (se kart nr. 2). Fra Dragnes krysset vi utover, idet vi la vekt på å gå over bakkeskråningene og dyprennen vest for Litløy fyr, krysset Hadsselfjorden mot Lofotegga, fortsatte vestover banken til 40 n. mil nord av Lofotodden. Herfra gikk vi i NNV til vi hadde krysset egga vest for Langøyegga og var ute i Norskehavsdjupet, og kl. 13.00 sto vi 45 n. mil VNV av Litløy fyr. Det ble foretatt målinger av sjøtemperaturene i følgende dybder: 10 m, 20 m, 30 m, 40 m, 50 og 70 m. Posisjonene for disse målinger finnes nummerert i kartene og de forskjellige temperaturer finnes i tabell I. Som det går fram av tabellen varierte temperaturene inne ved land mellom 11°.5 på 10 m og 7°.2 på 70 m og ute i egga henholdsvis 11°.5 og 8°.3. Ekkoloddet holdtes gående hele tiden. Det viste ingen registreringer når det arbeidet på favne-innstilling, men når vi brukte fotinnstilling viste det seg svake registreringer. Det ble loddet med håndlodd, dels fra fartøyets hekk og dels fra lettått, men en kunne intet kjenne. Forekomstene ble registrert i dybder fra 10—50 m. Det er mulig at registreringene viste enheter som var så små at de ikke kunne kjennes på håndloddet, men etter de erfaringer som ble gjort senere på turen er det sannsynlig at det var tynne sildeforekomster. (Bendix Marine) ekkolodd registrerer i en sektor på 45° ut fra vertikalaksen og en får derved også se fisk som ikke er rett under fartøyet. Fra egga (stasjon 6) ble kursen lagt syd-vestlig slik at vi igjen krysset egga og fortsatte til 37 n. mil NNV av Lofotodden (stasjon 7). Herfra gikk vi VtN og krysset igjen egga utover til 400 favners-koten. Kl. 21.00 var vi 60 n. mil NNV av Røst i posn. N 68° 27' O 11° 08' (stasjon 8). Kursen ble nå lagt inn mot Røst. Været bedret seg utover morgenen og var fra middag stille og lettskyet med noe dønning fra NO. Om kvelden hadde vi radioforbindelse med M/k »Junior II«, som i løpet av dagen fra kl. 06.00 til 21.00 hadde krysset Vesterålsbankene, Langøyegga og Andøyegga med ekkoloddet gående. De hadde ikke sett sild eller hatt registreringer på ekkoloddet. De meldte for øvrig at de hadde frisk NO bris med noe sjø.

Fredag den 21. juli. Fortsatte innover mot Røst og forholdene var stort sett de samme. Det begynte å friske på med NO vind og sjøen tiltok. Kl. 02.30 var vi 20 n. mil N 30° V (stasjon 9) av Røst. Vind og sjø var tiltatt så vi fant å burde søke opp mot land igjen. Vi krysset indre del av banken østover Hadsselfjorden og forholdene var fremdeles de samme. Litt fugl og svake registreringer på ekkoloddet. Kl. 13.20 fikk vi gjennom fiskerimeldingen melding om at trålerne på Østfinnmark rapporterte sild i fisken og anmodning fra Feitsildfiskernes Salgslag om å undersøke disse forekomster. Vi hadde nå oversikt over følgende felt: M/k »Mary Ann« hadde krysset feltene utfor Træna, Ytre Vestfjorden og indre Røstbanken. M/k »Hadselø« kryss omfattet Røstbanken og egga utenfor. M/k »Junior II«s rapporter omfattet Langøy-egga og Andøy-egga med bankene innenfor. M/k »Mary Ann« hadde også krysset egga utfor Andenes, Svendsgrunnen og Malanggrunnen, og befant seg sannsynligvis på Tromsøflaket. De søndre feltene måtte derfor ansees undersøkt og vi gikk derfor til Harstad for å konferere med de forskjellige interesserte og eventuelt fortsette til Finnmark for å undersøke feltene der.

Lørdag 22. juli. Kom til Harstad kl. 04.30. Hadde konferanse med Fiskeri-

direktoratet. Sildkontoret, direktør Nyborg og disponent Glæver, Tromsø. Det ble avgjort at vi skulle gå til Øst-Finnmark for å undersøke feltene der.

Dagbok fra m/k »Hadselø«s og m/s »Mary Ann«s undersøkelser av feltene fra Magerøy til Indre Varangerfjord.

Lørdag den 22. juli kl. 12.00 gikk M/k »Hadselø« fra Harstad. Kl. 23.40 stoppet vi i Tromsø og bunkret, tok vann og salt ved Njords anlegg.

Søndag den 23. juli kl. 01.30 ble vi ferdig med bunkringen og fortsatte nordover leia til Honningsvåg. Kl. 23.50 kom vi til Honningsvåg og møtte her M/s »Mary Ann«.

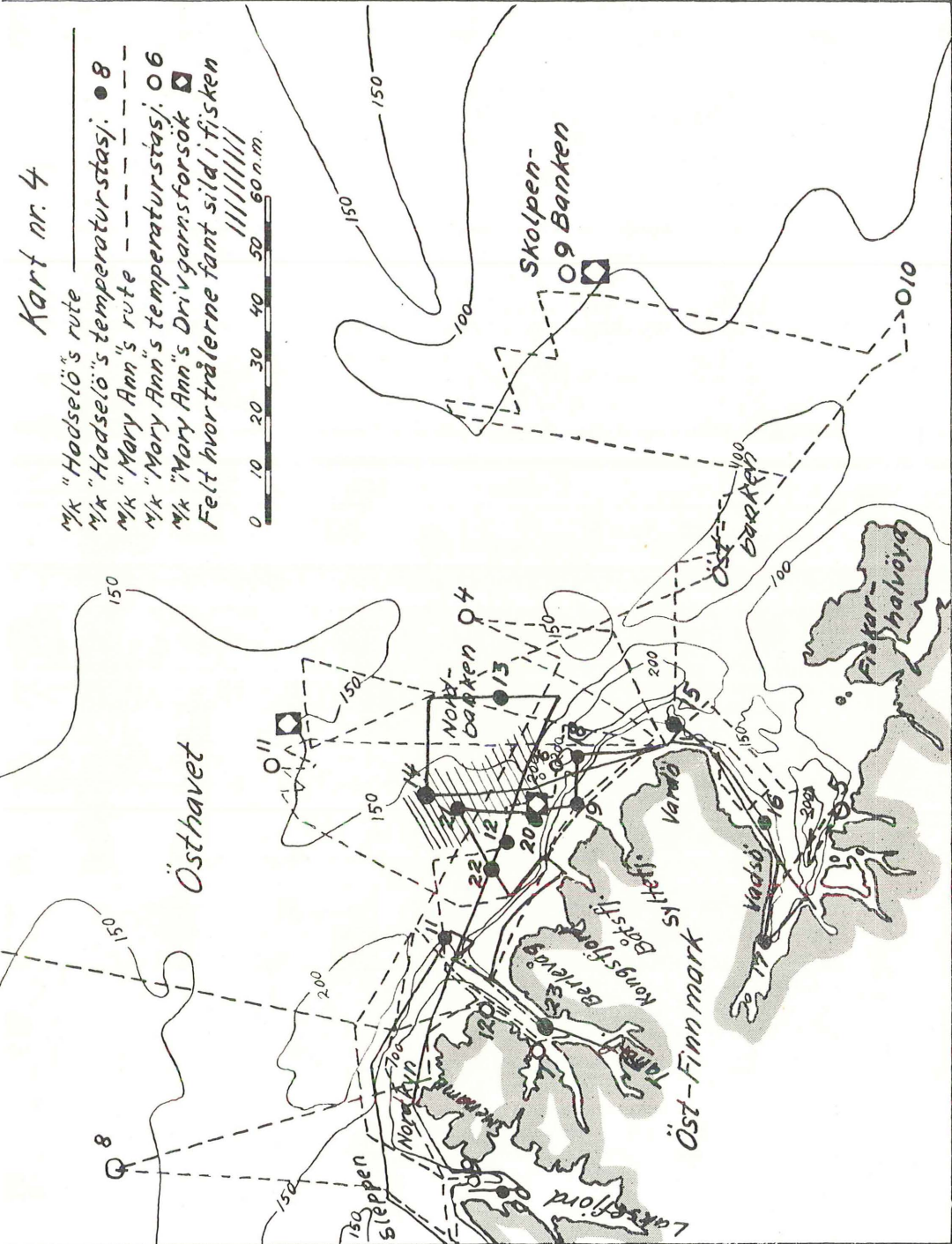
Mandag 24. juli. Skipper Ole Mortensen på »Mary Ann« kom med rapport fra sine undersøkelser. Mortensen, skipper Eilertsen og notbas Pedersen på »Hadselø« og jeg gikk gjennom planene for de videre undersøkelser. Da været var dårlig, frisk NO vind med tung sjø, kunne vi ikke gå ut. Vi ble da enige om å vente til om morgenen for å få kontakt med distriktene og få høre om det var observert sild. Likeså hadde jeg konferanse med kaptein Myrseth på tråleren »Syrian« og kapteinen lovet å gi rapport hvis de observerte noe. I løpet av formiddagen hadde vi telefonforbindelse med forskjellige steder i distriktene, og likeså konfererte jeg med en del hovedsmenn fra Honningsvåg om å få rapporter om eventuelle sildesyner. Kl. 16.00 var været enda dårlig. Vi gikk da fra Honningsvåg for å undersøke Laksefjorden inntil vi kunne komme ut på bankene. Se kart nr. 4. Krysset Laksefjorden inn til tvers av Lille-Porsanger. Det var ingen sild eller fugl å se, og ingen registrering på ekkoloddene. Temperaturen (stasjon 10) var på 10 m 12°.1 og på 70 m 5°.9. Vinden løyet etter hvert og vi gikk utover for å prøve ute på havet.

Tirsdag 25. juli. Kl. 00.30 passerte »Hadselø«, Nordkyn, ca. 5 n. mil av »Mary Ann«, gikk ca. 8 n. mil lenger ute. Det var laber ost bris og noe sjø, overskyet med lavt skydekke. Fikk radioforbindelse med tråleren »Børtind«. Denne rapporte at de fikk mye feitsild i fisken. Børtind fisket på 170 fv. vann 25 n. mil NtO av Syltefjordklubben. Vi gikk østover, idet »Hadselø« fulgte landbakken, ca. 10—15 n. mil av, og »Mary Ann« gikk fra 5—10 n. mil lenger ute.

Det ble registrert tynne forekomster av sild i 10—40 m dyp. Disse forekomster var best inn mot landbakken langs 100 favners-koten og avtok både utover og innover. Det var vanskelig å påvise med håndlodde at dette var sild, men senere lodding på toktet viste at det var sild. Det ble tatt 4 temperaturstasjoner av Hadselø og en av »Mary Ann«. Vi fortsatte krysset (Hadselø) langs indre-egga av Nordbanken, utover banken, vestover langs nordbakken og videre sydover langs vest-bakken og »Mary Ann« gikk østover langs indre del av selve banken og gjorde et snitt tvers over mot nordskrånningen ca. 15 n. mil lenger øst. De beste registreringene var i dyprennen mellom landbakken og indre egg av Nordbanken, mens det på selve banken og utover i nordre egg var svært lite å registrere og lite fugl å se. Ruten kan følges på kart nr. 4 ved posisjonene nr. 11, 12, 13 og 14 for »Hadselø«s vedkommende, og pos. 4, viser »Mary Ann«s ytterste posisjon på dette kryss. Utover ettermiddagen satte det inn med tett tåke, og kl. 21.00 satte vi kurs for Vardø. På turen innover var det avtakende registreringer. På hele krysset fra Tanasnet til øst for Syltefjorden merket vi tynne forekomster av sild i de ovenfor nevnte dybder. Forekomstene syntes å være best ca. 10 n. mil av land i ytterkanten av landbakken og avtok innover mot land og utover banken. Det var ikke noen samling å merke noen steder, og følgelig ingen sjangser for å sette not. Hovedtyngden av silden syntes å stå ved bunnen i dyprenna mellom Nordbanken og landbanken.

Kart nr. 4

- M/K "Hodselö's rute" ————
- M/K "Hodselö's temperaturstasj." ● 8
- M/K "Mary Ann's rute" - - - - -
- M/K "Mary Ann's temperaturstasj." ○ 6
- M/K "Mary Ann's Drivgarnsforsök" ▣
- Felt hvor trålerne fant sild i fisken

Onsdag 26. juli. Kl. 01.00 kom »Hadselø« til Vardø og kl. 05.00 kom »Mary Ann«. »Mary Ann« tok iland 120 tomtønner og 37 hl salt som ble lagret i Vardø. Garnlenken ble ordnet, og da kompasset viste å være upålitelig, gikk de til Vadsø for korrigerende av kompasset. M/k »Hadselø« bunkret i Vardø. Trålerne »Ertnan« og »Svalbard II« var inne i løpet av dagen, og jeg nyttet anledning til å konferere med kaptein Ellefsen, kaptein Hansen og fiskerilærer Rørvik, som var på studiereise med »Svalbard II«. De rapporterte at det bare var ved et par tilfelle at de hadde sett silden oppe, og da hadde det ikke vært særlig store flak. Men det hadde vært sild i såvel uer som torsk hele veien fra 25 n. mil øst av Vardø til ca. 25 n. mil ut av Båtsfjord hvor de nå trålet. Silden var fin feitsild, størrelsen ca. 15 pr. kg. Den var meget feit, men delvis med åte.

Torsdag 27. juli. Kl. 09.00 gikk »Hadselø« fra Vardø. Det var tåke utfor kysten, men klart vær innover Varangerfjorden. Vi gikk derfor innover fjorden for å undersøke forholdene der, mens vi ventet på arbeidsvær utfor kysten. Vi gikk langs 100 favners koten på nordsiden av fjorden innover til Vestre Jakobselv, og begynte å gå utover på sørsiden av fjorden. Det blåste imidlertid opp med frisk NO bris og satte inn med krapp sjø, så vi gikk inn til Bugøyfjorden. Vi undersøkte Bugøyfjorden helt til bunnen og ankret for natten kl. 22.00. »Mary Ann« hadde undersøkt strekningen Vardø—Vadsø om natten og kl. 18.00 gikk den fra Vadsø og undersøkte fjorden østover til Jarfjord hvor den ankret for natten. På dette kryss registrerte ekkoloddet tynne forekomster som antas å være sild hovedsakelig i 20—30 meters dybde. En kunne ikke merke silden på håndloddet. I Bugøyfjorden registrerte vi bedre forekomster. Her var silden også oppe. Vi loddet også med håndlodd og fikk noen få registreringer som viste at det var blanding av bladsild og feitsild. Silden var også her meget sky, og det var meget vanskelig å få den på håndlodd. Det kom en del notbruk inn til Bugøyfjorden, men været var dårlig og silden sky, så det ble ingen kasting den natten. »Mary Ann« hadde ingen registreringer og så intet på sitt kryss.

Fredag 28. juli. Begge båtene gikk ut om morgenen kl. 08.00. Det var meningen å undersøke munningen av Varangerfjorden og videre østover, men været var usiktbart og det blåste friskt, så vi gikk opp til Vardø for å vente til været bedret seg. Vi hørte hvalfangerne på Skolpenbanken. De meldte at det var lite fugl og hval. I Vardø bunkret »Mary Ann« og vi sendte telegrafiske rapporter om undersøkelserne. Kl. 17.00. Været bedret seg og tåken lettet. Vi gikk nå ut for å undersøke forekomstene på strekningen Vardø—Tana, idet »Mary Ann« tok østre og »Hadselø« vestre rute. »Hadselø« krysset 100 favners koten tvers av Makkaur. Vi registrerte tynne, men sammenhengende forekomster av sild vestover langs bakken (se ruten i kart nr. 4 pos. 18, 19 og 20 gul). Ut for Bådsfjord i pos. 20 ble registreringen bedre i dybdene 10—50 meter. Vi loddet med håndlodd, men fikk bare få registreringer. Vi gikk da i en firkant kursene Nord—Vest—Syd og Ost, 2 n. mil på hver kurs. Ekkoloddet registrerte bra forekomster her, men hovedtyngden sto i 40—50 m dybde. Vi anropte så »Mary Ann« og bad Mortensen komme og prøve med drivgarn. Fartøyet var imidlertid nokså langt østpå, så det tok tid før det kom. Vi fulgte i mellomtiden med silden, men den viste tendens til å spre seg.

Lørdag den 29. juli. »Mary Ann« kom opp på siden kl. 01.30 og satte 20 garn med 3 til 7 favners kageslag. Lenken satt kl. 02.00. Mens »Mary Ann« drev, gikk »Hadselø« utover mot trålerne, som lå utfor Kongsfjord ca. 25 n. mil av land, (pos. 21 gul). Vi gikk opp på siden av »Svalbard II« og snakket med folkene.

Det var godt fiske og fremdeles meget sild i fisken. De hadde tatt opptil 6 stk. sild i en fisk. De hadde også sett en del hval. Vi krysset litt rundt, men registreringene ble tynnere utover havet. Vi begynte så å gå oppover mot Berlevåg

for om mulig å finne såpass samling på silden at vi kunne kaste. Men forholdene var stort sett de samme. Kl. 07.00 hadde »Mary Ann« dradd lenken, og resultatet var 2 stk. feitsild. Kvaliteten fin og størrelsen ca. 15 pr. kg. En sild hadde litt åte og den andre var ren. »Mary Ann« fortsatte vestover langs bakken. »Hadselø« gikk inn til Bådsfjord og satte iland en syk mann og fortsatte umiddelbart vestover Tanasnaget. Da det fremdeles ble registrert små forekomster utfor munningen av Tana fant vi at vi burde undersøke fjorden innover også. Vi gikk så innover fjorden, idet »Hadselø« tok østsiden og »Mary Ann« vestsiden. På østsiden av fjorden tvers av Gullgofjorden registrertes tildels meget bra sildforekomster i dybder mellom 20 og 60 m. Silden var meget sky og de øvre forekomster tynne. Vi loddet med håndloddet fra lett båten, men fikk bare få registreringer. Det var frisk nordlig vind og overskyet vær, og dette var muligens årsaken til at silden ikke ville lette. Temperaturen (stasj. 23) var 8° 7 i 10 m dyp og 6° 6 i 70 m dyp. Vi gikk inn til Smalfjorden og kom dit kl. 20.30. Sendte rapporter til Bergen, Harstad og Tromsø. »Mary Ann« hadde ikke hatt noen registreringer på vestsiden av fjorden. Det må dog merkes at M/k »Hadselø«s ekkolodd går til 200 fv. og »Mary Ann«s til 400 fv. og følgelig er det førstnevnte mer følsomt. »Mary Ann« kom til Smalfjord kl. 23.30.

Søndag 30. juli. Vi gikk gjennom de resultater som var oppnådd hittil og ble enige om å undersøke feltene vestover til Magerøy og om mulig Nordkappbanken. Været var skyet med laber nord bris.

Mandag 31. juli. Kl. 00.00 gikk fra Smalfjord. Vi gikk utover fjorden og registrerte noen tynne forekomster på ekkoloddet, men fikk ingen registrering på håndloddet. Det var laber, nordlig til nord-vestlig vind med skyet vær. Vi fortsatte utover Tanasnaget. Det var en del registreringer på ekkoloddet utover i fjordmunningen, men vi kunne ikke få noe på håndlodd. Kl. 08.00 snakket vi med trålerne »Ertnan« og »Svalbard II«. De hadde ikke sett sild oppe, men fant fremdeles sild i fisken. M/k »Altsula« anropte og rapporterte at de kl. 04.00 hadde sett sild oppe på Nordkappbanken 95 n. mil NtV av Gjæsvær. Vi konfererte med »Mary Ann« og besluttet å gå til Nordkappbanken. Begge båter måtte bunkre, og vi gikk inn til Honningsvåg idet vi undersøkte Sværholdtdypet på veien. »Mary Ann« tok østre og indre bakkeskråning mens »Hadselø« tok Sleppen og vestre skråning. På Sleppen ble registrert en del fisk. Hvorvidt det var sei eller sild kan vanskelig avgjøres da det var umulig å få noe på håndloddet. Vi gikk til Honningsvåg og kom dit kl. 21.00. Bunkret og tok proviant. »Mary Ann« kom kl. 24.00. Været hadde frisknet utover kvelden til frisk NO bris med krapp sjø. Stoppet i Honningsvåg og ventet på arbeidsvær.

Tirsdag 1. august. Nord frisk bris, regn. Venter på arbeidsvær. Konfererte pr. telefon med direktør Nyborg, som hadde bedt om en samtale. Vi ble enig om at så snart været bedret seg, skulle »Mary Ann« gå ut på østsiden av Magerøy og om mulig ut på Nordbanken og »Hadselø« skulle forsøke på vestsiden av Magerøy. Vi gikk fra Honningsvåg neste dag og arbeidet siden på hver vår kant.

M/k »Hadselø«s undersøkelser på strekningen Sørøy—Andenes og i Vestfjorden 3.—10. august 1950.

Onsdag 2. august. Kl. 02.00 gikk vi fra Honningsvåg. Vi gikk vestover og ut på vestsiden av Magerøy. Da vi kom ut var det imidlertid frisk NO bris og tung sjø, så vi måtte gå inn igjen. Vi gikk inn til Havøysund og ankret. Etter å ha hørt værmeldingen kl. 13.00 hev vi opp og begynte å gå sørøver for om mulig å få arbeidsvær lenger sør. På LoppHAVet var forholdene stort sett de samme

og vi gikk inn til Øksfjord for å konferere med sildkontoret og disponent Berg. Kom til Øksfjord kl. 23.30.

Torsdag den 3. august. Konfererte med disponent Berg og kontorsjef Samuelsberg på sildkontoret og sendte rapporter. Det var fremdeles NO frisk bris med tåke. Været bedret seg utover kvelden. Kl. 20.00. Hev opp og gikk fra Øksfjord (se kart nr. 3). Vi gikk ut i dyprenna mellom Silda og Sørøy. Krysset vestre del av Sørøybanken, Sørøydjupet.

Fredag den 4. august. Fortsatte krysset av Sørøydjupet østre del av Realgrunnen og Leirbakken til vi kl. 05.00 sto vest av Ingøydjupet i pos. 71° 22' N, 21° 48' O. (Stasj. 24). Her fra gikk vi rettv. vest 16 n. mil til vi krysset 150 fv.-koten i Leirbakken. Kursen ble nå lagt rettv. sør og vi gikk over Realgrunnen og Håla østenfor Gjesboene opp mot munningen av Kvæningen til vi kl. 15.00 sto rett vest av Loppa (stasj. 25). Vi registrerte tynne forekomster av sild praktisk talt over hele banken. Vi kunne ikke avgjøre sildens størrelse, da det var umulig å få den på håndloddet, men det er sannsynlig at det var småsild, for forholdene her var stort sett de samme som de vi siden fant på Svendsgrunnen, og etter hva »Mary Ann« siden observerte var det småsild på Tromsøflaket. Det var også en del fugl. Fra stasj. 25 gikk vi til Nord-Fugløy og stoppet der. »Mary Ann« hadde ikke hatt noen føling av sild. Kl. 19.00 gikk vi fra Fugløy. Vi gikk nordover og krysset 50 fv.-koten vest for Gjesboene. Herfra gikk vi NV over Kolbeinshavet, østre del av Håkjerringdjupet og opp på banken i Hornøra. Det var enkelte registreringer, men forekomstene var mer spredt her. Kl. 23.00 skiftet vi kurs til SV og krysset 100 fv.-koten mot Håkjerringdjupet. På dette døgn hadde været bedret seg. Det ble stille og disig med avtakende dønning fra NO. Ut over mot Ingøydjupet lå tåken tett, og værvarslet for Nordkappbanken var NO frisk bris. Vi fortsatte derfor undersøkelsene syd-vestover.

Lørdag den 5. august. Fortsatte sydvestover idet vi krysset Håkjerringdjupet, Sotbakken og Havgrunnen. Det satte inn med tett tåke og fra kl. 04.00—07.00 stoppet vi og lå og drev. Det var en del registreringer oppe på Fugløybanken, men her, som før, var det ingen samling på silden. Vi krysset en del i Skalbakken og Stålholla og registrerte sild på ekkolodd og handlodd likesom vi så sild oppe i overflaten. Det var yngel på 4—5 cm. Vi fortsatte krysset rundt Stålholla til kl. 13.15 da vi la kursen utover Malangsdjupet. Det var mye fugl og åte i sjøen, med registreringer over alt, men registreringene var tynne, og det var intet å få på handloddet. Vi fortsatte utover til vi hadde passert 500 fv. koten mellom Håjegga og Stupet. Herfra krysset vi Håjegga og la kursen over Snippen, vestkanten av Malangsgrunnen og Malangsdjupet mot Hekkingen fyr.

Kl. 21.30 sto vi 5 n. mil NNV av Hekkingen fyr. Kursen ble nå lagt utover Svendsgrunnen mot Stordjupet. Det satte etter hvert inn med tett tåke. Vi registrerte tynne flak med sild over hele banken, og silden var også oppe. Det var årsyngel på ca. 4—5 cm. Det var også en del fugl, enkelte størjer og brugder.

Søndag 6. august. Kl. 00.45 passerte vi 200 fv. kurven i Stordjupet og kursen ble lagt syd over Svendsgrunnen mot Fallbakkdjupet. Det var de samme forhold. Tåken var tett, og vi gikk inn til Harstad for bunkers. Kl. 03.30 fikk vi landkjenning av Måneset og gikk inn Vågsfjorden til Harstad. Kom til Harstad kl. 11.00.

Mandag 7. august. Lå i Harstad. Tok bunkers og proviant. Konfererte med Sildkontoret, Fiskeridirektoratet og direktør Nyborg. Fikk melding om at »G. O. Sars« var kommet til Tromsø, og forsøkte å få kontakt med konsulent Devold, men dette lykkedes ikke. Da det var fisket feitsild både på not og garn på strekningen Åsvær—Træna fant en etter konferanse med de ovennevnte å

burde gå til Vestfjorden og undersøke forholdene i dette avsnitt. Kl. 21.30 gikk fra Harstad til Sortland.

Tirsdag 8. august. Stoppet på Sortland kl. 03.30. Skiftet en del folk og fikk kontakt med konsulent Devold i Tromsø og Sildkontoret Harstad. Ved å sammenligne Devolds iakttagelse med våre, var det sannsynlig at de registreringer vi hadde gjort fra Sørøya til Svendsgrunnen for det vesentligste var sildyngel. En fant det derfor best å fortsette til Vestfjorden for å undersøke forholdene derfra og sydover. Kl. 13.00 gikk vi fra Sortland. Kl. 18.30 kom vi til Svolvær og stoppet der til kl. 19.45 for å kjøpe kart. Fra midt i Raftsundet til Svolvær var det stadig vekk små flak sildyngel oppe i overflaten og registreringen av tynne forekomster på ekkoloddet. Fra Svolvær gikk vi tvers over fjorden mot Øksundet. Det var meget sildyngel oppe til vi var passert Skrova, men midt i fjorden var det tynnere. Kl. 21.30 var vi 3 n. mil av Øksnesodden lykt. Vi krysset nu vestover bankskrånningen mot Flatøy fyr og videre til tvers av Måløy—Skarholmen. Det ble registrert sild over hele feltet. Den sto tettest opp mot land og mer tynt utover fjorden. Vi loddet med håndlodd og det viste seg å være blanding av fetsild og yngel. Det var ofte flak av yngel å se i overflaten.

Onsdag 9. august. Kl. 04.00 stoppet vi vest av Flatøy hvor forekomstene syntes best, for å se om silden ville samle seg så pass at det lønnet seg å kaste på den. Kl. 07.00. Begynte å gå igjen. Vi observerte store størjeflat og kringkastet dette til størjefiskerne. M/k »Heimvon« kvitterte og siden hørte vi at flere størjefiskere hadde fått meldingen. Vi fortsatte å lodde og gikk igjen østover idet vi krysset bakken og gikk innover sundene. Silden sto nå i et tyndt sammenhengende flak langs bakken og innover sundene, men det var ingen samling på den. Kl. 12.00 gikk vi inn til Skutvik og sendte rapporter, likesom vi underrettet stedets fiskere om at forholdene syntes å ligge godt til rette for garnfiske. Kl. 17.00 gikk vi fra Skutvik og innover fjorden mot Svellingene. En snurper ved Ingelsøy meldte om flere små kast. Vi undersøkte så fjorden vestover langs Hamarøylandet og videre krysset vi vestover mot Måløy—Skarholmen. Det var de samme forhold over alt. Vi fortsatte herfra mot Ballstad og krysset 100 fv. koten 12 n. mil øst for Sørvågen. Forekomstene ble merkbart tynnere utover fjorden. Vi la kursen vest av Tennholmen, men det var fremdeles ingen samling på silden. I løpet av siste kryss hadde vi stadig forbindelse med snurpere på strekningen Træna—Indre Vestfjorden. Flere av disse hadde krysset feltene fra Træna og nordover mot Tennholmen, og forholdene kan best karakteriseres ved ordene til en av basene som sa: »Det er sild over alt her, men ikke så mye samling på den at det lønner seg å kaste.« Vi hadde et par rapporter fra hvalfangere i strøket Værøy—Røst og det syntes som om forholdene her var de samme. Under disse forhold fant en det ikke nødvendig å fortsette undersøkelsene, idet silden syntes å være lokalisert til strøket Træna—Vestfjorden. Vi gikk inn til Bodø og kom dit den 10. august kl. 10.00. I løpet av dagen hadde en telefonforbindelse med Fiskeridirektøren, direktør Nyborg, disponent Giæver og sildkontoret i Harstad og ga de nødvendige rapporter. I henhold til Fiskeridirektørens beslutning ble toktet avsluttet for »Hadseløs« vedkommende, mens »Mary Ann« fortsatte sine drivgarnsforøk under ledelse av Ole Mortensen.

M/k »Mary Ann«s undersøkelser fra 2. aug.—6. sept. 1950.

Onsdag 2. august. Kl. 08.00 gikk vi fra Honningsvåg. Det var laber ost bris med tåke. Vi gikk utover til Sleppen og videre nordover. Kl. 17.30 var vi i Bankskrånningen til Nordkappbanken, men ingen registreringer (stasj. 8). Det

begynte å kule på, og vi satte kurs for Mehavn. Kl. 24.00 var vi 25 n. mil av Nordkyn.

Torsdag 3. august. Frisk NO bris, oppklarende. Kom til Mehavn kl. 06.00 og rapporterte til Sildkontoret, Harstad. Kl. 14.00 gikk vi fra Mehavn for å fortsette østover, men det var frisk bris til liten kuling av NO og en del sjø, så vi gikk til Tana. Undersøkte fjorden innover, men ingen registreringer. Kl. 24.00 var vi tvers av Gullgofjorden.

Fredag 4. august. Været var det samme, og vi gikk inn til Smalfjord og kom dit kl. 03.00. Kl. 20.00 gikk vi fra Smalfjord. Det var lite sild å merke på loddet og lite fugl. Det var fremdeles dårlig vær, OSO kuling, så vi kunne ikke gå ut på bankene. Kl. 24.00 var vi tvers av Tanahorn.

Lørdag 5. august. Det var fremdeles østlig kuling. Gikk til Vardø og var der kl. 11.30. Tok ombord vann og proviant.

Søndag 6. august. Bunkret i Vardø. Vinden løyet og det klarnet opp. Kl. 19.00 gikk vi fra Vardø til Østbanken. Kl. 24.00 var vi på Østbanken.

Mandag 7. august. Krysset på Østbanken til kl. 03.00, men ingen ting å se. Vi gikk da nordover til Vestre-snaget av Skolpenbank. Kl. 11.00 var vi oppe på banken, og krysset sydostover i indre bankskråning. Det var litt fugl, men ingen sild ble registrert på ekkoloddet. Kl. 21.00 satte vi lenken, 30 garn med 3—7 fv. kaggeslag. Temperaturen var 9° på 10 fv. og 7.5° på 20 fv. Det var stille, smult og tåke.

Tirsdag 8. august. Kl. 03.00 begynte vi å dra lenken og kl. 04.00 var vi ferdig. Resultatet sorte garn. Vi gikk nå sydover til Kildin-banken og var der kl. 13.30. Det var fremdeles stille, smult og tåke. Vi krysset på banken til kl. 18.00. Da var temperaturen 8° på 10 fv. Kl. 24.00 var vi på Østbanken, og hadde ikke merket noe sild på hele krysset.

Onsdag 9. august. Satte kurs på Nordbanken. Været fint, stille og smult. Kl. 19.00 så vi fugl og hval. Vi sakkett opp, men fikk ingen registrering på ekkoloddet. Vi så småsild og rødåte i vannskorpen. Utover kvelden kulte det opp fra NO. Kl. 20.00 satte vi kurs for Vardø. Kl. 24.00 var vi 10 n. mil av Vardø.

Torsdag 10. august. Kl. 02.00 kom vi til Vardø. Vi fikk høre at det skulle være merket sild ved Kiberg og kl. 17.00 gikk vi fra Vardø og innover. Krysset rundt innover fjorden, men så intet. Vi satte igjen kurs for Nordbanken og kl. 24.00 var vi 8 n. mil ost av Vardø.

Fredag 11. august. Kursen fortsatte. NtV 30 n. mil av Vardø ble vi vår fugl og hval, men ingen registrering på ekkoloddet. Vi lå der en tid, men merket ingen sild. Vi fortsatte da utover og fikk se en del fugl og registrerte litt sild på ekkoloddet fra 2—5 fv. dypt. Vi satte 20 garn med 3—7 fv. kaggeslag kl. 11.00. Kl. 17.00 begynte vi å dra lenken, og kl. 18.00 var vi ferdig. Det var sorte garn og det viste seg å være småsild. Vi krysset litt fram og tilbake og kl. 24.00 var vi ifølge bestikk 65 n. mil N av Vardø.

Lørdag 12. august. Stille, overskyet. Etter å ha krysset en del vestover satte vi kurs på Kjølnes fyr og kl. 07.00 var vi 10 n. mil av fyret. Det var ingen sild å merke. Vi gikk sydostover mot 100 fv.koten, og da vi ikke fant noe sild gikk vi østover til Vardø. Vi kom til Vardø, bunkret og tok tønner og salt ombord og gjorde oss klar for å gå vestover.

Søndag 13. august. Kl. 18.00 gikk vi fra Vardø. Fulgte 100 favners koten vestover. Det var stille og skyet. Kl. 24.00 var vi 10 n. mil av Makkaur fyr.

Mandag 14. august. Stille, pent vær. Fortsatte vestover 10 n. mil av lanfd Stoppet i Berlevåg og tok kull ombord, og fortsatte til Tana. Kl. 15.00 var vi i Gullgofjord og undersøkte der, men fant ikke sild. Vi gikk til Leirfjordbunnen.

Registrerte ved bunnen og opp mot land, men det var ikke plass å drive. Det var kastet en del sild. Kvaliteten saltevare.

Tirsdag 15. august. Stille, klart vær. Kl. 02.00 gikk vi fra Leirpolden ut Tana. Vi registrerte sild på dypt vann flere steder. Gikk opp til Dyfjord og rapporterte dette til Sildkontoret og fortsatte kl. 14.30. Vi gikk ut på banken og kurs ble satt for Nordkappbanken. Kl. 24.00 sto vi 40 n. mil NV av Slettnes fyr.

Onsdag 16. august. Fortsatte til vi kl. 09.00 var 100 n. mil NtO av Slettnes. Det var ingen ting å se. Vi gikk da vestover banken og registrerte litt på dypt vann flere steder. På Nordbanken og Nordkappbanken var det åte i sjøen. Den var hvit og så stor som et silderisp. Flere steder var det så meget av den at den ble registrert på ekkoloddet flere mil. Vi fortsatte SV-over og kl. 19.00 satte vi kurs for Tromsøflaket. Kl. 24.00 sto vi 35 n. mil nord av Ingø. Hadde telefonforbindelse med trålerne på Nordbanken, men de så ikke sild.

Torsdag 17. august. Lett bris, klart. Vi fortsatte over Ingøydjupet og kl. 06.00 fikk vi sild på loddet mellom Ingøydjupet og Leirbakken. Det var også en del fugl og vi så småsild oppe på sjøen. Den satte dypere etter hvert og forekomstene var opptil 5 favner dype. Kl. 08.00 satte vi garnlenken med 5—7 fv. kaggeslag. Kl. 10.00 begynte vi å dra lenken og kl. 11.00 var vi ferdig. Det ble svarte garn. Det viste seg å være småsild og krill vi hadde registrert idet vi så den gå gjennom garna. Vi rapporterte til Sildkontoret og fortsatte vestover Realgrunnen og Teistegrunnen. Kl. 24.00 var vi på Teistengrunnen, men det var ingen ting å se.

Fredag 18. august. Stille, klart. Krysset litt på banken og fortsatte til Fugløybanken. Der var heller intet å se så vi fortsatte til Torsvåg. Kl. 09.00 var vi i Torsvåg. Rapporterte til Sildkontoret og fortsatte til Tromsø. Vi hengte garnene.

Lørdag 19. august. Lå i Tromsø for tørking og barking av garn.

Søndag 20. august. Lå i Tromsø.

Mandag 21. august. Kl. 04.00 var garn og tomtønner ombord. Gikk fra Tromsø bestemt for Eidsfjord. Kl. 24.00 pass. Stokmarknes.

Mandag 22. august. NO bris. Gikk utover Eidsfjorden og registrerte litt sild utover fjorden, men den sto dypt. Det var 2—3 båter som hadde garn ute. De fikk 3—4 hl sild. Vi gikk til Stokmarknes og rapporterte til Sildkontoret og gikk ut igjen kl. 16.00. Vi registrerte litt sild utover fjorden og fortsatte utover til 12 n. mil av Litløy fyr, men ingen ting å se. Fortsatte så innover og registrerte litt sild ut for Dragnes. Kl. 22.30 satte vi 40 garn med 3—7 fv. kaggeslag. Vi underrettet flere båter, som også satte.

Tirsdag den 23. august. Lett NO bris. Kl. 03.00 begynte vi å dra garnlenken, og kl. 05.00 var vi ferdig. Resultatet var 2 kasser sild som var fin og åtefri. Vi gikk til Stokmarknes og rapporterte til Sildkontoret. Kl. 14.00 gikk vi fra Stokmarknes og utover mot Litløy. Herfra gikk vi mot Borgvær og registrerte litt sild flere steder. Det blåste frisk NO, så vi satte ikke garn. Det ble mindre sild vestover og vestenfor Borgvær var det ingen registrering. Kl. 24.00 var vi 7 n. mil vest av Borgvær.

Onsdag 24. august. NO frisk bris, klart. Gikk gjennom Nappstrømmen og østover mot Skrova, men ingen registrering. Gikk til Svolvev og rapporterte til Sildkontoret. De anmodet oss om å undersøke Vestfjorden. Kl. 14.00 gikk vi fra Svolvev og innover fjorden. Det ble registrert sild flere steder til vi kom inn for Risvær. 2 n. mil øst av Skrova var det en del sild. Kl. 21.00 satte vi 40 garn med 3—10 fv. kaggeslag. En hel del båter ble underrettet om registreringene.

Torsdag 25. august. NO bris, klart. Kl. 03.00 begynte vi å dra lenken. Kl. 04.00 ferdig, og fikk 2 kasser sild. Det viste seg at strømmen hadde tatt oss ut av silden. Vi krysset en del og registrerte en del sild. Gikk opp til Svolvev

og konfererte med Sildkontoret. Kl. 14.00 gikk vi innover mot Tranøy. Det var litt registrering flere steder og vi krysset så videre utover mot Risvær hvor det var bra forekomster. Kl. 22.30 satte vi 40 garn med 3—12 fv. kaggeslag. Silden gikk imidlertid ned til 25 fv. Flere fiskere ble underrettet og kom og satte. Temperaturen var på 10 fv. 13°.5, 20 fv. 13°.

Fredag 26. august. Stille, klart. Begynte å dra kl. 03.00 og var ferdig kl. 04.30. Fikk 6 kasser sild. Silden hadde gått ned på 25 fv. og de som satte tidlig på kvelden fikk meget sild. Vi gikk til Svolvær og rapporterte til Sildkontoret, og fortsatte utover fjorden. Det var sild flere steder utover fjorden til tvers av Ballstad, men lenger ute fikk vi ingen registrering. Vi gikk til Ballstad og tok fast for natten kl. 21.00.

Lørdag 27. august. Kl. 17.00 gikk vi fra Ballstad og krysset feltet innover mot Stamsund. Utfør Stamsund registrerte vi litt sild. Var oppom Stamsund og fylte vann og fortsatte utover fjorden.

Søndag 28. august. Stille, overskyet. Fortsatte å krysse fjorden utover til Værøy. Vest for Ballstad ble det mindre og ut mot Værøy var det ingen registreringer. Kl. 12.00 var vi SV av Værøy, og vi la kursen på Skrova. Kl. 21.00 satte vi 40 garn med 3—12 fv. kaggeslag nord av Skrova fyr.

Mandag 29. august. Vest bris, regn. Vi drev sammen med et annet fartøy så vi måtte dra lenken kl. 03.15. Kl. 04.00 var vi ferdig, fikk 5 kasser sild, fin, åtefri vare. Gikk til Skrova og rapporterte til Sildkontoret og fortsatte undersøkelene av fjorden. Det var bra forekomster og kl. 20.30 satte vi 40 garn 5—12 fv. kaggeslag 5 n. mil inn for Risvær.

Tirsdag 30. august. NV bris, overskyet. Kl. 03.00 begynte å dra lenken og kl. 04.30 ferdig. Fikk 1/2 kasse sild. Det viste seg at silden var i flott den natten. Gikk til Henningsvær og registrerte små knuter utover fjorden. Rapporterte sildkontoret og fortsatte til Vesterålen. Da vi kom 5 n. mil NNV av Gimsøystrømmen registrerte vi sild. Vi krysset en stund og kl. 19.30 satte vi 40 garn med 3—12 fv. kaggeslag, men silden gikk ned. Fiskerne ble underrettet om silden.

Onsdag 31. august. NV bris, overskyet. Begynte å dra kl. 03.00 og ferdig kl. 05.00. Fikk 7 kasser sild, fin, åtefri vare, 8—10 stk. pr. kg. Gikk til Stokmarknes og var der kl. 09.00. Kl. 14.00 gikk vi utover mot Litløy fyr. Vi registrerte små knuter, og satte lenken kl. 03.00 3 n.mil syd av Litløy fyr.

Torsdag 1. september. Laber NO bris. Kl. 04.00 hadde vi dradd lenken og fikk 1/2 kasse sild. Vi krysset fram og tilbake, men fikk ingen registrering. Gikk til Stokmarknes og var der kl. 10.00. Kl. 14.00 gikk vi ut igjen og krysset til 5 n.mil NO av Litløy fyr. Vi fikk ingen registrering, men satte 20 garn med 5—7 fv. kaggeslag kl. 22.00.

Fredag 2. september. Stille, klart. Kl. 04.00 hadde vi dradd lenken og fikk 1/2 kasse sild. Det var stri strøm som satte fra land. Vi gikk til Stokmarknes og hengte lenken hos Pettersen, Tømmervik.

Lørdag 3. september. Lå i Stokmarknes og så etter garnlenken.

Søndag 4. september. Stille, klart. Lå i Stokmarknes. Tok ombord garnlenken og gikk fra Stokmarknes kl. 14.00. Det var SO bris overskyet. Fra Dragnes gikk vi VSV til 35 n.mil av Litløy fyr. Det var meget rødåte i sjøen, men ingen registrering. Vi gikk da opp til Litløy og kom oppunder kl. 24.00.

Mandag 5. september. Lett SO bris, overskyet vær. Vi krysset innover mot, Dragnes, men det var lite registrering av sild. Det var noen små slumper opp mot land. Vi gikk da til Stokmarknes. Fikk telegram om at turen skulle forlenges 14 dager og at vi skulle sette oss i forbindelse med herr Lauritz Høyskar, Svolvær. Han skulle prøve et nytt redskap, og skulle være ferdig til å begynne forsøkene den 7. september. Kl. 17.00 gikk vi til Eidsfjord og loddet helt inn til bunnen.

Tabell 1. En del sjøtemperaturer målt under m/k »Hadselø«s sildeundersøkelser juli/august 1950.

Dato kl. MFT.	Sted	Posn.	10 m	20 m	30 m	40 m	50 m	70 m	Stasj. nr.
20/7									
03.15	Røstbanken ..	N 318° 3'7 O 14° 20.2	10°.8	8°.8	8°.6	7°.8	7°.5	7°.2	1
06.05	—	N 68° 25'5 O 13° 52'	10°.8	10°.4	9°.7	9°.0	7°.8	7°.0	2
09.00	—	N 68° 27' O 12° 59''	10°.3	8°.7	7°.8	7°.8	7°.5	7°.2	3
11.00	—	N 68° 38' O 12° 41'	11°.3	11°.3	10°.3	9°.0	7°.4	7°.3	4
12.00	—	N 68° 43'5 O 12° 34'	11°.5	10°.6	8°.9	8°.9	8°.3	8°.3	5
13.20	—	N 68° 53' O 12° 36'	11°.5	10°.6	8°.9	8°.9	8°.3	8°.3	6
17.15	—	N 68° 24' O 12° 04'	12°.0	11°.0	11°.0	10°.7	9°.4	8°.9	7
21.00	—	N 68° 27' O 11° 08'	11°.6	11°.5	11°.0	10°.3	10°.0	9°.1	8
21/7									
02.00	—	N 67° 51' O 11° 34'	12°.3	11°.8	10°.3	9°.2	8°.6	7°.4	9
24/7									
17.30	Laksfjord	N 70° 47' O 26° 57'	12°.1	10°.3	8°.8	7°.7	7°.2	5°.9	10
25/7									
05.00	Østfinnmark ..	N 71° 03' O 29° 09'	8°.8	7°.8	7°.7	7°.8	7°.7	7°.0	11
08.45	—	N 70° 53' O 30° 09'	9°.7	8°.4	8°.4	8°.0	7°.6	6°.7	12
14.10	—	N 71° 51' O 31° 35'	8°.6	8°.2	7°.4	6°.8	6°.3	6°.0	13
18.40	—	N 71° 04' O 30° 39'	8°.7	8°.5	7°.8	7°.0	7°.0	5°.4	14
27/7									
10.00	Varangerfjord	N 70° 19'5 O 31° 23'	8°.5	7°.4	7°.1	6°.8	6°.5	6°.2	15
13.45	—	N 70° 03' O 30° 24'	7°.5	7°.0	6°.0	5°.5	5°.0	5°.0	16
17.35	—	N 70° 05'5 O 29° 15'	10°.5	10°.0	8°.0	7°.0	7°.0	5°.5	17
28/7									
19.30	Østhavet	N 70° 39' O 31° 02'	9°.8	9°.5	9°.2	7°.8	7°.7	6°.8	18
21.50	—	N 70° 38' O 30° 38'	7°.3	6°.9	6°.6	6°.5	6°.5	6°.3	19
23.00	—	N 70° 46' O 30° 35'	8°.5	7°.9	7°.6	7°.5	7°.2	6°.6	20
29/7									
03.00	—	N 71° 03' O 30° 24'	9°.5	9°.2	7°.9	7°.6	6°.9	6°.4	21
05.00	—	N 70° 54' O 30° 00'	8°.8	8°.8	8°.2	8°.0	7°.5	6°.5	22
17.00	Tanafjord	N 70° 44' O 28° 28'	8°.7	8°.4	7°.8	7°.6	7°.3	6°.6	23
4/8									
05.00	Tromsøfl.	N 71° 22' O 21° 48'	11°.2	10°.2	9°.6	8°.3	7°.5	6°.9	24
15.00	—	N 70° 22' O 20° 49'	10°.2	8°.7	8°.3	8°.1	7°.8	7°.2	25
5/8									
05.00	Kugløfl.	N 70° 16' O 18° 02'	11°.2	11°.0	10°.3	9°.2	8°.6	7°.9	26
12.30	Malangsgrend	N 70° 06' O 17° 57'	11°.7	10°.5	9°.5	8°.5	8°.0	7°.6	27
18.00	—	N 70° 01' O 16° 54'	13°.4	10°.0	8°.8	7°.8	7°.4	28°	28
9/8									
07.45	Vestfjorden ..	N 67° 56' O 14° 42'	11°.5	9°.5	8°.5	7°.5	7°.2	7°.0	29

Det var en del sild på 20 fv., men den sto meget tynt. Kl. 24.00 var vi ute igjen.

Tirsdag 6. september. Frisk SO bris, skyet. Vi krysset ut Vesterålsfjorden. Det var små forekomster av sild, og den sto dypt. Vi gikk da inn til Stokmarknes og rapporterte til Sildkontoret. Kl. 16.00 gikk vi fra Stokmarknes og utover

Hadselfjorden. Det var lite sild og den sto dypt. Vi gikk da gjennom Gimsøystrømmen til Vestfjorden. Kl. 24.00 var vi tvers av Henningsvær.

Onsdag 7. september. Det var SO kuling og ikke vær å sette garn. Vi registrerte litt sild 4 n.mil SV av Henningsvær. Gikk inn til Henningsvær og kom der kl. 04.00. Kl. 11.00 fortsatte vi til Svolvær, og kom dit kl. 14. Fikk forbindelse med Lauritz Høyskar. Det ble avtalt at M/K »Sveggen« og M/K »Mary Ann« skulle møtes neste dag og foreta prøver med Høyskars redskap i dagene framover.

Torsdag 8. september. Det var fremdels SO kuling. Mens vi ventet på M/K »Sveggen« var vi inne i Austnesfjorden og loddet, men registrerte ingen sild. Gikk tilbake til Svolvær.

De ordinære forsøk var nå slutt og i tiden 9. til 18. september arbeidet vi sammen med M/K »Sveggen« for å prøve Lauritz Høyskars patenthov. I særskilt avsnitt vil disse prøver omtales.

Den 19. september konfererte pr. telefon med Fiskeridirektoratet etter å ha mottatt telegram om avslutning av turen. Vi gikk da fra Svolvær kl. 11.00. Var innom Bodø og da vi hørte rykter om sild på Helgelandskysten gikk vi ytre led til Sannessjøen. Det var ikke sild å se på hele strekningen og vi fortsatte til Bergen. Styrte leia sydover og kom til Bergen den 25. september kl. 24.00.

Tabell 2. En del sjøtemperaturer målt under m/s »Mary Ann« forsøksfiske etter feitsild juli/september 1950.

Temperaturene målt av Ole Mortensen.

Dato, kl. MFT.	Sted	Temperatur		St.
		10 fv.	20 fv.	
19/7 24.00	Malangsdypet, 35 n. mil NV av Hekkingen	10°·7		1
21/7 24.00	Fugløflaket, 40 n. mil N av Torsvåg.....	10°·5		2
24/7 24.00	Laksfjorden, 5 n. mil tvers av Kjøllefjord..	11°·0		3
25/7 21.00	Nordbanken, 55 n. mil N av Vardø.....	11°·5		4
27/7 24.00	Jarfjorden	10°·5		5
28/7 20.00	Østhavet, 20 n. mil NtV av Vardø.....	11°·0		6
29/7 19.30	Tanafjorden		9°·5	7
2/8 17.30	Nordkapbanken, N. 72° 00', 0.26° 40'40 ..	11°·0		8
7/8 21.00	Skolpenbanken, ca. N 70° 0 O. 35° 20'....	9°·0	7°·5	9
8/8 18.00	Kildinbanken, N 69° 40', O. 35° 00'	8°·0		10
11/8 18.00	Nordbanken, 65 n. mil VtN av Vardø ..	8°·0	7°·5	11
15/8 12.00	Tanafjord, tvers av Dyfjord	5°·0		12
16/8	Østhavet, 100 n. mil NtO av Sletnes	8°·5	7°·5	13
17/8 08.00	Realgrunnen, 40 n. mil VNV av Ingo	11°·0		14
17/8 24.00	Teistenbanken, N 70° 52' O 18° 27'	10°·0		15
22/8 11.00	Vesterålsfjorden, utfor Dragnes	10°·3		16
24/8 21.00	Vestfjorden, 2 n. mil Ø av Skrova	14°·5		17
25/8 22.30	—»— innenfor Risvær	13°·5	13°	18
29/8 21.00	—»— 5 n. mil O av Risvær	14°·0		19
1/9 03.00	Vesterålsfjorden, 3 n. mil S av Litlabø ..	12°·0		20
14/9 05.00	Skjomen	9°·5		21
16/9	Munningen, Ofotfjorden, tvers av Barøy	13°·5		22

Resultatet av undersøkelsene.

Som det framgår av journalutdragene ble det ingen fangst på snurpefartøyet og for drivgarnsfartøyet var fangstene helt ubetydelig.

Tross dette tør en vel si at forsøkene har vært av betydning.

Forsøkene brakte på det rene at det var mussa over store deler av bankene i siste halvdel av juli og første halvdel av august. Det vises her til M/K »Hadselø«s journalutdrag for strekningen Tromsøflaket — Andfjorden, og M/S »Mary Ann«s drivgarnsforsøk mellom Leirbakken og Ingøydjupet 17. august. Det er sannsynlig at de registreringer M/K »Hadselø« gjorde på Røstbanken 20. og 21. juli var mussa.

Forekomstene på strekningen Tana — Vardø er blitt vanskelig å bestemme med sikkerhet. Det er dog mulig at dette var blandingsild eller hovedsakelig mussa, idet »Mary Ann«s drivgarnsforsøk på forholdsvis bra registreringer burde gitt bedre resultat hvis det, som ble registrert, hadde vært feitsild. Av interesse er det å merke at der hvor trålerne fikk feitsild i fisken, var det ikke noen registrering av sild av betydning i de øvre vannlag. En tør ikke innlate seg på noen forklaring av fenomenet, men en kan antyde muligheten av at feitsilden i år for det vesentligste sto ved bunnen og småsilden i de øvre vannlag.

For strøket Vestfjorden og sørover ble det dels av forsøksbåtene og dels av fiskerne registrert betydelige sildemengder. Her sto silden tynt over store strekninger, men som kjent fikk en et ikke ubetydelig garnfiske på disse felt.

Et forhold som ikke er uten interesse i denne forbindelse er de høye sjøtemperaturer på kystbankene. Hvorvidt dette kan ha bevirket at silden ikke kom ordentlig opp eller samlet seg, tør en ikke uttale seg om, men ved henvendelse til dr. Eggvin har en fått bekreftet at sjøtemperaturen på bankene i år ligger betydelige over normalen.

Det er derfor mulig at forholdene et annet år kan være helt forskjellig fra det de var i år.

Været under forsøksfisket var for det meste ostlig til nordostlig bris med lavt skydekke og temmelig mye tåke. Det var således ikke noe ideelt sildevær.

De forsøk som ble gjort i 1950 er en fortsettelse av de praktiske undersøkelser som har vært drevet over flere år og som fortsatt bør drives. Det er mulig at det kan være andre forhold til andre tider av året likesom også forholdene kan skifte fra år til år.

Under disse forsøk kan det også være muligheter for å utvikle andre fangstmetoder enn de som vanligvis benyttes i dag.

**M/k »Mary Ann«s fiskeforsøk med patentert hov
konstruert av Lauritz Høyskar, Svolvær.**

Lørdag 9. september 1950. M/K »Mary Ann« og m/k »Sveggen« lå i Svolvær. Det var en del ting som måtte ordnes med hoven. »Mary Ann« gikk ut på fjorden og loddet på strekningen Skroven—Ballstad, men det var ingen registrering.

Søndag 10. september. Kl. 21.00 gikk »Mary Ann« innover mot Flatøy for å lodde. Det var ingen registrering.

Mandag 11. september. Gikk fra Flatøy utover mot Ballstad og videre innover mot Skrova. Det var lite sild og den vi registrerte sto dypt. Vi gikk da til Svolvær og var der kl. 09.00. Kl. 16.00 hadde Høyskar sitt redskap klart. M/K »Mary Ann« og M/K »Sveggen« gikk nå fra Svolvær og innover Vestfjorden. Vi registrerte noe sild tvers av Risvær, men sjøen var for tung til å prøve redskapet. Vi fortsatte så inn fjorden og kl. 24.00 var vi tvers av Barøy.

Torsdag 12. september. Stille, overskyet. Vi fortsatte inn Ofoten. Kl. 05.00 var vi i Herjangen. Vi registrerte noen små knuter, og fortsatte til Skjomen. Kl. 07.00 var vi i Skjomen. Der var sild flere steder i fjorden, men knutene var små og silden var sky, så det var vanskelig å komme til med hoven. Vi gikk opp til Sørskjomen og rapporterte våre registreringer til snurpere og til Sildkontoret. Fortsatte ut fjorden. Kl. 19.00 fant vi sild og forsøkte hoven, men silden var små, så vi fikk ikke noe. Kl. 21.00 registrerte vi sild 30 fv. dypt for Strømstrand i Skjomen. Vi satte hoven, men det gikk uklart. Kl. 21.00 forsøkte vi igjen, men det ble bomkast. Det var nå kommet en hel del snurpere og alle fikk fangster som varierte fra 50 til 300 hl.

Onsdag 13. september. Stille, overskyet, litt regn. Registrerte litt sild på 40 fv. og kastet, men det ble bomkast. Kl. 02.30 registrerte vi meget sild på 25 fv. for Grindfjord i Skjomen. Vi forsøkte hoven, men fikk fremdeles intet. Kl. 03.00 forsøkte vi igjen på en stor stim på 30 fv. dyp, men vi brakk en jernstang på hoven og måtte bryte av forsøkene. Vi gikk da til Narvik og fikk hoven reparert. Kl. 17.00 gikk vi tilbake til Skjomen. Vi fant litt slid, men den var så sky at når hoven var kommet ned var silden forsvunnet.

Torsdag 14. september. SO bris, overskyet. Vi krysset i fjorden, men fant ikke sild. Det samme var tilfelle med snurperne. Gikk til Narvik og sendte rapport og fortsatte inn til Rombaksbotn hvor der var registrert litt sild. Fra kl. 19.30 og utover gjorde vi 3 kast. Det var lite sild, og den var sky, så den skjente unda for hoven og vi fikk intet.

Fredag 15. september. SO bris, lettskyet. Krysset utover Ofoten til Harjangen, men fant ikke sild. Hadde kontakt med en del drivere, men ingen hadde fått noe. Vi var innom Narvik og hadde kontakt med sildkontoret og fortsatte fra Rombaksstrømmen til Bogen, men det var ikke sild.

Lørdag 16. september. Stille, klart. Krysset videre utover Ofoten. Registrerte litt sild ved Hamnes, men det var ikke noe samling på den. Var innom Lødingen og hadde forbindelse med sildkontoret og fortsatte ut over Vestfjorden. Krysset ut fjorden, men fant ikke sild og gikk til Svolvær.

Søndag 17. september. Lå i Svolvær.

Mandag 18. september. Hadde kontakt med Fiskeridirektoratet og forsøkene avsluttet.

Ole Mortensen uttaler om Lauritz Høyskars patentbehov:

»Det gikk en tid hen før vi fikk redskapet til å gå klart, men dette

ble ordnet. Den tiden vi var ute var det lite sild, og den som var, gikk tynt. Det viste seg silden skydde hoven under opphiving.

Det er mulig det kan la seg gjøre å ta fangster f. eks. når torsken i Lofoten står rolig, eller når det er særlig tette forekomster av storsild eller feitsild. Det kunne derfor være av interesse å prøve redskapet under slike forhold.»

FORSØK MED „PAREJA“ SLEPENOT UNDER TORSKE- FISKET VED VEST-GRØNLAND SOMMEREN 1950

Av konsulent M. O. Kristensen.

Direktoratets tokt til Vest-Grønland var i år planlagt som en kombinasjon av vitenskapelige undersøkelser og praktiske forsøk.

Da en mente at det var av spesiell interesse å få utført forsøk med »pareja« slepenøter etter den spanske metode, var det nødvendig å leie to fartøyer for å få utført slike forsøk.

Da en også hadde planlagt å gjøre forsøk med snurpenot var det nødvendig å leie såvidt store fartøyer at det ene eller helst begge fartøyer kunne være istand til å bringe med både snurpenot og dorrier ute på havet i den tid forsøkene skulle drives. Det var også ønskelig at de båter som skulle leies var utstyrt med gode trålvinsjer eller andre vinsjer som var egnet til innhiving av de lange slepelinere som er nødvendige under fiske med »pareja« nøter.

Ved en henvendelse til fiskebåtrederne i Ålesund fikk en tilbud fra Solbjørg, Ålesund, som er reder for m/s »Eldøy« og disponert Voldnes, Fosvågs Havfiske, som er reder for m/s »Fosnavåg« om leie av disse fartøyer.

Begge fartøyer er ca. 135 fot med vel 500 HK's motorer.

Direktoratets redskaper ble fraktet over med en av A/L Utrustning leiede lastebåter m/s »Fjellberg« av Haugesund, likesom også de to snurpe-dorrier og det vitenskapelige utstyr ble fraktet over med samme fartøy.

Direktoratets folk reiste også med som passasjerer.

M/s »Fjellberg« skulle etter planen avseile den 16. juli, men på grunn av forsinkelser ved lossing og lasting seilte ikke »Fjellberg« fra Ålesund før 21. juli.

Overseilingen til Færingehamnen gikk bra og »Fjellberg« ankom dit 31/7.

Følgende utdrag av dagboksopptegnelsen under toktet viser forsøkenes gang.

Utdrag av dagbok.

Mandag 31/7. Ved ankomsten til Færingehavn viste det seg at »Fosnavåg« var kommet inn. »Eldøy« lå og losset og beregnet å være ferdig i løpet av kvelden.

Laste- og fiskefartøyer i Asgricohavn.

Gikk ombord i »Fosnavåg« for å konferere med kaptein Pedersen. Kaptein Svinø på m/s »Eldøy« kom også ombord, og en diskuterte forskjellige spørsmål vedrørende fartøyene og monteringen av diverse utstyr.

Tirsdag 1/8. Mannskapene på begge fartøyer ble satt igang med å gjøre klart for forsøksdriften. Der ble fylt olje, vann og salt. Endel redskaper ble tatt ombord fra »Fjellberg«.

Onsdag 2/8. Nordlig kuling. Arbeidet med redskaper og utstyr. Fartøyene tok ombord agnsild. Snurpenoten og de pelagiske slepenøter samt endel utstyr var stuet ned i under-rommet akterut på »Fjellberg« og da en god del sand og kull måtte losses før redskapene kunne tas ut, ble arbeidet med klargjøringen endel sinket. Værforholdene ugunstige i dag.

Torsdag 3/8. NO kuling. Arbeidet hele dagen med forberedelser. Avhentet snurpenoten og de andre redskaper i løpet av dagen.

Fredag 4/8. Tåke med no.lig vind. Avgang Færingehavn kl. 05.00 for Lille Hellefisk bank. Posisjon N 65° 6' V 53° 35'. Avsøkte banken med begge båter for å finne høvelig bunn. Endel loddskudd viste f.sd og skjell. Gjorde klart for å sette parejanoten fra »Fosnavåg«. Det var endel vanskeligheter med å oppnå forbindelse mellom båtene under utsettingen av noten. Satte noten på 41 fv. vann med 200 fv. wire + 120 fv. ormline foran noten. Tauet i S.S.V. Da wiren var ute, ble slepekrokkene sjaklet inn, men dessverre slapp disse taket da det ble påstann. På »Fosnavåg« hadde en gardert seg mot dette ved å ta en taustropp rundt wiren. Kroken glapp, men tauet holdt. Da en ombord i »Eldøy« vanskelig kunne få wiren på plass igjen, måtte noten hives inn og ble tatt ombord i »Fosnavåg«. Satte bøye for natten.

Lørdag 5/8. NO med tung sjø og slingring. Kl. 06.25 var noten satt og tauet i SV til S fra bøyen. Slepte i ½ time da noten kjørte fast og wiren til »Eldøy« brast. Noten ble tatt ombord på »Eldøy«. Stor splitt. Fikk noten og wiren ombord i »Fosnavåg« igjen og gikk i gang med å bøte. »Eldøy« nyttet tiden til å ta hydrografsnittet på Lille Hellefisk bank, mens »Fosnavåg« gikk til Banan-

banken for å undersøke forholdene der. Etter avtale skulle »Eldøy« støte til der. Brukte hele dagen til å bøte, ferdig kl. 23.30 da det måtte skiftes inn ca. 6 fv. med nytt lin i den ene vingen. Footropen var avslitt og måtte repareres. Ca. kl. 23.00 ankom »Eldøy«. Satte bøye for natten. Begynnelsen av forsøkene med »Pareja«noten har vært alt annet enn oppmuntrende.

Søndag 6/8. Bananbanken n.br. 64° 27' v.lgd. 53° 20'. Satte bøye, holder helg om formiddagen.

1) Kl. 14.15 satte noten i SO på 29 fv. med 220 fv., tauet i ½ time med sakte fart.

Kl. 15.30 noten inne. Fangst 30 torsk, 3 hyser, endel bunndyr, og sjøpølser samt tare. Stimet tilbake for å gjøre et nytt trekk.

2) Kl. 16.10 satte noten på nytt i samme retning. Slepte i 35—40 min. med 165 omdreininger i maskinen. Kl. 17.00 begynt å hive, noten inne kl. 17.35. Ingen fangst. Endel sjøpølser. Fisken tar villig på svenskepilk nede ved bunnen. Muligens for stor slepefart, og for stor innbyrdes avstand.

3) Kl. 19.10 noten satt igjen, tauet i NO med 320 fv. slepeline. Har satt på ca. 25 stk. 8'' trålflottører på noten som synes å være lett kavlet. Notet fløt etter at den var satt ut, men gikk ned etter at ormlinen var stukket ut. Stakk for sikkerhets skyld ut 200 fv. wire (+ 120 fv. ormlinje) for å holde noten ved bunnen. Tauet i ca. 50 min. Fangst ca. 300 stk. bl. torsk, samt endel sjøpølser. Notet så ut til å ha gått tungt i bunnen og var stygt revet i underbelgen. Satte bøye for natten. Bøting til kl. 04.00. »Eldøy« gjorde klar en av de spanske originalnoter og satte på mere fløt.

Mandag 7/8. Samme posisjon. Dårlig vær med sydvest og regn.

1) Gikk i SV ca. 20 min. for å taue i mot bøyen. Kl. 06.00 var noten satt med 120 + 100 fv. Tauet i 50 min. Kl. 07.30 var noten inne. Bare noen småfisk, endel sjøpølser. Det vistest ingen slittasje på grunntelnen (footropen) så noten har antakelig ikke vært ved bunnen i det hele tatt. Der var satt på 6 stålkuler og 12 glasskuler i tillegg til den kork som var på den spanske originalnot som var ombord i »Eldøy«. Tok av endel av disse kuler. Gikk tilbake i SV til S fra bøyen i 18 min. Slepefarten var ca. 2 knop.

2) Satte noten igjen samme sted og slepte i samme retning i 45 min., litt bedre fart. Slet av vingen bak stokken på »Eldøy«s arm under innhivingen. Fangst 180 stk., splitt. Lå og bøtte på begge fartøyer. Vinden frisknet på ut-over ettermiddagen. Kl. 15.00 tok bøyen og stimet tilbake til SV-enden av tauingen og satte bøyen der. Bakket av for å se i været og agnet en stubbe.

Tirsdag 8/8. Samme posisjon, dårlig vær.

Nattstubben ga ca. 400 stk. smått og stort, »Eldøy« 430 stk.

1) Kl. 8.00 satte »Fosnavåg«s not med 200 fv. på 29 fv. vann og tauet i stubbens retning i ca. 1 time. Kl. 10 — noten inne, fanget 390 stk., pen fisk. Satte bøye og stimet tilbake i SV til S.

2) »Eldøy«s not ble satt da »Fosnavåg«s var blitt revet i aktervingen, kl. 10.55 var noten satt. Tauet i samme retning på 29 fv. vann med 200 + 120 fv., samme fart. Slepte i 1 time. Fangst 350 stk. samt en god del yngel. Årsaken til småfiskens skyldtes at den spanske not er meget småmasket. Notet fikk endel smårifter. Da fangsten måtte deles i flere hiv, gikk det endel tid før en var klar igjen.

3) Stimet i SV fra bøyen og satte »Fosnavåg«s not Kl. 14.10 noten avsatt og tauet nå i sydlig retning i 1 time. Kl. 15.50 noten inne, fangst ca. 100 stk. *Vinkel mellom båtene 11°48'*. Stimet i SO i 5 min. Tauet tilbake. Fangsten var 107 stk. samt endel småfisk.

4) Kl. 16.35 noten satt påny på 29 fv. Tauet i SV med 170—190 omdrei-

»Eldøy« hiver inn »pareja« noten.

ninger i maskinen. Vinkel mellom båtene $13^{\circ} 33'$ til $25^{\circ} 54'$. Kl. 17.50 noten inne, fangst 1 hyse, noen få bunndyr.

Tiltross for 120 + 200 fv. slepeline har farten vært for stor til at noten har holdt bunnen.

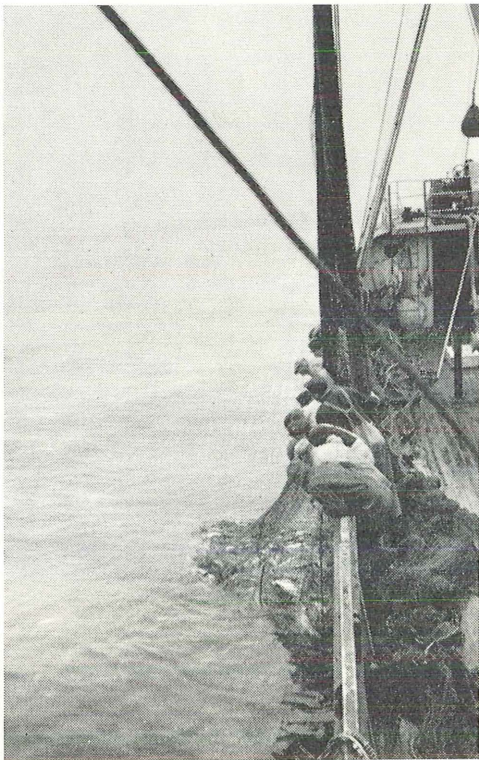
5) Gjorde klar noten på »Eldøy« for å taue tilbake i NO. Vinkel $15^{\circ} 33'$ til $13^{\circ} 30'$. Kl. 18.20 noten satt med 120 + 200 fv. 155 omdr. i maskinen. Kl. 20.10 noten inne, fangst meget småfisk, endel brukbart (ca. 50) + 2—3000 torskeyngel. »Eldøy« gikk for å ta bøyen.

6) Gjorde klar »Fosnavåg« not. Avsatt kl. 21.15. Vinkel $13^{\circ} 33'$ — $16^{\circ} 45'$ — $13^{\circ} 40'$. 150 omdr. i maskinen. Slepte med vind og strøm i ca. 1 time. Kl. 22.45 noten inne, men stor splitt, fangst 200 stk.

Påfriskende NO. Satte en stubbe. Da skadene på noten var store, bl. a. var grunnnetten avslitt, måtte den andre noten settes inn. »Eldøy« not måtte også skiftes ut da det viste seg at tauverk og lin har tatt skade under lagringen.

Onsdag 9/8. NO-kuling. Bra på stubben, ca. 470 stk. »Eldøy« 530 stk. M/s »Chr. Bjelland« som hadde satt et par dagstubber i går, flyttet nordover. Da værforholdene på alle banker er ugunstige, ble det besluttet å gå sørover til Danabanken for å ta hydrografsnett der og foreta opplodding av banken for videre forsøk med »Pareja«. Under seilassen til Danabanken ble det arbeidet med å skifte ut nøtene. Det ble også montert en liten footrope under »Fosnavåg« not for å forsøke å komme bort fra rivningen. Footropen besto av en $\frac{1}{2}$ " wire i hele grunnnetlens lengde med 17 stk. 8" trebobbins med stort mellomrom midt på noten. Utover vingene ble footropen benslet direkte til vingene. Avsøkte og loddet på Danabanken uten å finne brukbare bunnforhold. Enkelte fine loddskudd, men med fjell og sten imellom.

Torsdag 10/8. Nattstubben ga små fangster ca. 300 stk., »Eldøy« 280, på posisjon n.br. $62^{\circ} 51'$ v.igd. $51^{\circ} 40'$. »Eldøy« tok hydrografsnett. Søkte nordover til Fiskenesbanken hvor det heller ikke ble funnet brukbar bunn. Fortsatte til

Fisken er linet inn i fiskeposen.

740 stk., tiltross for at det var stor splitt. så fangsten hadde sannsynligvis vært adskillig større. Kl. 11.00 var fisken inne.

3) Gjorde klar »Eldøys« not som var reparert. Kl. 11.45 var noten satt, tauet i 45 min. Kl. 12.50 noten inne. Stor splitt. Anser det håpløst å reparere noten da den er brent i linet.

»Fosnavågs« not var også så stygt revet at det ville gå uforholdsmessig lang tid å reparere den. Stimetl i NO i 10 min. for å sette en stubbe mens »Eldøy« tok et hydrografsnett.

(Atomtrålene) De pelagiske slepenøter ble gjort klar for forsøk. Dessverre viste det seg at den ene not, en eldre modell fra forsøkene i Lofoten som var sendt fra Bergen, var blitt forvekslet med den slepeposenot som var tenkt til disse forsøk. Den danske atomtrål ombord på »Eldøy« ble gjort klar for forsøk. Fisken bet godt på pilk. Om natten ble det registrert fisk på ekkoloddet, den sto kloss i bunnen, (må gi sterk reaksjon på ekkoloddet for å få registrering, »Eldøys«, ekkolodd registrerte ikke fisk). Satte lyskaster på om natten for å se om fisken gikk på lyset i håp om å kunne kaste med snurpenoten. Fisken samlet seg ikke så meget at det gikk an å kaste med snurpenoten. Dette var for øvrig den eneste gang at det kunne ha vært noen mulighet for å benytte snurpenoten. Det var imidlertid bare 25 fv. vann mens snurpenoten er 33 fv. dyp. Risikoen ville ha vært stor for å kunne rive noten i bunnen.

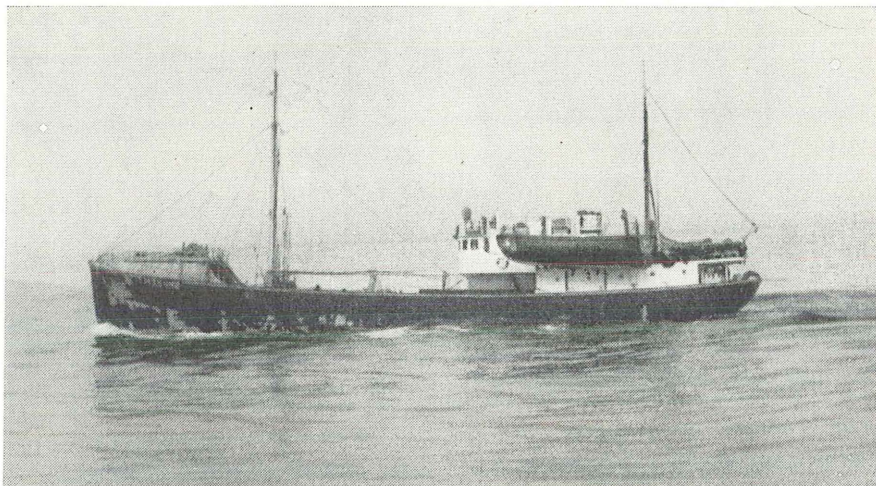
Lørdag 12/8. Fisken bet villig på jukse. Drog nattstubben som ga ca. 400 stk., »Eldøy« 330. Gjorde klart og satte »atomtrålen« fra »Eldøy«. Som sikkerhet

sydlige del av Fyllabanken hvor det ble funnet tildels bra bunn, men også ujevnt imellom. Kl. 19.30 ble noten satt med 120 + 200 fv. wire. Slepte i SV på 23 fv. Vinkel mellom båtene 20° — 16° 40'. 155 omdr. i maskinen. Slepte i 1 time og fikk storhal, 870 stk. stor, pen fisk. Kl. 22.10 var noten inne, men dessverre var der splitt så vi ble liggende å bøte til kl. 03.00, posisjon N. 64° — V. 52° 35'. Fisken bet villig på sv. pilk »Eldøy« satte nattstubb.

Fredag 11/8. Samme posisjon. Nattstubb på »Eldøy« ga ca. 520 stk.

1) Forsøk med nr. 2 spansk originalenot ga som resultat at telen ble avslitt på vingene, fangst 10 torsk.

2) Satte »Fosnavåg«s not og tauet i samme retning. Til en forandring er det godt vær i dag. Idet vi skulle gjøre klar for å hive, kjørte »Eldøys« arm fast og under innhivingen fløt endel glasskuler opp. Da noten kom opp, viste det seg at hanefoten med stokken var avslitt. Det var bra med stor, fin fisk,

M/s »Fosnavåg«.

mot å sette fast i bunnen ble det satt 1 blåse på hvert av loddene med 20 fv. slag, 23 fv. dybde. Slepte i SO i 40 min. Det gikk ganske greit med utsettingen og innhivingen, men det viste seg at »Fosnavåg«s arm var snurret opp og revet i undervingen, slik at noten ikke hadde fanget. Noten ble bøtt og gjort klar igjen, men forholdene tillot ikke noe nytt forsøk da det var urolig sjø. Fisken bet villig på juksa. Lå på banken for å se om fisken skulle samle seg utover dagen. Da det var dårlige meldinger både nordenfor og søndenfor om kuling, anså en det lite formålstjenlig å skifte plass. Tenkte å søke oppunder Kokøene og nordover til Fiskefjord for om mulig å få en sjanse med snurpenoten.

Søndag 13/8. Samme posisjon, dårlige forhold. Satte nattstubb.

Mandag 14/8. Posisjon N 63° 55' V 52° 35'. Trakk nattstubb på 30 liner, ca. 3000 krok, som ga 340 stk bl. fisk. Dårlig vær, stimet mot land. Oppunder Kokøene ble kursen lagt nordover langs land mot Fiskefjord. Utover dagen frisket det på med med sjø, og da det ikke ble registrert noe fisk, ble det besluttet å returnere etter at en hadde stimet i 2 timer. Gikk tilbake til Fyllabanken for å få fyllt tallet for fiskemerkingen og målingen. På N 64° 10' og V 52° 45' ble det observert en færøysk tråler, »Rodney«, som så ut til å ligge i godt fiske. Det var mye fugl å se og fisken tok godt på pilk. Registrerte også så pass mye fisk at det kunne være sjanser for snurpenoten. Det var imidlertid for frisk vind og tung sjø til å våge et forsøk på 25 fv. vann. Besluttet å avbryte turen da værutsiktene var dårlige og tiden knapp. Stimet sørover i 2 timer for å sette en nattstubb. Posisjon N 63° 55' og V 52° 35'. Påfriskende sydlig. Satte stubben på 30 liner, avsatt kl. 21.25. En tre-mastret portugiser lå og bakket på været.

Tirsdag 15/8. Frisket på til stiv kuling i løpet av natten. Begynte å trekke kl. 4.30, fangst ca. 300 stk. torsk. Avsluttet for å gå inn til Færingherhamnen. Tung sjø, tåkedis, enkelte store isfjell ble observert på Fyllebanken igår og i dag. Oppunder land ble tåken tett og det er vanskelig å få landkjenning. Kom inn om ettermiddagen. Konfererte med bestyrer Mogstad om levering av fangsten og transport av utstyr. M/s »Lita« av Haugesund er første båt som beregnes å være lastet i løpet av uken.

Onsdag 16/8. Arbeidet i dag med å gjøre klar redskapene for skipning.

Fiskeposen tømmes.

Losset saltfisken på »Fosnavåg« som utgjorde 12.100 kg, hvorav 500 kg småfisk. Det ble regnet 8 % dørslag. »Eldøy« losset ikke sin fangst, men fisken ble oppveiet i rommet og utgjorde 6.854 kg og 322 kg små med 8 % dørslag.

Tordsag 17/8. Fartøyene ble i dag ferdig med demonteringen av notbåter og motorer og leverte redskapene ombord i »Lita«.

Resultater av forsøkene.

Værforholdene hadde i juli måned vært meget gunstige og flere fiskefartøyer hadde i den senere tid meldt om gode forekomster av fisk oppe i sjøen. Især var der meldt om gode forekomster i området Holsteinborgdypet på det nordlige område mellom Store og Lille Hellefiskbank, slik at en enedes i første omgang om å søke nordover for om mulig å få høve til å forsøke snurpenoten.

De vitenskapelige undersøkelser var også blant annet planlagt å omfatte hydrografiske snitt på store Hellefiskbank, Lille Hellefiskbank, Fyllabanken, Fiskenesbanken og Danabanken.

Under klargjøringen av fartøyene i Færinghamnen og ved avseilingen derfra 4/8 var imidlertid været slått om til nord med kuling og urolig vær. Det urolige været vedvarte, med unntak av et par døgn, under hele forsøksdriften og hemmet forsøkene i vesentlig grad. En

fant det lite hensiktsmessig å stampe nordover til Hosteinbordjupet for å legge seg til der og vente på godvær for å forsøke snurpenoten, og besluttet å gå til Lille Hellefiskbank for å foreta opplodninger og gjøre forsøk med »pareja« noten. Som ventet ble det en del begynnelsvanskeligheter under opprettelsen av forbindelse mellom fartøyene da slepenoten skulle settes, likesom en heller ikke fant den rette innbyrdes avstand mellom fartøyene under de første forsøk. Vanskelighetene ble overvunnet og ved hjelp av sekstanten og vinkelmåling fant en en sikker måte til å bestemme avstanden mellom fartøyene under slepingen av redskapen. Se tabellen nedenfor.

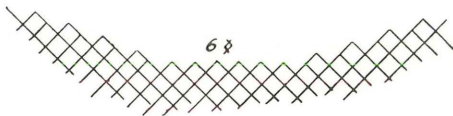
Tabell over avstand i meter mellom fartøyer hvor fartøyet største lengde i norske fot og vinkelen i grader er kjent.

L°	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100	105	110	115	120	125	130	140	150
10°	90	99	108	117	126	134	143	152	161	170	179	188	197	206	215	224	233	251	269
10°30'	86	94	103	112	120	128	137	145	154	163	170	180	188	197	206	214	223	240	257
11°	82	90	98	107	114	122	131	139	147	156	163	172	180	188	197	205	213	229	246
11°30'	78	86	94	102	109	117	125	133	140	149	156	164	172	180	188	196	203	219	235
12°	75	82	90	97	104	112	119	127	134	142	149	157	164	172	179	187	194	209	224
12°30'	72	79	86	93	100	108	114	122	129	136	143	151	158	165	172	180	187	201	216
13°	69	76	83	89	96	104	110	117	124	131	138	145	152	159	165	173	180	193	208
13°30'	66	73	80	86	92	100	106	113	119	126	133	139	146	153	159	166	173	186	200
14°	64	70	77	83	89	96	102	109	115	121	128	134	141	147	153	160	166	179	192
14°30'	62	67	74	80	86	93	98	105	111	118	124	129	136	142	148	155	160	173	185
15°	60	65	71	77	83	90	95	101	107	114	120	125	131	137	143	150	155	167	179
15°30'	58	63	69	75	80	87	92	98	103	110	116	121	127	132	138	145	150	161	173
16°	56	61	67	73	78	84	89	95	100	106	112	117	123	128	134	140	145	156	167
16°30'	54	59	65	70	75	81	87	92	97	103	108	113	119	124	130	136	141	151	162
17°	52	57	63	68	73	78	83	89	94	100	105	110	115	120	126	132	137	147	157
17°30'	51	55	61	66	71	76	81	86	91	97	102	107	112	117	122	128	133	143	153
18°	50	54	59	64	69	74	79	84	89	94	99	104	109	114	119	124	129	139	149
18°30'	48	52	57	62	67	72	77	82	87	91	96	100	106	111	116	120	125	135	145
19°	46	51	55	60	65	70	75	80	84	89	94	97	103	108	113	117	122	131	141
19°30'	45	50	54	59	63	68	73	78	82	87	91	95	100	105	110	114	119	128	137
20°	44	49	53	58	62	67	71	76	80	85	89	93	98	102	107	111	116	125	133
20°30'	43	48	52	57	61	66	69	74	78	83	87	91	96	99	104	109	114	123	130
21°	42	47	51	56	60	65	68	72	76	81	85	89	94	97	102	107	112	121	127

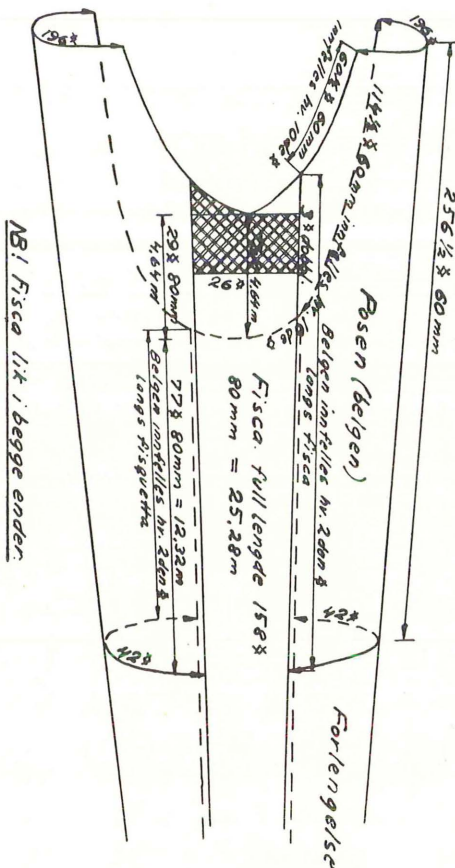
De »pareja«-nøter en hadde til disposisjon for disse forsøk bestod av 2 av de 3 spanske originalnøter som i sin tid ble innført fra Spania som modell, samt 2 slepenøter med større masker og forsterket konstruksjon forarbeidet i Norge etter de spanske modeller.

Dessverre viste det seg at originalnøtene på grunn av ca. 2 års lagringstid hadde tapt meget av sin styrke og hadde lett for å rives under slepingen.

I de få trekk disse nøter holdt, ga de imidlertid med sine små, masker, bl. a. vitenskapelig sett, det gunstige resultat at det ble fanget forholdsvis store mengder torskeyngel.

Detalj av Fisca og Fisquetta ved telne

De øvrige slepenøter var bunnet med masker av samme størrelse som i vanlig trål.

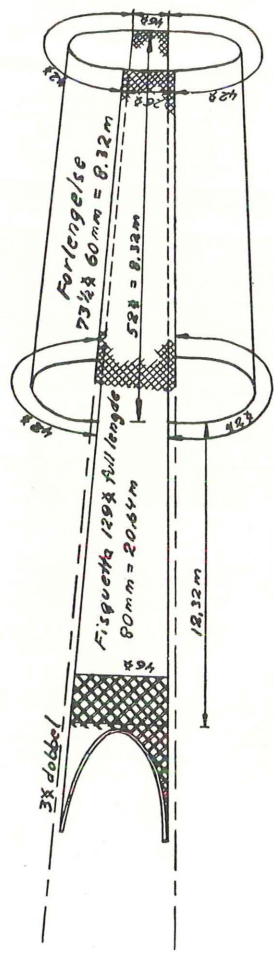
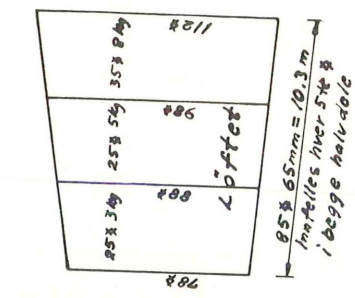
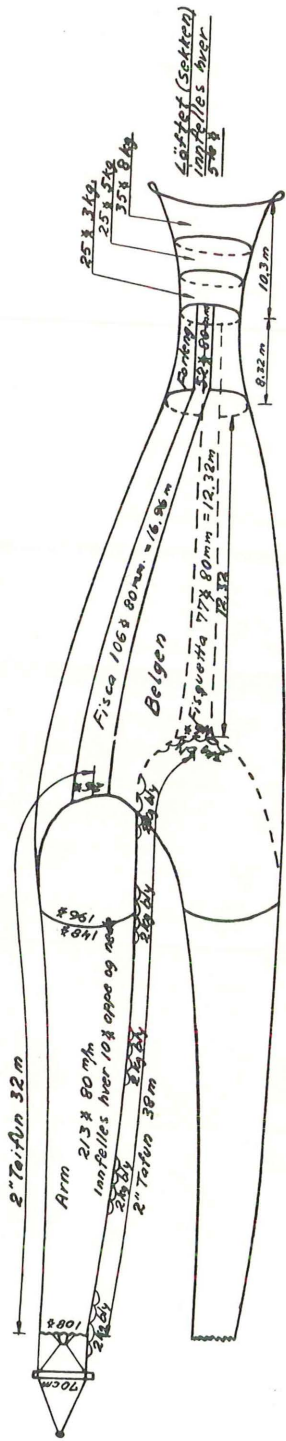
Materialene i disse nøter var av tykkelse som laksenottråd i vingene og belgen med garnering og forsterkninger av snøre av forskjellige tykkelser fra ca. 4 kg. til ca. 10 kg.

Styrken av materialene i disse nøter synes å være i minste laget til bruk for så vidt store fartøyer som »Eldøy« og »Fosnavåg«, idet et hefte i ujevn bunn, enten for slepewiren eller for selve noten, medførte større skader på redskapen enn hva der formentlig hadde vært sterkere. Det vil imidlertid ikke medføre noen vanskeligheter å framstille notlin til slike slepenøter av tykkere tråd som f. eks. av tynn vanlig 3-lagt tråltwine. Garneringer og forsterkninger for øvrig kan også utføres om nødvendig med tykkere snøre og/eller dobbel eller 4-lagt tråltwine. Slike nøter vil selvsagt bli tyngre enn de nøter som ble benyttet under forsøkene, men dette skulle ikke bety så meget da de fleste fiskefartøyer i dag er utstyrt med gode vinsjer for innhiving av tunge løft.

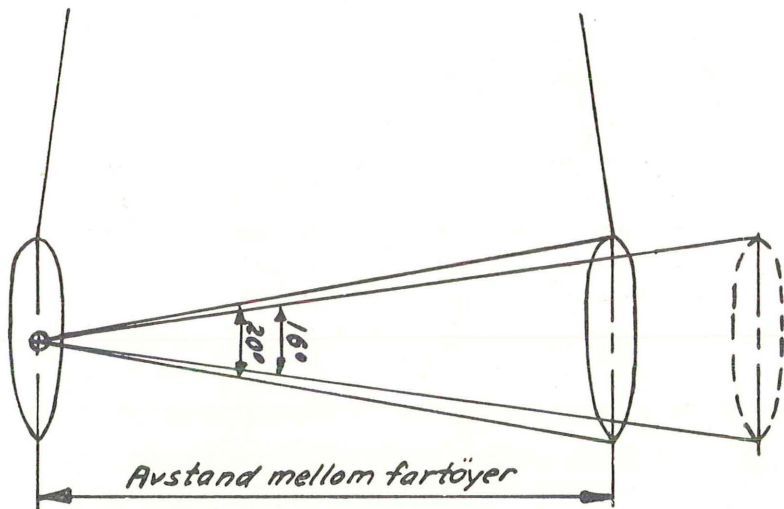
Forsåvidt angår flottører på slepenøtene så er glasskuler for sårbare og bør erstattes med flottører av stål, aluminium eller plastik.

Den slepewire som ble benyttet under forsøkene bestod av 120 fv. 3" ormeline nærmest noten og deretter 1 1/2" tråltwine. For store fartøyer synes 1 1/2" wire å være i smekreste laget. Det bør formentlig benyttes 1 3/4" wire.

Med hensyn til bunnforholdene på bankene ved Vest Grønland, så synes Lille Hellefiskbank, Bananbanken og Fyllabanken å gi be-

18! Fisquetta lik i begge ender.

tingelser for fiske med »pareja« slepenøter. De loddskudd som ble gjort på Danas bank og Fiskenes bank ga inntrykk av at det var hård bunn

der. Det er også sansynlig, etter kartet å dømme, at der finnes brukbar bunn flere steder på Store Hellefiskebank hvor det kan fiskes med »pareja« nøter.

Med omsyn til fangstresultater som ble oppnådd må de sies å være lovende. Med de nøter som er forarbeidet her i landet ble der gjort enkelte fangster på opptil ca. 1 000 fisk i en times trekk hvilket skulle tilsvare vel 2 tonn saltfisk. Alle trekk med »pareja« nøtene ble gjort om dagen og de trekk som ikke ble misslykket ga fangster fra 100 til 1000 fisk.

Som et slags sammenlikningsgrunnlag kan nevnes at nattstubber på de samme felt ga 3—400 fisk.

Det er verdt å legge

Et bra trekk.

merke til at den fisk som ble fanget med slepenøtene (når unntas den yngel som ble fanget i originalnøtene) var gjennomgående større og fetere enn den fisk som ble fanget på liner. Det synes også her å gjøre seg gjeldende at den største og fineste fisken ikke har så lett for å ta agn som den magre fisk.

Skal en bedømme mulighetene og betydningen for en videre utnyttelse av denne fiskemetode, må det nevnes at agning, setting og draging av en linestubb på 2 — 2 500 angler tar 3—4 timer og at det driftes med 4—5 stubber i døgnet.

Hvis en regner med en gjennomsnittsfangst av 4—500 fisk pr. stubb i den slakkeste periode, utgjør dette 2—2 500 fisk pr. fartøy eller ca. 4—5 000 fisk på begge fartøyer tilsammen.

De største antall trekk som ble gjort med slepenøtene var 6 trekk fra kl. 8.00 til kl. 23.30. Med innøvde mannskaper og ved å innføre et tovaktsystem skulle det være mulig å kunne gjøre 10 trekk i den samme tid det tar å drifte med 4—5 linestubber.

Setter en da en fangst av gjennomsnitt 500 stkr. fisk pr. trekk kommer en teoretisk opp i det samme kvantum som for liner og en har oppnådd å spare arbeidet med agning av liner og utgiften til agn.

Forsøkene med »pareja« slepenøter ble gjort på grunnbankene på 30—40 favner vann, idet det her viste seg å være de gunstigste forhold for fisken. Det skulle dog ikke være noe i veien for å fiske på dypere vann om bunnforholdene og fisken for øvrig tilsier det.

Trekkenes varighet var omlag fra 40 min. til 1 time, men en anser det ikke for usansynlig at en, om flere fartøyer kom i drift og en ble bedre kjent med bunnforholdene, vil om ønskelig kunne strekke slepetiden til 1½ à 2 timer og da med tilsvarende større fangster.

Det vil imidlertid bli nødvendig å vie oppmerksomheten på konstruksjonen av sterkere redskaper, likesom en også bør gå inn for å konstruere en lettere footrope for slike nøter, da en derved vil kunne spare inn atskillig tid på bøting og utgifter til vedlikehold av redskapene.

Værforholdene og den relativt korte tid en hadde til disposisjon førte til at en ikke fikk anledning til å prøve snurpenoten.

Da klargjøringen av fartøyene, innseilingstiden fra feltet medregnet, krevde 4 døgn og da en måtte regne med 2 døgn til avvikling, hadde en 14 dager til rådighet for de vitenskapelige undersøkelser og de praktiske fiskeforsøk.

Under forsøkene med slepenøtene var en til stadighet i kontakt med fiskefartøyer nord og syd på bankene for å holde seg ajour med værforholdene og fiskeforekomstene, men forholdene var ugunstige i forsøktiden, bortsett fra som før nevnt et par døgn på de banker en drev forsøk med slepenoten. Fiskeforekomstene var imidlertid ikke så tette at en anså et forsøk med snurpenot for lønnsomt. Det ble gjort

forsøk om natten med å lyse fisken opp, men da bare et av fartøyenes ekkolodd registrerte spredte fiskeforekomster, fant en ikke å ville risikere snurpenoten da fisken sto nær bunnen på 20 favner vann. I Færinghamnen fikk en ombord i m/s »Reinsfjell« et ekkodiagram som viste registreringen av fisk som utvilsomt ville ha bydd store muligheter for fiske med snurpenot. Disse registreringer var dog gjort nær land på de sydligste banker, men der var også gjort lignende registreringer i Holstenborgsdypet, uken før forsøksdriften tok til.

Det er således grunn til å anta at det kan være muligheter for å fangste med snurpenot under gunstige værforhold.

Det ble også gjort en enkelt forsøk med den såkalte »atomtrål«, men da det var ubetydelige fiskeforekomster som sto nær bunnen og da noten var blitt revet under utsettingen ble det ingen fangst.

»Atomtrålen« var av den vanlige type som benyttes av danske fiskere. Den har en åpning på 8×8 favner. Redskapen syntes å være i minste laget når fiskeforekomstene er tynne.

En anser det dog mulig, om en slik pelagisk slepenot ble gjort stor nok, at den i en viss tid av sesongen på Vest Grønland, vil kunne gi lønnsomme fangster under visse høve.

Under forsøkene fant en høve til å få tatt de hydrografiske snitt som var satt opp på programmet, unntatt snittet på Store Hellefiskbank, likesom også de planlagte fiskemerkinger og målinger ble gjennomført.

Forsøkene med »pareja« noten var omfattet med interesse av fiskeskipperne på de øvrige fiskefartøyer og førerne av forsøksfartøyene uttalte at de ville gå inn for slike forsøk til neste sesong.

Det bør være en oppgave for direktoratet på grunnlag av de erfaringer en høstet i år, å gå inn for å framstille høvelige redskaper for såvidt store fartøyer som de som driver fiske ved Vest-Grønland, og så til kommende sesong treffe avtale med interesserte rederier eller fiskeskippere om bortleie av redskapene på vanlig prosentbasis, om ikke rederne selv vil gå til anskaffelse av slike redskaper.

De oppnådde resultater synes i hvertfall såpass lovende at det bør arbeides med saken.

FORSØK MED LEVENDE SILD SOM LOKKEMAT UNDER STØRJESESONGEN 1950

Av konsulent Rokstad

De tildels meget gode resultater som enkelte størjefiskere oppnådde med snurpenot i 1949 førte til at et stort antall fiskere skaffet seg nye størjenøter eller spesielle fiskerom som de satte på sine vanlige seisnurpenøter for dermed å stå godt rustet til størjesesongen.

Sesongen i 1950 ble dog en stor skuffelse for de fleste størjefiskere idet storstørjen, som i de senere år har utgjort hovedmengden av notfanget størje, ikke søkte inn til kysten i de vanlige mengder.

Forekomstene av storstørje var små og spredte og de enkelte flak som opptrådte på gunstige områder ble som regel jaget av så mange notlag at flakene ble opprevet og fangstene ubetydelige unntatt i enkelte tilfeller.

Størjefisket med snurpenot har tidligere år vanligvis foregått i søre del av Nordland, i Trøndelag og Møre, mens en i 1950 fikk de største fangstene, vesentlig av småstørje, i området ved Stad og sørover.

Fiskeridirektoratet har fram gjennom årene gått inn for å støtte utviklingen av fangstmetodene for størje ved bl. a. å yte tilskudd til forarbeidelse og forsøk med nye nottyper, og en har herunder bl. a. gått inn for å søke tilpasset amerikanske snurpenøter for våre forhold.

Som kjent bruker også amerikanske fiskere med gode resultat levende sild ved fangst av en del størjesorter. Silden oppbevares levende i en tank ombord i fartøyer og ute i feltet kastes en del av silden ut for å lokke størjen til fartøyet. Silden søker som regel ly i skyggen av fartøyet og størjen som søker lokkematen blir gjerne bytte for krokredskaper.

Sommeren 1950 leiet Fiskeridirektoratet en brønnbåt, m/s »Fram«, eier S. Gjøn, Kristiansund N., for bl. a. å gjøre forsøk med levende sild som lokkemat for fangst av makrellstørje.

Forsøkene som ble ledet av fiskerikonsulent G. Rokstad, pågikk i tiden 17/7—9/8.

I denne tiden ble det også ombord i enkelte størjesnurpefartøyer

under fisket gjort endel iakttagelser vedrørende fiskemetodene og redskapenes konstruksjon m. v.

M/s »Fram« ble gjort skikket til føring av levende sild ved at bunnventilene i brønnen ble dekket med finmasket notlin, men forøvrig var en ukjent med hvordan silden ville reagere etter overføringen fra noten og under den videre oppbevaring og transport under forsøkene.

Følgende utdrag av dagboksoppteignelsen gir et bilde av de viktigste iakttagelser under forsøkene.

Utdrag av dagbok.

Tirsdag 18/7. Kl. 17.00 var alt klart og en gikk til Årsund for å ta inn sild, der hadde nemlig m/s »Stormfuglen« av Kristiansund stående et steng på 200 hl. Spørsmålet var nå hvordan en skulle foreta innlastning av silden. Av erfaring visste en at silden tåler svært lite før den tar skade og det ble besluttet å håve silden med hektolitermålet slik at en fikk sild og sjø sammen. Det ble på den måte ikke meget sild i hvert mål, men til gjengjeld utsatte en ikke silden for det press som den ville fått dersom den ble tatt i håv på vanlig måte. Da en hadde lite kjenskap til hvordan silden ville reagere i brønnen, bestemte en seg for å ta bare 4 hl som prøve. Brønnens størrelse var på 12 kb. og vanligvis kunne den oppbevare ca. 4 000 kg levende torsk. Således var det grunn til å anta at en såvidt liten mengde sild uten vanskelighet ville holde seg levende. Kl. 20.00 var silden tatt ombord og fartøyet avgikk direkte nordover til Folla, hvor der etter de siste meldinger skulle ha vært observert noen få størjer.

Onsdag 19/7. Lett nordlig bris. Avsøkte feltet Frohavet. Etter fuglelivet å dømme var det grunn til å anta at der var noe sild tilstede, men det var ingen størje å se. Flere størjesnurpere som tidligere hadde ligget på Helgelandskysten var nå på vei sydover. Etter hva disse berettet lå det dårlig an med størjen. Såvidt de visste var det ennå bare 3 båter av den store flåten som hittil hadde fått fangst. Erfarne størjefiskere betegnet forholdet som uvanlig og kunne ikke huske lignende år med så små forekomster. Hva som egentlig var årsaken er ikke godt å si. Enkelte mente det var åteforekomstene, andre igjen temperaturen. Førstnevnte, som utvilsomt har meget å si, er vel i dette tilfelle den avgjørende faktor. Sirkulasjonspumpen, som skaffet friskt vann til brønnen, hadde på en eller annen måte stoppet. Silden som tidligere hadde vært meget levedyktig, begynte med en gang å legge seg på siden og flyte opp, tegn som tydet på at den holdt på å stryke med. Skipper Gjøn, som i flere år hadde drevet transport av levende fisk, mente at såvidt lite sild som det var i brønnen så skulle silden ha betingelser for å leve, selv om pumpen ikke var igang. Etter en halv times tid kom pumpen igang igjen og en fulgte nøye med og merket seg hvordan silden kviknet til. Den sild som tidligere hadde ligget på siden, begynte med en gang å rette seg opp og svømte omkring som før. Det var tydelig å se at silden hadde et langt større behov for stadig tilførsel av frisk vann enn f. eks. torsk og sei. Etter å ha undersøkt feltet ved Kya uten å ha sett antydning til størje bestemte en seg for å gå opp til Besaker og ankre for natten.

Torsdag 20/7. Avgikk fra Besaker kl. 04.00. Lett NO bris. Sirkulasjonspumpen hadde gått hele natten og silden så ut til å være i beste velgående; bortsett fra noen få døde sild, som sansynligvis hadde tatt skade ved innlastningen, svømte resten omkring som vanlig. Avsøkte i løpet av dagen feltet Folla, Leka-fjorden og Hortensfjorden, men så ikke antydning til størje. På Folla var det

en masse snurpere. Det fortaltes at det foregående dag var sett noen få størjer der, men så vidt vites var det ingen som fikk fangst. Gikk opp til Hortensvær for natten.

Fredag 21/7. Avgikk Hortensvær kl. 07.00 Avsøkte på nytt feltet Hortensværffjorden, men forholdet var som foregående dag. Det var noe sild tilstede, men ingen størje. Beretningene fra de andre størjefiskere gikk ut på at forholdene var de samme over alt. Det var ingen som så antydning til størje. Fiskerne var begynt å bli misstrøstige og det var enkelte som tvilte på om størjen ville komme i det hele tatt. Været var fint, og da en gikk ut fra at de vanlige felt på fjordene ville bli grundig undersøkt av fiskerne, bestemte en seg for å undersøke ute på havet, i håp om å kunne treffe størjen på innsig. Kursen ble satt for Sklinabanken. Avsøkte feltet Sklinabanken og SV over til Halten. I NV av Kya ca. 30 n. m. av kom en over gode forekomster av sild (småsil). En foretok systematisk undersøkelser over større områder.

Lørdag 22/7. Etter å ha kjørt hele natten og formiddagen uten resultat, bestemte en seg for å gå inn til Einvika for å bunkre.

Søndag 23/7. Lå i Einvika. Mesteparten av silda var strøket med i løpet av natten. Hva som egentlig var årsaken er det ikke så godt å si, men en antar at det skyldes forlite forsiktighet under inntakingen av silden. Ved nærmere undersøkelse viste det seg nemlig at sild, som under inntakingen mistet noe av risten (skjellene) fikk sår og var lite levedyktig.

Mandag 24/7. Avgikk fra Einvika 05.00. På Folla var det flere båter som krysset feltet, men såvidt en forsto var det ingen som så tegn til størje. En bestemte seg for å gå utover til Haltenbanken og undersøke feltet sydover utenfor Frøya. Ute på Haltenbanken var det gode forekomster av sild (småsil). Hele havet fløt så å si av sild, men det var ingen størje. Bortsett fra meldinger om noen få størjer som var sett på Talgsjøen meldtes det ikke om størje fra andre felt. En ble nå etter hvert klar over at størstørjen kom til å svikte denne sesong. Hvis den ikke kom inneværende uke, kunne det neppe regnes med at den ville komme senere. En bestemte seg for å trekke seg sydover til Møre for der å møte småstørjen når den kom på innsig. Ut på dagen ble det frisk NO bris og været ble etter hvert så dårlig at en fant det rådeligst å gå inn til lands og fortsette leden sydover.

Tirsdag 25/7. Avsøkte feltene Frohavet og Ramsøyfjorden, ingen størje.

Onsdag 26/7. En bestemte seg for å gå inn til Aursundet og fortsatte Vinjefjorden sydover idet en håpet på å få ta inn ny sild da en visste at det fremdeles var noe sild tilstede i Vinjefjorden.

Ved Vågosen hadde m/s »Elida Hansen« sild stående i lås. Kaptein Kjærringvåg var oss behjelpelig med å få silden ombord uten at den tok nevneverdig skade. Inntakingen foregikk som første gang med hektolitermålet. Hektoliteren ble fylt i noten og heist ombord hvor den ble firt ned i brønnen og hvelvet. Det ble ikke så meget sild i hver hektoliter når en skulle ta sjø og sild sammen, ca. 25 l. i hver hl., men til gjengjeld bevarte silden risten (skjellene) bedre og den syntes å være meget levedyktig. Etter at silden var tatt ombord fortsatte en sydover til Talgsjøen. Syd av Kråkøen på Talgsjøen kom en over noen størjer. En forsøkte med en gang å kaste ut sild. Det ble forsøkt såvel med levende som død sild. Samtidig ble det gjort forsøk med krok, idet en brukte sild som agn. Tanken var å forsøke å lokke størjen til seg med å kaste ut sild. Det ble i løpet av kvelden gjort flere forsøk, men uten resultat. Det så ut som om størjen ikke ensat at det ble kastet ut sild. Tiltross for at en gikk helt opp til størjeflakene, reagerte ikke størjen. Såvidt en forsto kom det av at det syntes å være så rikelig av sild tilstede på feltet at størjen til en hver tid kunne forsyne seg. Det var

således ikke noe uvanlig å se silden stå tykk som en vegg nede i sjøen når størjen kom tilsyne i overflaten. Størjefiskeren, Olai Hotran fra Veidholmen tok samme dag et kast på 47 stk. storstørjer. Ut på kvelden ble det atter helt stille på feltet og en bestemte seg for å gå opp til Årsundøen og ankre for natten.

Torsdag 27/7. For å holde liv i silden ble pumpen holdt igang hele natten og kl. 03.00 gikk en ut på feltet igjen. Det hadde etter hvert samlet seg mange båter på feltet og ved middagstider kunne en telle 50 snurpere. Så snart det visste seg noen størjer på sjøen, skulle alle ha tak i dem, men resultatet ble, som det oftest blir i slike tilfeller, at ingen fikk noe. Det ble ikke anledning til å gjøre forsøk med krokredskaper eller levende sild.

Fredag 28/7. Frisk nordlig bris. På algsjøen var situasjonen den samme. Beretningene nordfra gikk ut på svart hav og en var tilbøyelig å regne med at det ikke ble storstørje når den ennå ikke var kommet inn til kysten. En bestemte seg for å gå sydover til Stadt sammen med en del snurpenotfartøyer.

Lørdag 29/7. Frisk NO bris. Etter uavbrutt kjøring hele natten kom en til Breisundet kl. 04.00. Det var ikke noe ideelt fiskevær, men en bestemte seg allikevel for å ta en tur utover til Rundø. Idet en var kommet tvers av Græsøene ble det observert en masse størje som gikk i store knuter. Såvidt en forsto var det småstørjen som var kommet. En gikk bort til en stor knute og gjorde forsøk med krok samtidig som det ble kastet ut sild. Resultatet ble som tidligere, størjen reagerte ikke. Formodentlig var årsaken den samme her som på Talgsjøen, størjen hadde så mye sild å gå i at den ikke enset det som ble budt den. Trass i det dårlige været greide snurperne »Storsund II« og »Hein« å ta hver sin fangst på henholdsvis 250 og 270 stk. størje. Skipperne på ovennevnte båter bekreftet at det var småstørjen som var på innsig. Fangstene besto av blandingsfisk og vekten på størjen lå for det meste mellom 50 og 70 kg. Der ble i løpet av formiddagen gjort flere forsøk med krok og levende sild, men uten resultat. Vinden øket utover dagen til liten kuling og en fant det rådeligst å gå inn til Ålesund.

Søndag 30/7. Lå i Steinvågsundet, Ålesund. Silden som tidligere hittil hadde levet i beste velgående, var strøket med i løpet av natten. Hva som egentlig var årsaken er det ikke så godt å si, men en antar at det skyldtes strømninger av urent vann. En undersøkte i løpet av dagen muligheten for å få ny forsyning av levende sild for å kunne fortsette forsøkene, men det var ingen sild å få på disse kanter. Nærmeste plass hvor en kunne få ny forsyning var ved Surnadalsfjorden på Nordmøre. Skulle en ta fatt på den lange veien ville en miste minst to dager på feltene og da de forsøkene en hittil hadde gjort ga et så lite oppmuntrende resultat, fant en det ikke formålstjenlig å gjøre flere slike forsøk. En bestemte seg for å gå ut på feltet sammen med snurperne for på nært hold å følge gangen i fisket.

Mandag 31/7. Avgikk fra Ålesund kl. 03.00. Lett vestlig bris. Flåten som tidligere hadde lagt på Nordmøre og Trøndelag var nå på vei sydover, tilkalt av de gode meldinger. Avsøkte i løpet av dagen feltet Breisundet, Runde, Stad. Småstørjen var nå kommet for alvor. Overalt var det store størjeknuter og snurperne var stadig i aktivitet, men så vidt en forsto var størjen vanskelig å fange og det ble gjort mange bomkast. Av de 20—30 snurpere som var samlet på feltet, var det bare 5—6 stykker som fikk fangst. Etter en del patruljering fram og tilbake på feltet, gikk en opp til Godøen kl. 22.00

Tirsdag 1/8. Kl. 04.00 avgikk til feltet. Været var fortsatt det samme, blikk stille, riktig et ønskevær for fangerne. Det hadde etter hvert samlet seg mange snurpere og skyttere på feltet. Foruten noen få fartøyer som lå igjen oppe i Nordland, var praktisk talt hele flåten samlet mellom Storholmen og

Stad. Størjen sto over hele feltet, slik at fisket foregikk uten nevneverdig bråk. Det var størje nok til alle og god plass. Det ble heller ikke i dag tatt noen fangst av betydning i forhold til flåtens størrelse. Størjen var snar og stakk som regel ned med det samme noten gikk ut. Det så ut som om den var redd noten. Selv om størjen kunne gå rolig når en gikk rundt den uten å sette not, gikk den ned så snart som noten ble satt. For å få en oversikt over forholdene foretok en i løpet av dagen avstikkere i forskjellige retninger. Størjen sto over et større område mellom Ona og Olderveggen med største tyngde på Runde-feltet. En fikk inntrykk av at det var mest sild tilstede på sistnevnte felt.

Onsdag 2/8. Lett bris. Avsøkte feltet Storholmen—Grip. Utenfor Storholmen var der flere størjesnurpere som lå og jaktet på noen åter. Ellers var det lite å se på feltet nordover. Fra Grip ble kursen satt NV. Tanken var å undersøke havet utover Egga og så følge denne sydover.

Torsdag 2/8. Lett bris. Avsøkte feltet Egga vestover, til Aktivnesset og derfra i rett linje til Stad. Noe størje av betydning så en ikke før en kom vest til Aktivnesset. Der var flere store størjeknuter som etter alt å dømme var på innsig. Likeledes så en mye størje mellom Aktivnesset og Stad. Etter meldingene fra fiskerne å dømme, var størjen fremdeles like vanskelig å få tak i. Det lyktes bare 5-6 snurpere å få fangst. Gikk inn til Haugsholmen.

Fredag 4/8. Avgikk fra Haugsholmen kl. 05.00. Lett bris SO. Avsøkte feltet Stad, Kråkenes, Olderveggen. Der var mye størje tilstede, men den sto spredd over hele havet og ville nødig samle seg i knuter. Formodentlig var det åteforekomstene som var forlite samlet. Over radio fikk en melding om at »Nord-solund II« hadde tatt 650 stk. størje i ett kast på Hellefjorden. Herr Gjøen, eieren av m/k »Fram« hadde fått melding om at han måtte sette m/k »Fram« inn i levendefisktransporten.

Lørdag 5/8. I Haugsholmen lå der flere størjesnurpere, blant andre m/s »Hjalmur« av Kristiansund N. M/s »Hjalmur« var utstyrt med en størjenot konstruert spesielt for fangst av småstørje. Det var ingenting iveien for at en kunne få være med »Hjalmur« ut og en benyttet anledningen. Avgikk fra Haugsholmen kl. 07.00. Utenfor Kråkenes kom en over en masse størje, men den var vanskelig å ha med å gjøre. En gjorde 2 bom-kast i løpet av dagen. Over radiotelefon sto en i kontakt med de andre størjesnurpere og så vidt en forsto var forholdet noenlunde likt over alt. Størje var det over alt fra Marstein i syd til helt opp til Vestfjorden. Tar en i betraktning det store område feltet omfattet og det forhold at størjen fantes i store mengder samtidig på hele feltet, kan en danne seg en liten mening om hvilke enorme mengder størje det er som til sine tider hjemsøker norskekysten. Etter at en forgjeves hadde lett etter lagelige knuter, bestemte en seg for å gå opp til Måløy og henge noten til tork i helgen.

Søndag 6/8. Lå i Måløy.

Mandag 7/8. Lå i Måløy. I løpet av dagen ble noten dratt ombord og det ble rettet på forskjellig som måtte forandres.

Tirsdag 8/8. Avgikk fra Måløy kl. 04.00. Størje var der nær sagt over alt, like fra landbakken og så langt utover en kunne se, men det ble ikke noen høvelig anledning til å kaste før en kom sydover til Olderveggen. Her hadde størjen gått sammen i store knuter på flere hundre fisk i hver knute. Som tidligere var størjen meget sky og den stakk som regel ned før en fikk satt noten rundt den. Kl. 14.00 kom en over et såkalt flak. Dette er størje som er på trekk. Størjen springer ikke som den vanligvis gjør når den går i knuter, men den går så vidt oppe i overflaten med ryggfinnen. For en som ikke kjenner forholdene, ser et slikt »flak« nærmest ut som en stor makrellstim og det kan vanskelig sees unntaken når det er stille vær. Slike flak kan ofte inneholde flere hundre fisk.

Størjeskytterne regner flakfisken som den sikreste fisken å jakte på. For snurperne er det gjerne motsatt, idet størjen som regel trekker med så god fart at det er vanskelig å få ringet den inn. Nevnte flak var etter utseendet å dømme et usedvanlig stort flak og en anslo det til å inneholde ca. tusen fisk. En var til å begynne med litt i tvil om en skulle gi seg i kast med flaket, men etter en del overveielse fant en allikevel å ville gjøre et forsøk. Som nevnt foran går flakene ofte med god fart og det samme var tilfelle med dette flak. Farten ble ansatt til ca. 4 knob. Det var nå om å gjøre å komme seg fram foran størjen og å få satt noten uten å skremme den, og samtidig få satt noten slik at størjen rente inn i den og ikke utenom. Før noten ble satt ble det gjort en runde rundt flaket for å se hvordan størjen reagerte. Størjen tok ikke hensyn til båten, men fortsatte uførtrodd sin gang. Det så således ut til å være gode sjangser for fangst og en kjørte seg til for å sette noten. En måtte da helt rundt størjeflaket før en kom slik til at en kunne begynne å sette, og lot noten gå. Straks noten tok sjøen fikk størjen en helt annen gang og delte seg opp i to flokker som tok hver sin vei. Den ene flokken svingte samme vei som fartøyet og gikk langs med notveggen, således at en hele tiden hadde den på fartøyets st. b. side. På den måten ble den så å si ledet inn i noten. Fangsten ble 200 størjer. Til å begynne med var det sikkert atskillig mere størje i noten enn det som ble berget. Det var nemlig en masse størje som hadde gått gjennom noten. Uten å overdrive kan en si at det var like mange hull i noten som det antall størjer en fanget.

Onsdag 9/8. Leverte i løpet av dagen fangsten til Måløy Fryseri. Fangsten besto utelukkende av småstørje med en gjennomsnittsvekt på ca. 60 kg.

Størjesnurpenotens konstruksjon og bruksmåte.

De snurpenøter som nyttes til størjefiske er vidt forskjellig både av størrelse og konstruksjon og en antar at av de ca. 150 nøter som har vært i bruk er det neppe to som helt er like. Lengden varierer fra 180 fv. til 280 fv. Dybden fra 30—50 fv. Maskestørrelsen, omfaret, varierer fra vanlige seinøter 15—16 omfar helt ned til $4\frac{1}{4}$ omfar. Den prosentvise innfelling kan også variere en del, men vanligvis ligger den rundt 50 %.

Felles for alle størjenøtene er fiskerummet (håvlinet). Dette er plasert i den ene enden av noten og er bundet av tykt, sterkt snøre, som er sterkest oppe ved flåen, hvor det vanligvis nyttes 18—21 kgs. Styrken av snøret avtar gradvis nedover til grunnen. Fiskerommet er ca. 40 fv. langt og har vanligvis samme dybde som noten forøvrig.

F i s k e t e k n i k k e n .

Herunder regnes bergningen av fangsten etter at den er fanget i noten.

Etter at en ble klar over at størjen i sin alminnelighet ikke går på garn eller not sålenge den har forholdsvis god plass og bevegelses-

frihet, ble det lettere å fange størjen med not enn det var i den tid en var uvitende om dette og ofte måtte ty til sprengstoff (dynamitt) for å avlive størjen i noten.

Som før nevnt, er det bare en liten del av noten, ca. 10 % som er så sterk at den tåler påkjenningen av størjen når den setter på notveggen. Resten av noten er av så tynt lin at størjen uten vanskelighet kan gå gjennom når som helst.

Størjen blir således på en måte fanget ved hjelp av list og fangsten foregår på følgende måte.

Noten settes vanligvis med håvlinet først og ringes sammen og snurpes opp som på vanlig måte for snurpenøter. Mens snurpingen foregår og under inntakingen av den smekre del av noten (skremmelinet) gjelder det at noten holdes så åpen (rund) som mulig for at ikke strøm og vind får anledning til å legge den sammen slik at det dannes bukter i linet. Notene holdes vanligvis åpen ved hjelp av 2 eller flere mindre motorbåter som når det er nødvendig strekker på flåen i forskjellige retninger. Som før nevnt er det nødvendig at det er god plass inne i noten sålenge det er mere enn fiskerommet som ennå er ute av noten. Hvis noten legger seg sammen, setter størjen på notveggen.

Avlivingen av størjen foregår etter at den smekre del av noten (skremmelinet) er tatt inn og bare fiskerommet er igjen ute. Det som før var regnet som et problem, foregår nå på en lettvent måte og besørger av størjen selv. Håvlinet tørkes opp fra grunnen og derved gjøres plassen i noten mindre. Etter hvert som det blir trangt om plassen oppstår det formelig panikk blant størjene som renner på notveggen og pisker med sporen så spruten står. Den blir da stående slik og borre til den praktisk talt blir sprengt og synker død ned i noten. Dreier det seg om et stort kast, f. eks. flere hundre størjer er det stor påkjennning på noten og det skal gode greier til for å ta fangsten opp.

I dårlig vær med stor sjø er det ikke å anbefale å gi seg i kast med store fangster.

K o n k l u s j o n .

Størjefisket foregår som kjent i tiden fra de første dager i juli til ut i oktober måned og betegnes fra fiskerhold som to sesonger, storstørje og småstørjesesongen.

Storstørjesesongen begynner først og regnes vanligvis fra juli til ut august.

Fisket foregår da vesentlig på Nordlandskysten, hvor størjen ofte opptrer i store stimer. Småstørjesesongen regnes fra de første dagene i august og varer ut i oktober.

Førstnevnte sesong ble i år helt misslykket, idet storstørjen av en eller annen grunn uteble.

Fisket tok således først til for alvor rundt de første dagene av august, da småstørjen begynte å trekke inn til kysten.

Når det gjelder notfiske etter størje, har en tidligere erfaring for at storstørjen lar seg fange uten at det er behov for spesialnøter eller fisketeknikk utenom det som nå vanligvis nyttes. Med småstørjen er det annerledes. Småstørjen opptrer på en ganske annen måte enn storstørjen. Den er kvikkere i sine bevegelser, mere sky for båter og redskap og vanskeligere å fange. Til sine tider er den så å si umulig å fange. Ved begynnelsen av småstørjesesongen, med det samme småstørjen kommer inn til kysten, blander den seg gjerne med etternølere av storstørjen, og da har den en forholdsvis rolig gang. Da blir det også tildels tatt gode fangster. Etter hvert som storstørjen kommer bort og forekomstene utelukkende består av småstørje, avtar sjangsene for fangst og ut i september regnes det således for et slompetreff å få en fangst.

Tar en småstørjens kvalitet, som ligger langt over storstørjen, i betraktning, er det beklagelig at det skal være så forsvinnende lite som blir fanget av den i forhold til de enorme mengder som årvist hjemsøker norske-kysten i i høstmånedene.

Da storstørjen uteble i år, ble fangerne henvist til å fange småstørje og fisket ble i sin helhet meget ujevnt og sjangsebetonet. Det var således flere fangere som ikke fikk fangst i det hele tatt.

Det synes å gå fram at en stor del av de nøter og den fiskemetode som anvedes til fangst av storstørje ikke er de nøter og den fiskemetode som kan bli de mest effektive til fangst av småstørje.

Etter undertegnedes mening er det flere ting som kunne gjøres på en annen måte og som muligens ville bidra til å bedre fangsten.

Således bør der gjøres forsøk med å sette noten fra to båter istedet for som tidligere, fra en båt. Dersom dette lar seg gjennomføre, vil en kunne greie å sette noten på langt kortere tid enn før, og således ha større sjangser for å få fangst.

En annen ting som kanskje er av like stor viktighet er inntakingen av noten (skremmelinet). Som før nevnt må den smekre delen av noten (skremmelinet) være tatt inn før en kan være sikker på å berge fangsten. Til inntaking av skremmelinet går det vanligvis med fra 1 til 1 ½ time. I en så vidt lang tid har det i flere høve hendt at strøm og vind har lagt noten sammen og som følge derav har store deler av fangsten gått tapt. Det har også hendt at fangster på flere hundre stykker i sin helhet er gått tapt på grunn av at noten har lagt seg sammen. I denne forbindelse kan det nevnes at M/S »Ingo« siste sesong hadde et storkast, men uheldigvis fikk de kluss med motoren i hjelpebåten og før de greide å få motoren istand hadde noten lagt seg sammen. Det ble berget bare

noen få fisker, mens det viste seg å være 800 hull i noten, som viste hvor det var blitt av fangsten.

Det ville være av stor betydning om en kunne finne fram til en måte å foreta innhivning av noten på, som forkortet tiden til dette arbeide. En ville derved lettere kunne berge fangstene.

SILDETOKT MED „G. O. SARS“ I NORSKEHAVET 5/7—24/8 1950

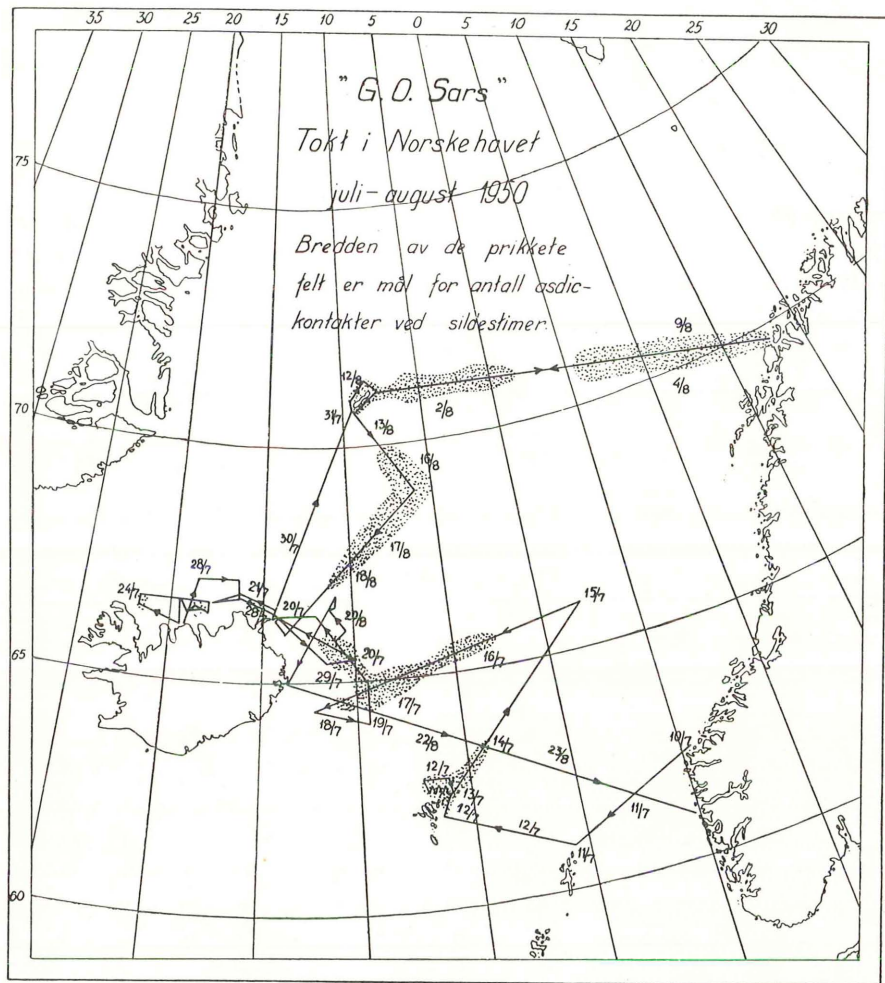
Av konsulent Finn Devold.

Sommeren 1949 fikk Fiskeridirektoratet med støtte fra Noregs Sildesalslag og Islandssildfiskernes Forening anledning til å ta fatt på oppgaven å søke å klarlegge sildens ruter i det åpne hav. Snurpefartøyet m/s »Vartdal« ble leiet og nyttet til et to måneders tokt med undertegnede som leder ombord. De konklusjoner vi kan trekke av resultatene av m/s »Vartdal«s tokt er at sildeforekomstene som årlig rapporteres av våre linefiskere som fisker ved Færøyane, er vesentlig norsk sild av samme årsklasse som en senere på sommeren finner ved Langanes på Island. Den forsvinner i alminnelighet fra Færøyfarvannet i midten av juli. Ved månedsskiftet juli—august opptrer der sild ved Langanes. Der ble også observert sild midt i Norskehavet av værvarslingskipet »Polarfront«, »Veslekari« og andre. Videre fant vi med »Vartdal« sild ved Jan Mayen.

Det er rimelig å anta at silda som på forsommeren oppholder seg NE—E av Færøyane er sild som har gytt på Norskekysten om våren og som har trukket vestover til Færøyane og derfra trekker nordover mot Island. Hvilken rute den følger for å komme frem til Jan Mayen var imidlertid uklart.

I sommer fikk vi forskningsfartøyet »G. O. Sars« til disposisjon for å fortsette fjorårets undersøkelser etter sild i åpent hav. Dessverre kom vi av forskjellige grunner sent avgårde. »G. O. Sars« forlot Bergen 5. juli, og måtte først til Brattvåg for å få innmontert en vinsj, så det var først 10. juli at vi var klar for toktet. Den vitenskapelige stab ombord besto av:

Fiskerikonsulent Finn Devold.
Vitenskapelig assistent Olav Aasen.
Teknisk assistent Sigfred Kristoffersen.
Kontorassistent Oddvar Dahl.
Asdicoffiser Gudmund Vestnes.

Asdicoperatør Oskar Annaniassen.
Asdicoperatør Birger Brynildsen.

Videre medfulgte kjemiingeniør Kjell Bålsrud for spesielle undersøkelser av planktonets kjemiske sammensetninger.

Om kvelden 10. juli tok vi fatt på hydrografisk snitt fra Kråkenes via Shetland til Færøyane. Snittet ble gjennomført uten særlige hendelser. Nord for Færøyane ble der sweepet med ASDIC over feltet i kanten av banken og utover dypet. Spredte forekomster av sild ble registrert, men de var så svake og spredte at vi ikke forsøkte å fiske. Vårt inntrykk var at silda allerede for det vesentligste hadde forlatt Færøyfarvannet.

Vi fortsatte derfor med et hydrografisk snitt mot Værskipet 66°N 2°E. 50 kvm. mellom stasjonene og ned til 2 000 m. dybde. 16. juli var dette fullført og noen instrumenter vi medbrakte fra Vervarslinga i Bergen ble brakt ombord i værskipet.

Den opprinnelige plan var at vi fra værskipets posisjon skulle ta et hydrografisk snitt i retning Langanes. Vi hadde imidlertid interesse av å undersøke om vi kunne finne sild i havområdet mellom Færøyane og Island, da den etter meldingene fra Island ennå ikke hadde innfunnet seg ved Langanes. Vi tok derfor snittet i retning Stoknes på Sydøst-Island. Da vi hadde tatt to hydrografiske stasjoner i denne retning, altså 100 kvm WSW av værskipets posisjon, kom vi opp i sildestimer som holdt seg i 12—30 m dyp, posisjon 65° 27' N og 3° 14' W., og her satte vi drivgarn. Det viste seg å være for lyst til at silden gikk på garnene. Bare et meget tynt nylongarn fanget 27 sild.

17. juli fortsatte vi snittet og registrerte stadig sildestimer med ASDIC. Vi passerte her en kald vanntunge som kommer sydover fra området mellom Island og Jan Mayen. På vestsiden av denne kom vi også opp i sild og vi satte 13 garn om kvelden. Da vi trakk garnene på morgenen 18. juli fikk vi 4½ kasse sild av fin kvalitet. Fettanalyse av denne, foretatt av Bålsrud, ga 18,5 % fett. Da vi kom inn over bankområdet sydøst for Island tapte vi kontakten med silda. Det hydrografiske snitt ble avsluttet inne på banken.

Kursen ble så satt rettvise SE i håp om å kunne bestemme sydgrensen for sildeforekomsten. Vi fortsatte i denne retning til 64°N og 10° W uten å finne sild. Derfra ble satt kurs rettvise nord, og etter 2 kvartmils gange i denne retning kom vi opp i sild. Garnene ble satt kl. 24.00 18/7, posisjon 64°N 12° 35'W. Fangst 56 storsild alle på nylongarnet. Vi fortsatte å krysse nordover med stadig kontakt med sild på ASDIC og ekkolodd. 19/7 kl. 10.55 stoppet vi da der var mange åter i overflaten. — Notbåtene ble satt på vannet, og der ble kastet på en mindre åte, posisjon 64°59'N 9°46' W. Fangst 5 hl. Vi håvet en del av silda og lot resten gå over i en mær for merking. Kaptein og mannskap gjorde ennå et kast med snurpenoten. De fanget en åte som inneholdt 30—40 hl. sild. Det vesentligste av denne ble håvet ombord, og resten lot vi gå i noten for merking. Heksbåten ble satt på vannet og 4 mann gikk ombord i den for å merke sild. Det viste seg dessverre at heksbåten var for liten, og vi måtte derfor avbryte videre fiske for å få merket flest mulig sild. Ialt ble 500 stk. sild merket og sluppet ved ovennevnte posisjon. Maskinfolkene fisket med snik mens merkingen pågikk, og drog i løpet av natten ca. 100 store sei. Av sildefangsten ble der hodekappet og saltet 30 tønner. Det var helt stille og tallrike åter av sild ble sett i alle retninger. Silden gikk ikke

dypere ned enn 30 m, hvor der var et sterkt overgangslag. Fra 30 m og nedover til 50 falt temperaturen fra 8,5 til 3 grader.

Om morgenen 20. juli begynte det å blåse opp. Vi satte derfor kurs for posisjonen 60 kvartmil rettvise øst av Langanes, for derfra å ta et hydrografisk snitt inn til Island. Underveis hadde vi tallrike kontakter med sildestimer ved hjelp av ASDIC. Da vi kom inn over bankene mistet vi silden også på denne kursretning. Det så ut som der sto sild i et bredt belte øst for 500 meters kåten. Under snittet inn til Langanes ble der ikke registrert sild. Nord for Langanes hadde vi kontakt med noen få spredte stimer.

Vi fortsatte å svepee vestover langs nordkysten av Island uten å finne nevneverdige sildeforekomster. 22. juli ankom vi til Siglufjord for vannfylling etc. Vi lå søndagen over i Siglufjord. Hilste på den islandske sildeforsker Arni Fridriksson og hans folk, beså sildoljefabrikkene etc. Mandag 24. juli stakk vi tilhavs igjen.

Enkelte fartøyer hadde fisket godt med garn utenfor Siglunes og vi sweepet derfor over hele det vestlige felt ved Nord-Island, men kunne bare finne noen få stimer. Våre drivgarnforsøk ga heller ingen fangst av betydning, og den alt overveiende del av drivgarnsflåten drog henimot svarte garn.

De hydrografiske snitt fra Siglunes-Kolbeinsøy og fra Revstangen 60 mil tilhavs ble fullført, mens vi samtidig hele tiden hadde ASDIC og ekkolodd igang. Vårt inntrykk var at der nord for Island var svært lite sild. Hovedtyngden stod langt øst for Island.

Før vi tok fatt på snittet Langanes—Jan Mayen tok vi en avstikker tilhavs fra Langanes i sydøstlig retning, og fant silda igjen ca. 60 kvm av land. Vi hadde over store områder kontakt med silda i alle retninger. 29. juli ble der sendt melding til Fiskeridirektøren hvori der ble tilrådet at flåten ble underrettet og anbefalt å søke østover.

Vi gikk så igjen til Langanes og tok fatt på snittet til Jan Mayen. Dette snittet skjærer tvers gjennom den kalde vanntungen som bukker seg ut fra den Østgrønlandske Polarstrøm. I det kalde vann var det lite plankton og ingen sild å merke. Sweep rundt Jan Mayen 31. juli. Enkelte kontakter med ASDIC, satte garn om kvelden på østsiden av øya; der ble egnet en 1 000 anglers torskeline som også ble satt. Garnene fanget bare 1 sild. Torskelinen ga 27 store torsk og en liten håkjerring. I magen på torsken var vesentlig reker. Vi benyttet torsken til agn på håkjerringline og satte denne på 100—200 favners dyp. Deretter lette vi med ekkoloddet etter jevn bunn for å forsøke å fiske reker. Ut for Hvalrossgatt og sydover til Hollenderbukta, ca. 4 kvm av land, så bunnen antagelig ut på ekkodiagrammene. Vi satte reketrålen, og trålte en time sydover i 150—210 m dyp. Fangst vel en hl fine, store reker. Noen leirflyndrer, polartorsk og små uer, samt en del fisk av zoologisk interesse.

Håkjerringlinen ga ingen fangst. Etter et besøk på Radiostasjonen, fortsatte vi nordenom øya til østsiden, hvor vi nå fikk gode ASDIC-kontakter med sildestimer. Vi satte vår sildeleuke som på grunn av slitasje var skrumpet inn til 12 garn. Da lenken ble trukket fikk vi ca. 16 hl stor fin sild. Hodekappet og magedradd gikk der ca. 340 sild pr. tønne.

Fra Jan Mayen til Hekkingen ble der så tatt et hydrografisk snitt med en stasjon pr. 50 kvm ned til bunn eller 2 000 meter, hvor dybden var større. Under hele overfarten hadde vi kontakt med sildestimer med unntakelse av et belte midt i havet på ca. 100 kvm bredde. Fra 200 kvm ut av Hekkingen til land seilte vi hele tiden igjennom sildestimer. Vi utsatte å gjøre fiskeforsøk, da der i Tromsø var ordnet med 38 nye garn av vanlig islandstype, samt 6 nylongarn, og vi derfor kunne gjøre ganske annerledes representative drivgarnsforsøk etter vi hadde anløpt Tromsø.

I Tromsø fikk vi anledning til å tørke not og garn på »Nordolje« notheng. Der ble fylt vann og proviantert. Motoren i notbåten måtte repareres. 33 tønner sild ble solgt gjennom Brødrene Holm og Helge Jakobsen. Prøver av silda var malt opp ombord og satt i fryseriet for kontroll av fett-analysene som var foretatt ombord. Det viste seg at silda fanget øst for Island inneholdt 17,2 % fett, sild fanget nord av Siglufjord 16,1 %, mens Jan Mayen-silden inneholdt 20,1 % fett. Analysene stemte meget godt med de som var foretatt ombord av Bålsrud. Den alminnelige engstelse for å fiske sild ved Øst-Island, på grunn av at silda der angivelig er av dårligere kvalitet holdt ikke stikk for den sild som sto langt til havs og Jan Mayen-silden var av betydelig bedre kvalitet enn Islandssilden.

»G. O. Sars« gikk fra Tromsø 9. august, og straks vi var kommet ut for Hekkingen kom vi igjen i sild. Vi fortsatte utover i blikkstilte vær. Ved egga var der særlig gode ASDIC-kontakter, og 40 garn ble satt. Da de ble trukket om morgenen var der bare 5 store fetsild i garnene. Under drivningen om natten kom tallrike sildestimer helt opp i overflaten og de viste seg å bestå av mussa, og det var etter alt å dømme mussastimene som ble registrert. Fettanalyse av de fem sild ga hele 31,8 % fett. Vi satte full fart med kurs for Jan Mayen. Hele dagen registrerte vi sild med våre instrumenter, og om kvelden stoppet vi og satte drivgarnsleuken. Vi var da 200 kvm ut av Hekkingen. Fangsten var en eneste sild, som hadde 9 småsild av årets yngel i magen. Der var øyensynlig fremdeles mussastimene vi seilte igjennom, og våre stormaskede garn fanget ikke denne. Det var nå begynt å blåse, og vi fortsatte mot Jan Mayen med ASDIC og ekkolodd igang. Forekomstene var som vi hadde funnet dem under turen Jan Mayen—Tromsø. Ved selve øya var der nå lite sild.

I stedet for å gjenta snittet Jan Mayen — Langanes ble kursen satt rettvise SE for å undersøke forholdene øst for den kalde vann- tungen. Temperaturen tok fort til å stige på denne kurs samtidig med at sildekontaktene øket. Søndag 13. august kl. 9 ble der slått stopp da vi hadde sildeåter i overflaten i alle retninger. Not-båtene ble satt på vannet, og der ble kastet på en åte. Den ga ca. 40 hl. (29 tønner hodekappet magedradd, skarpsaltet sild). Om kvelden ble 40 drivgarn satt. Disse ga 64 tønner sild av meget god kvalitet. Fettinnholdet 20,6 %. Der fortsattes så i sydostlig retning, og temperaturen steg stadig, og vi mistet kontakten med sildestimene da temperaturen i overflaten var henimot 9 grader. Vi satte så kurs rettvise sydvest, og temperaturen begynte igjen å falle og vi kom på ny opp i sild. Ved fortsatt kurs i samme retning kom vi inn i kalt vann og mistet silda, men da vi så la kursen til sydost steg temperaturen og vi fikk igjen kontakt med sildestimer.

Det viste seg at der stod sild mellom 8°—9° V l. helt fra Jan Mayen og syd til tvers av Langanes langs østsiden av den kalde vann- tungen som bukker seg ut fra Østgrønlandsstrømmen mellom Jan Mayen og Island og fortsetter sydover mot Færøyane. Vi fisket fra 69° N — 66°35' N på 4 netter med 42 garn ca. 200 tønner sild. Silda sto i dybder fra overflaten ned til ca. 30 m. Under denne dybde var der kalt vann, som ikke var sildeførende. Til tross for at der var ca. 2 000 meter vann, artet fisken seg som om der bare var 30—35 m. I de neste 10—20 meter falt temperaturen fra 8 grader ned til 2—3 grader, og det så ut som silda ikke gikk ned i det klade vannet. Under snurpeforsøk, hang vår not, som er 27 favner dyp ned i det kalde vannet, og til tross for at det gikk sent med snurpingen, så sent at vi ved Island ikke hadde hatt noe håp om å fange sild, så fanget vi de åtene vi kastet på. Årsaken er sannsynligvis at det kalde vannet for silda virker som en bunn. For drivgarnsfisket var forholdene også svært gunstige da silda var samlet i et så tynt vannlag.

Det viste seg at ingen norske båter hadde tatt hensyn til vår mel- ding av 29. juli. Først da en islending forsøkte 40 kvm ut av Langanes og fikk full fangst la flåten til havs østover. I et par dager hadde de pent vær, og der ble gjort gode fangster til en kuling jaget flåten inn igjen. Da vi ga meldinger til flåten via »Vartdal« 21. august, var det dessverre heller ingen som kom ut til oss. Vi var da klar over at silda forekom i et praktisk talt sammenhengende belte fra Jan Mayen sydover til tvers av Langanes. De fleste skipperne hadde betenkeligheter med å forsøke fiske på helt nye felter så langt fra land og så sent på året.

Vi måtte dessverre forlate feltet for å kunne holde den oppsatte timeplan da »G. O. Sars« nødvendigvis måtte være i Brattvåg for mon- tering av trålvinsj senest 28. august.

På hjemvei anløp vi Seidisfjord, hvor en av våre notbåter ble overlatt i den norske konsuls hender, for av ham å overlates til »Ena I« av Bergen, som hadde mistet en av sine notbåter.

Vi ankom til Bergen etter planen 24. august.

Konklusjoner.

Der ble også i år i siste halvpart av mai rapportert store ansamlinger av silda i farvannet nord og øst av Færøyane. I månedskiftet juni—juli ble disse forekomster sparsommere, og hovedmassen ser ut til å ha trukket nordover mot Island. Det kalde vannet ut for Islands østkyst har i år stengt Nordisland for silda, og grunnen for det mislige fisket er etter alt å dømme å søke i dette.

Beliggenheten, eller kanskje mest dybden ned til den kalde vann- tungen som strekker seg sydover mot Færøyane som en svær trekant bestemmer sannsynligvis om silda trekkes nordover på østsiden av det kalde vannet eller på vestsiden. Kan den passere over denne kalde vannryggen vil den kunne fortsette nordover i det relative varme islandske kystvann. I motsatt fall vil den fortsette nordover på øst- siden av vann- tungen hvor der etter alt å dømme er en nordgående varm strøm. I grenseområdet mellom det kalde og varme vann er der rikelig med mat for silda, og i år kunne silda fortsette nordover i 8—9 graders vann helt nord til Jan Mayen. Hvordan forholdene var videre nordover fikk vi dessverre ikke anledning til å undersøke.

Den russiske forsker Gletov har allerede i 1938 skrevet et bemerkelsesverdig arbeide om silda ved Murmansk-kysten. Han viser at i år hvor der er en tydelig stigende temperatur fra havet inn i fjordene, søker småsilda i svære masser inn i fjordene. Om høsten og vinteren må der være en avtagende temperatur fra havet inn i fjordene i tilfelle silda skal komme inn. Han forklarer dette på en sannsynligvis helt riktig måte. Om våren og forsommeren er der rikelig med plankton, altså mat for silda. For å kunne fordøye maten hurtigst mulig og få den omsatt i muskler, fett etc., søker silda forholdsvis varmt vann. Om høsten og vinteren er der lite eller ingen mat for silda. Det gjelder da å økonomisere med den opplagte fettreserve. Silda søker derfor inn i kalt vann, hvor nedbrytningen av reserven foregår så langsomt som mulig.

I tilfelle disse Gletov tanker er riktig, har vi en naturlig forklaring på at silda søker fra Norskekysten til Færøyfarvannet. Den går hele tiden mot stigende temperatur, og havner ved Færøyane i det varmeste område i hele Norskehavet. Der er rikelig med mat til frem mot juli,

da må silda søke lengere nord hvor planktonoppblomstringen foregår senere. Den vil fortsette nordover så lenge der er mat og fremdeles i så varmt vann som mulig. Når planktonet forsvinner fra overflate-laget er det rimelig at den søker inn i det kalde vannet hvor der er sydgående strøm, og i tilfelle den holder seg i dette kalde vannet, vil den kunne gå sydoover helt ned mot Færøyane i tunnel av kalt vann. At den kommer mot norskekysten om Færøyane støttes av det faktum at den alltid følges av havsulen inn til norskekysten. Det er derfor rimelig å anta at den passerer gjennom havsulens område, og at den ikke går dypere enn at den kan sees av denne. I så fall er der ingen tvil om at »G. O. Sars.« vil kunne finne den og i tilfelle av rimelig vær, følge dens rute. Vi bør allerede i år få anledning til å prøve denne hypotese.

Det viste seg at vi utfor Nord-Norge hadde utstrakte mussaforekomster til i et hvert fall 200 kvm til havs. Dette viser at den vanlige oppfatning blant sildeforskere, at silda tilbringer sine første leveår i kystfarvannet, ikke kan være riktig. I år er der i et hvert fall ingen tvil om at det bare er en brøkdel av årets sildeyngel som er å finne i kystfarvannet.

Praktiske resultater.

Allerede i juli var det klart at silda i år ikke var å finne på de vanlige felter ved Nord-Island, og i tilfelle fiskeflåten hadde tatt hensyn til våre meldinger er det ingen tvil om at resultatet for vår Islandsflåte ville ha vært et helt annet.

Med noe mer erfaring vil vi sannsynligvis etter undersøkelser foretatt i juni kunne forutsi hvor silda vil bevege seg, enten inn i det islandske kystfarvann eller nordover på østsiden av den kalde vann-tunge.

Det har i alminnelighet vært antatt at silda ut over det store hav har forekommet så spredt og derfor så tynt at lønnsom fangst ikke kunne drives etter den. Ialt har vi fra »G. O. Sars« i sommer på 7 fiskedager fisket ca. 250 tønner sild av beste kvalitet, og praktisk talt hele kvantumet er fisket over mere enn 2 000 m dyp. Vår garnlenke var bare på 42 garn, mens islandsfiskerne bruker 60—70 garn. For silda arter store temperaturgradienter seg som en avsperring. Det er i disse områder overflatelagene får tilført næring fra dypet, og derfor gir grunnlag for stor planktonoppblomstring og rikelig med mat. Vi får derfor en konsentrasjon av sild oppover skråningen av det kalde vannet på samme måte som oppover en banke. Beliggenheten

av de kalde fronter kan variere fra år til år, men vil hurtig kunne lokaliseres ved hydrografiske snitt.

Den vanlige praksis hos islandssildfiskerne er å gå til Nord-Island, og ligge der og vente på at silda skal innfinne seg. Dette bør en komme bort fra.

Fremtidsplaner.

Det er sannsynlig at sildefisket med drivgarn kan ta til i Færøy-området allerede i juni, og at flåten med fordel kan følge silda i dens bevegelser nordover og fiske lønnsomt i åpent hav. En bør derfor foreslå for Islandsfiskernes Forening at f. eks. 10 båter neste år går til feltet etter at man fra »G. O. Sars« har sendt melding om hvor silda er, og at de forsøker å følge den etter anvisning fra undersøkelsesfartøyet. Vi kan ikke binde »G. O. Sars« til en slik rapportørvirksomhet, men det skulle være mulig å avpasse fartøyets arbeidsprogram, slik at man kan gi fiskerne meldinger, med rimelige mellomrom. Deres egne ekkolodd vil utvilsomt være en god hjelp, så de i stor utstrekning vil være selvhjulpne.

Det er innlysende at »G. O. Sars« neste år senest må ta til med undersøkelsene midt i juni, helst allerede i slutten av mai. Foruten snurpenot og drivgarn må båten være utstyrt med pelagiske tråler. Vi kan med ASDIC peile inn en sildestim f. eks. 1/2 kvm fra fartøyet. Vi kan velge mellom stimene vi har rundt fartøyet. Vi kan så legge baugen mot den sildestim vi vil forsøke å fange, sette trålen i den dybde vi mener at stimen står og sette full fart på den. Når vi passerer over stimen vil vi ved hjelp av ekkoloddet kunne se dybden silda står i og justere dybden vi har trålen i, ved å gi litt ut eller hale litt inn. Når så stimen etter beregningen skulle være i trålen er det bare å hale inn. I tilfelle trålen fanger, vil en på denne måte være ganske annerledes skikket til å fange sild i åpent hav eller ved Nord Island, enn en snurper, som i enkelte tilfeller kanskje må vente i ukevis før en åte viser seg i overflaten, så han kan kaste på den.

Vi bør også ha med en lettboat med ekkolodd. Hensikten med denne er etter at en har funnet sildestimer med ASDIC i områder hvor der er kaldt vann under stimen, så silda ikke går ned, da å sette lettbooten på vannet og la den legge seg over stimen, for med snurpenoten å kaste rundt båten. Under sommerfisket ved Island ansees det nødvendig for å kunne fange sild med snurpenot at den er helt i overflaten, eller som »brunske« like under. Over det kalde vann hvor silda sto i år, skulle det la seg gjøre å fange den, selv om den ikke kan sees i overflaten hvis en bare kan lokalisere den. En lettboat med motor og ekkolodd

vil være ideel for en slik lokalisering. Såvidt en vet eier Fiskeridirektoratet et amerikansk ekkolodd, som lett kan monteres i en hvilken-somhelst båt. Hvis dette ikke kan utlânes, bør et anskaffes. I Sverige har man en pelagisk trål som kan manøvreres fra ett fartøy. Der bør stilles penger til rådighet for innkjøp av en slik trål, og til å få laget et par lignende tråler av nylon. Høyst sannsynlig vil vi ved å få et kombinert ASDIC og ekkolodd ombord i fiskeflåten, ved hjelp av pelagisk trål kunne revolusjonere vårt sildefiske i sommerhalvåret.

